

AMU og grøn omstilling

En undersøgelse af AMU-udbydernes praksis,
erfaringer og vurderinger

DANSKETS
EVALUERINGSINSTITUT

FORORD

AMU og grøn omstilling

Den grønne omstilling er en af tidens allervigtigste samfundsudfordringer, som må formodes at komme til at præge alle dele af samfundet, erhvervslivet og uddannelsessystemet stadigt mere. AMU spiller en nøglerolle i forhold til at sikre, at især ufaglærte og faglærte medarbejdere og virksomhederne har de kompetencer, der er nødvendige for den grønne omstilling, og der er derfor brug for viden om, hvad AMU-udbydere gør og tænker i denne sammenhæng.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i denne rapport en undersøgelse af AMU-udbyderes praksis, erfaringer og vurderinger med hensyn til den grønne omstilling, herunder ikke mindst de udfordringer, AMU-udbydere oplever.

Der er tale om ny viden om status og om, hvad der fremmer og hæmmer arbejdet med grøn omstilling i AMU-systemet. Rapporten kan bruges af de mange aktører, der spiller en rolle i forhold til AMU-systemet, herunder Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM), AMU-udbydere samt efteruddannelsesudvalg og arbejdsmarkedets parter.

Vi håber, at undersøgelsens fund kan bidrage til at styrke AMU's arbejde med den grønne omstilling.

Christina Barfoed-Høj

Direktør

INDHOLD

AMU og grøn omstilling

1	Resumé	7
1.1	Hovedresultater	8
1.2	AMU-udbydernes prioritering af og arbejde med grøn omstilling – overordnet set	8
1.3	AMU-kurserne og grøn omstilling	9
1.4	Kompetenceudvikling og udviklingsarbejde i forbindelse med den grønne omstilling	10
1.5	AMU-udbydernes oplevelser af efterspørgslen efter AMU-kurser om grøn omstilling	12
1.6	AMU-udbydernes vurderinger af deres kapacitet i forhold til at imødekomme efterspørgslen	13
1.7	AMU-udbydernes oplevelser af behov og udfordringer i forbindelse med at understøtte den grønne omstilling	14
1.8	Perspektivering	14
1.9	Faglig kontekst	16
1.10	Målgruppe	16
1.11	Om datagrundlaget	16

2	Indledning	18
2.1	Formål	19
2.2	Begrebsafklaring	19
2.3	Forkortelser	20
2.4	Metode og datagrundlag	20
2.5	Organisering	22

3	AMU-udbydernes prioritering af og arbejde med grøn omstilling	23
3.1	Ledelsesmæssigt fokus på den grønne omstilling	24
3.2	Fokus på den grønne omstilling blandt medarbejderne	27
3.3	Fokus på den grønne omstilling i udbuddet af AMU-kurser	29

3.4	Markedsføring og opsøgende arbejde med fokus på den grønne omstilling	34
<hr/>		
4	AMU-kurserne og grøn omstilling	39
4.1	AMU-kursernes fokus på den grønne omstilling	40
4.2	Sammenhængende AMU-forløb (AMU-pakker) med fokus på den grønne omstilling	43
4.3	AMU-kurser om samfundsmæssige problemstillinger i forhold til den grønne omstilling	45
4.4	Virksomheds- og deltagerperspektiver på grøn omstilling i undervisningen	49
<hr/>		
5	Kompetenceudvikling og grøn omstilling	55
5.1	Kompetenceudviklingsaktiviteter	56
5.2	AMU-udbydernes brug af ressourcer på kompetenceudvikling om grøn omstilling	57
<hr/>		
6	Udvikling og samarbejde i forhold til grøn omstilling	61
6.1	Udviklingsarbejde	62
6.2	Efteruddannelsesudvalgene og AMU-udbydernes arbejde med grøn omstilling	67
6.3	Samarbejde på tværs af uddannelsesområder om den grønne omstilling	70
6.4	AMU-udbydernes dialog med virksomheder og jobcentre om indholdet i grønne kurser	73
<hr/>		
7	Efterspørgslen fra virksomheder og borgere efter viden og kompetencer med hensyn til den grønne omstilling	76
7.1	Virksomhedernes fokus på den grønne omstilling	77
7.2	Deltagernes fokus på den grønne omstilling	83
7.3	Jobcentrenes fokus på den grønne omstilling	87
7.4	Økonomien i efterspørgslen efter grønne kurser	89
<hr/>		
8	AMU-udbydernes kapacitet i forhold til den grønne omstilling	93
8.1	Imødekomme af efterspørgsel og aktivitetsforventninger	94
8.2	Medarbejderkompetencer og udstyr	97
<hr/>		
9	Barrierer og muligheder i forhold til den grønne dagsorden – samlet set	103
9.1	Barrierer i forhold til den grønne omstilling	103
9.2	Muligheder i forhold til den grønne omstilling	106

Appendiks A – Litteraturliste	108
-------------------------------	-----

Appendiks B – Metodebeskrivelse for spørgeskemaundersøgelsen	109
---	-----

---

1 Resumé

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) sætter i denne rapport fokus på, hvordan udbydere af arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) prioriterer og arbejder med den grønne omstilling. Desuden belyser rapporten, hvordan AMU-udbydere oplever efterspørgslen fra virksomheder og borgere efter AMU-kurser om den grønne omstilling, og hvordan AMU-udbydere vurderer deres kapacitet i forhold til at imødekomme denne efterspørgsel. Endelig belyser rapporten, hvilke behov og udfordringer AMU-udbydere oplever i forhold til at understøtte den grønne omstilling.

Med den grønne omstilling tænkes der i denne rapport bredt på forandringer med hensyn til *resourcebesparelse* (energi, vand m.m.), *anden miljøbeskyttelse* og *klimaindsatser*, der sigter mod at mindske eller afbøde konsekvenser af den globale opvarmning (se fx CONCITO, 2021).

Undersøgelsen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse og en caseundersøgelse. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført blandt 119 uddannelsesrepræsentanter, som institutionerne selv har udpeget som relevante respondenter, og som typisk udgøres af uddannelsesledere. Caseundersøgelsen har omfattet fem udvalgte institutioner, der udbyder AMU, og som er engageret i den grønne omstilling. Det betyder, at hvor spørgeskemaundersøgelsen giver et bredt og mere dækkende billede af, hvordan AMU-udbydere arbejder med og vurderer udfordringer m.m. med hensyn til den grønne omstilling, så giver caseundersøgelsen et mere afgrænset men uddybende blik på nogle udvalgte AMU-udbydere, som vi ikke kan forvente er typiske repræsentanter for den samlede gruppe af AMU-udbydere.

Den grønne omstilling er i dag en højt prioriteret politisk dagsorden, der stiller nye krav til forandring af alle dele af samfundet. Dette har konsekvenser for de kompetencer, medarbejderne i virksomhederne skal have, og de kompetencer, som uddannelsessystemet skal bidrage med. Da en væsentlig del af de opgaver, der skal udføres i forbindelse med den grønne omstilling, skal udføres af ufaglærte og faglærte medarbejdere, kan AMU-systemet spille en nøglerolle i denne omstilling. Det skyldes, at AMU har til formål at ”bidrage til at vedligeholde, udbygge og forbedre deltageres kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov” og at ”medvirke til at afhjælpe omstillings- og tilpasningsproblemer på arbejdsmarkedet” (LBK nr. 616 af 03/06/2019, AMU-loven).

Der findes i dag en række AMU-kurser målrettet den grønne omstilling, fx kurser inden for affaldssortering, energioptimering, biodiversitet og bæredygtighed. Men selvom AMU således allerede i dag bidrager til den grønne omstilling, er det EVA's vurdering, at der mangler viden om, hvordan udbydere af AMU bidrager til og arbejder med den grønne omstilling, herunder inden for de forskellige efteruddannelsesområder.

Da AMU-udbydere også spiller en væsentlig rolle i mødet med virksomheder og deltagere, kan AMU-udbydere være en vigtig kilde i forhold til at vurdere, på den ene side, hvor stor og hvordan efterspørgslen i forhold til den grønne omstilling er, og på den anden side, hvor godt AMU imødekommer denne efterspørgsel, herunder med hensyn til deres kursusudbud samt kapacitet i forhold til kompetencer, udstyr mv. inden for det grønne erhvervsrettede uddannelsesområde.

1.1 Hovedresultater

Undersøgelsen peger samlet set på, at AMU-udbydere har fokus på den grønne omstilling og har et relativt klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde. Der er også en tendens til, at den grønne omstilling fylder stadig mere i undervisningen, selvom der er meget store forskelle mellem de forskellige efteruddannelsesområders fokus på dette på institutionerne. Undersøgelsen viser også et meget opdelt billede, med hensyn til hvorvidt AMU-udbydere prioriterer kompetenceudvikling i forhold til den grønne omstilling.

Desuden peger undersøgelsen på, at der kun i begrænset omfang er dialog mellem AMU-udbydere og hhv. virksomheder og jobcentre om indholdet i AMU-kurserne i forhold til grøn omstilling, ligesom mange oplever en relativt lav efterspørgsel efter grønne AMU-kurser. Mange har dog en forventning om, at den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet, selvom man ikke nødvendigvis i dag har de grønne kurser, som virksomheder og jobcentre efterspørger.

Undersøgelsen peger derudover på, at AMU-udbydere vurderer deres egen kapacitet med hensyn til viden og kompetencer samt udstyr meget forskelligt i forhold til at kunne imødekomme efterspørgslen i forbindelse med den grønne omstilling. AMU-udbydere vurderer dog samlet set deres muligheder for at bidrage til den grønne omstilling positivt, selvom der samtidig peges på en række væsentlige barrierer, både på udbuds- og efterspørgselsiden.

1.2 AMU-udbydernes prioritering af og arbejde med grøn omstilling – overordnet set

1.2.1 AMU-udbydere har generelt set fokus på den grønne omstilling

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at to ud af tre respondenterne vurderer, at *ledelsen* har fokus på den grønne omstilling på ledelsesmøder, og at to ud af tre respondenter svarer, at de har en vedtaget strategi for den grønne omstilling. Selvom respondenterne i høj grad selv formodes at indgå i ledelsesgrupperne som mellemledere med ansvar for specifikke efteruddannelsesområder på institutionerne, peger disse resultater på, at der på ledelsesniveau er fokus på den grønne omstilling. Caseundersøgelsen understøtter dette billede med en række eksempler på, at lærerne på caseinstitutionerne oplever, at ledelserne prioriterer den grønne omstilling.

Hertil kommer, at tre ud af fire respondenter vurderer, at *medarbejderne* er optaget af den grønne omstilling. Flere efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten på dette spørgsmål: På den ene side er andelen højere inden for efteruddannelsesområderne Mejeri- og Jordbrug (MJE), Industriens Fællesudvalg (IM/IF) og Metalindustrien (MI), mens den er lavere inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdssuddannelser (EPOS/FEVU).

Caseundersøgelsen peger på forskellige måder, hvorpå denne optagethed kommer til udtryk, fx ved at der på tværs af efteruddannelsesområderne er fokus på den grønne omstilling i kursusudbuddet, og at man både arbejder efterspørgsels- og udbudsorienteret i forhold til dette. Desuden peger caseundersøgelsen på, at selvom en række kurser allerede er grønne og i nogle tilfælde har været det længe, peger nogle informanter på, at man burde tænke den grønne omstilling ind i, principielt set, alle AMU-kurser. Dette vil dog kræve en justering af målbeskrivelserne.

1.2.2 Mange AMU-udbydere har et klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde

Hver fjerde respondent svarer, at de i høj grad har et klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde, mens godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at det i nogen grad er tilfældet. Kun hver femte respondent svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten, idet Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) har en mindre andel, der vurderer at have et klart billede end de øvrige områder.

1.2.3 Grøn omstilling bruges aktivt i markedsføring og opsøgende arbejde

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at mere end halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad har fokus på grøn omstilling i deres markedsføring. Caseundersøgelsen giver flere eksempler på dette, fx gennem sociale medier, videoer og kursuskataloger. Samtidig peger caseundersøgelsen på, at AMU-udbydere har fokus på den grønne omstilling i det virksomhedsopsøgende arbejde, og at dette kan være med til at vække virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser. Interviewene med informanterne peger dog også på, at det kræver, at AMU-udbydere oversætter virksomhedernes behov i forhold til den grønne omstilling til AMU.

1.2.4 Der er begrænset samarbejde mellem AMU og andre uddannelsesområder

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at det kun er hver tredje respondent, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad arbejder sammen med andre uddannelsesområder (på egen eller andre skoler) *inden for* AMU om den grønne omstilling, og at det er knap hver anden respondent på institutionerne, som svarer, at de i høj eller nogen grad samarbejder med uddannelsesområder *uden for* AMU-systemet, fx EUD/EUV. Også caseundersøgelsen peger på, at det ikke er udbredt blandt institutionerne at samarbejde med andre efteruddannelsesområder om grøn omstilling.

1.3 AMU-kurserne og grøn omstilling

1.3.1 Der er stor forskel på, hvor meget den grønne omstilling fylder i undervisningen på AMU-kurserne

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne er delt i to nogenlunde lige store grupper, hvor halvdelen svarer, at der er i høj grad eller i nogen grad er fokus på den grønne omstilling på AMU-kurserne inden for deres efteruddannelsesområder på deres institution, mens den anden halvdelen svarer, at det kun i mindre grad eller slet ikke er tilfældet. Caseundersøgelsen peger dog på, at der er en tendens til, at den grønne omstilling fylder mere og mere i undervisningen. I de kurser, der som udgangspunkt er grønne, fx kurser om energirigtig kørsel, økologi og biodiversitet, fjernvarmesvejsning og affaldshåndtering, peger informanterne på, at der er kommet mere fokus på den grønne omstilling. Hvad de øvrige AMU-kurser angår, der som udgangspunkt ikke er grønne, fx kurser, der handler om at lægge fliser, logistik, rengøring m.m., peger caseundersøgelsen på, at disse også i stigende grad præges i en mere grøn retning.

1.3.2 Pakker af AMU-kurser med fokus på grøn omstilling giver mulighed for at styrke AMU's rolle i den grønne omstilling

Som supplement til at fokusere på grøn omstilling på de enkelte kurser arbejdes der mange steder også med at sammensætte pakker af AMU-kurser med særligt henblik på grøn omstilling. Spørgeskemaundersøgelsen viser således, at to ud af fem respondenter svarer, at de på deres efteruddannelsesområde på institutionen inden for de seneste 12 måneder har gennemført sammenhængende forløb med fokus på den grønne omstilling. Caseundersøgelsen giver flere eksempler på, at sådanne kursuspakker har styrket AMU's grønne profil, hvor nogle har eksisteret i flere år, mens andre er nye.

1.3.3 Mere fokus på samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med grøn omstilling er en anden mulighed for at styrke AMU's rolle

En anden måde at arbejde med grøn omstilling på er i højere grad at fokusere på de samfundsmæssige udfordringer i forhold til den grønne omstilling på AMU-kurser. Dette med henblik på at skabe en dybere forståelse for, hvorfor noget skal gøres anderledes end hidtil. Her viser spørgeskemaundersøgelsen, at halvdelen af respondenterne har gennemført sådanne kurser helt eller delvist. Caseundersøgelsen understøtter dette, hvor nogle informanter peger på, at en vigtig rolle for AMU-udbydere også er at bidrage til, at deltagerne får en forståelse for, hvad den grønne omstilling indebærer.

1.3.4 Undervisningen kan gøres mere interessant og vedkommende, hvis virksomhedernes og deltageres perspektiver i højere grad inddrages

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at omkring halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj eller nogen grad har fokus på hhv. virksomhedernes og deltageres perspektiver på den grønne omstilling på AMU-kurserne. Kun ét efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten på dette spørgsmål, idet der inden for Bygge/anlæg og industri (BAI) er en større andel, der svarer dette med hensyn til virksomhedernes perspektiver. Caseundersøgelsen viser i forlængelse heraf, at det kan gøre undervisningen mere interessant og vedkommende, når virksomhedernes og deltageres perspektiver på den grønne omstilling inddrages på AMU-kurserne. Dette tyder på, at der her er et udviklingspotentiale på mange institutioner.

1.4 Kompetenceudvikling og udviklingsarbejde i forbindelse med den grønne omstilling

1.4.1 Der er potentiale for styrket kompetenceudvikling om grøn omstilling

Spørgeskemaundersøgelsen viser et meget opdelt billede med hensyn til både afholdelse af interne kompetenceudviklingsaktiviteter og brug af ressourcer på kompetenceudvikling: Knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer således, at de inden for de seneste 24 måneder har afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling, mens den anden halvdelen svarer, at de ikke har afholdt den type aktiviteter. To efteruddannelsesområder skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: På den ene side Transporterhvervet (TUR), hvor en større andel, og på den anden side Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdssuddannelser (EPOS/FEVU), hvor en mindre andel svarer ja på spørgsmålet.

Tilsvarende svarer godt halvdelen af respondenterne, at der i høj grad eller i nogen grad inden for de seneste par år har været brugt ressourcer på kompetenceudvikling i forhold til grøn omstilling, mens to ud af fem svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten, hvor en mindre andel svarer "I høj grad" eller "I nogen grad" inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) end de øvrige.

Caseundersøgelsen giver mange eksempler på kompetenceudviklingsaktiviteter relateret til grøn omstilling, herunder interne kompetenceudviklingsaktiviteter, faglærerkurser, konferencer og vidensdeling lærerne imellem. Men caseundersøgelsen peger også på især to barrierer i forhold til at prioritere kompetenceudviklingen højere. Det drejer sig dels om for få ressourcer til kompetenceudvikling, dels om at det kan være svært at finde relevant kompetenceudvikling med fokus på de pædagogisk-didaktiske udfordringer, når viden og kompetencer i forhold til grøn omstilling skal tilegnes.

1.4.2 Der er potentiale for at styrke udviklingsarbejde om grøn omstilling

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at halvdelen af AMU-udbydere har deltaget i udviklingsarbejde det seneste år. Caseundersøgelsen nuancerer dette billede og giver eksempler på, at de interviewede AMU-udbydere ønsker at prioritere udviklingsarbejdet vedrørende den grønne omstilling, da det opleves som vigtigt for at kunne imødekomme efterspørgslen. Dog kan udviklingsarbejdet være udfordret af mangel på tid og ressourcer, fx til kompetenceudvikling af lærere. Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden, at der typisk indgår både interne og eksterne finansieringskilder i dette udviklingsarbejde, og at det er almindeligt, at der indgår forskellige eksterne parter, herunder især efteruddannelsesudvalg samt erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner og organisationer. Caseundersøgelsen peger på, at ekstern finansiering i nogle tilfælde har været afgørende for at finansiere bestemt udstyr.

1.4.3 Dialogen mellem AMU-udbydere, virksomheder og jobcentre om indholdet i AMU-kurserne i forhold til grøn omstilling er begrænset

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at det kun er to ud af fem repræsentanter for efteruddannelsesområderne på institutionerne, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med virksomheder om indholdet i AMU-kurser i forhold til grøn omstilling. Mens over halvdelen svarer "I mindre grad", "Slet ikke" eller "Ved ikke". Tilsvarende er det kun hver fjerde respondent, der svarer, at de i forhold til de jobcentre, de er i kontakt med, i høj grad eller i nogen grad er i dialog med dem om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Mens to ud af tre svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Dette skal ses i lyset af, at over halvdelen af respondenterne samtidigt angiver, at de i høj grad eller i nogen grad har fokus på den grønne omstilling i deres markedsføring.

1.4.4 Dialogen med efteruddannelsesudvalg vurderes meget forskelligt

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne er delt i to nogenlunde lige store grupper, i forhold til om de er i dialog med efteruddannelsesudvalgene om udvikling af nye AMU-kurser med fokus på grøn omstilling. Således svarer godt halvdelen af respondenterne, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med efteruddannelsesudvalget, mens knap halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Samtidig svarer kun halvdelen af respondenterne, at de i høj grad eller i nogen grad oplever, at efteruddannelsesudvalget på området fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Caseundersøgelsen giver en række eksempler på, at AMU-udbydere oplever, at det er vigtigt at have en god dialog med efteruddannelsesudvalgene, men at der er forskel på, hvorvidt dette er tilfældet. Nogle oplever, at efteruddannelsesudvalgene ikke prioriterer AMU og den grønne omstilling nok, hvorimod andre oplever det modsatte.

1.5 AMU-udbydernes oplevelser af efterspørgslen efter AMU-kurser om grøn omstilling

1.5.1 Forventninger om, at den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at halvdelen af respondenterne forventer, at den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet. Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet der – ikke overraskende – er en væsentligt mindre andel, der forventer højere aktivitet inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) på grund af den grønne omstilling.

Caseundersøgelsen peger på, at der på nogle områder, som fx VVS, el-området og anlægsgartner, er en øget aktivitet som følge af den grønne omstilling, mens dette ikke nødvendigvis er tilfældet på andre områder. Det afhænger af mange forhold, herunder om virksomhederne oplever behov for kompetenceudvikling i forhold til grøn omstilling, og hvorvidt AMU-udbydere kan tilbyde kurser, som giver en større værdi for virksomhederne end andre former for kompetenceudvikling, fx intern uddannelse, sidemandsoplæring og eksterne private kurser.

1.5.2 AMU-udbydere oplever lav efterspørgsel efter bestemte grønne AMU-kurser fra virksomheder og jobcentre

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at AMU-udbydere generelt set oplever efterspørgslen efter bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling som lav. Således svarer to ud af tre respondenter, at virksomhederne i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser, mens det er knap tre ud af fire respondenter, der vurderer det samme med hensyn til deltagere og jobcentre. Derudover vurderer tre ud af fire respondenter, at efterspørgslen kun i mindre grad eller slet ikke er tilstrækkelig stor til, at de kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk. Caseundersøgelsen giver dog også en række eksempler på, at virksomhederne efterspørger bestemte grønne kurser, fx i forhold til fjernvarmesvejsning, biodiversitet, dokumentation af CO₂-aftryk, affaldshåndtering mv.

Spørgeskemaundersøgelsen viser endvidere, at halvdelen af respondenterne vurderer, at virksomhederne i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling. Caseundersøgelsen peger dog også på, at selvom virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, er dette ikke det samme, som at de *efterspørger grønne AMU-kurser*. Caseundersøgelsen peger på, at den manglende efterspørgsel fx kan handle om, at virksomhederne bruger interne eller private kurser i stedet for AMU-kurser, eller at virksomhederne ikke oplever et behov for kompetenceudvikling af deres medarbejdere i forbindelse med den grønne omstilling, fx fordi de ikke er kommet så langt i forhold til den grønne omstilling. Andre informanter peger på, at den manglende efterspørgsel kan hænge sammen med manglende kendskab til AMU, eller at AMU-systemet kan opleves som omstændeligt for virksomhederne, fx i forhold til at få refusion.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at AMU-udbydere vurderer, at jobcentrene er endnu mindre optaget af den grønne omstilling og i endnu mindre grad efterspørger grønne AMU-kurser. Kun hver femte respondent vurderer, at jobcentrene i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling, mens fire ud af fem respondenter vurderer, at jobcentrene i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser.

1.6 AMU-udbydernes vurderinger af deres kapacitet i forhold til at imødekomme efterspørgslen

1.6.1 Et mindretal oplever, at de har de grønne AMU-kurser, som virksomheder og jobcentre efterspørger

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at fire ud af ti respondenter oplever, at de på deres efteruddannelsesområde på institutionen i høj grad eller i nogen grad har de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger, mens godt en fjerdedel svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke", og yderligere godt en fjerdedel svarer, at der ikke er nogen efterspørgsel.

Der er dog flere efteruddannelsesudvalg, som skiller sig statistisk signifikant ud på dette spørgsmål, hvor Metalindustrien (MI) og Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) på den ene side svarer, at de i mindre grad har de grønne AMU-kurser, som efterspørges, mens Industriens Fællesudvalg (IM/IF) og Mejeri- og Jordbrug (MJE) på den anden side i højere grad svarer, at de har dette. Caseundersøgelsen peger på, at dette kan hænge sammen med, at den grønne omstilling stadig er i en indledende fase, og at dette præger både udbuds- og efterspørgselssiden.

1.6.2 Meget forskellige vurderinger af, hvorvidt man har den viden og de kompetencer, der er brug for i forhold til den grønne omstilling

Det er en væsentlig forudsætning, at medarbejderne har de nødvendige kompetencer for at kunne levere AMU-kurser, som virksomhederne har brug for i forhold til den grønne omstilling. Her viser spørgeskemaundersøgelsen, at det kun er godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne, der svarer, at lærerne i høj grad eller i nogen grad har den viden og de kompetencer, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling, mens to ud af fem svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Caseundersøgelsen viser, at en del af baggrunden for dette er, at det kan være svært at følge med udviklingen i forhold til ny viden. En måde at tackle denne udfordring på kan som supplement til kompetenceudvikling være at ansætte gæstelærere med ajourført specialviden.

1.6.3 Meget forskellige vurderinger af, hvorvidt man har det udstyr, der er brug for til undervisningen i forbindelse med den grønne omstilling

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad har det udstyr, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling, mens en tilsvarende andel svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". To efteruddannelsesområder skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: på den ene side Transporterhvervet (TUR), hvor en mindre andel svarer "I høj grad" eller i nogen grad, og på den anden side Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), hvor en større andel svarer det samme. Caseundersøgelsen giver en række eksempler på, hvordan institutionerne får adgang til nyt udstyr, herunder gennem fonde og puljer og gennem samarbejde med leverandørvirksomheder, der stiller udstyr – nogle gange gratis – til rådighed for skolerne.

1.7 AMU-udbydernes oplevelser af behov og udfordringer i forbindelse med at understøtte den grønne omstilling

1.7.1 Et stort flertal vurderer, at man som AMU-udbyder har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at tre ud af fire respondenter vurderer, at de samlet set som AMU-udbydere har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling, og at halvdelen af respondenterne vurderer, at man samlet set som AMU-udbyder i høj grad eller i nogen grad lykkes med at bidrage til den grønne omstilling. I forlængelse heraf viser caseundersøgelsen, at informanterne generelt set ser det som en mulighed, at AMU kan spille en større rolle, hvis en række barrierer adresseres.

1.7.2 De vigtigste barrierer er ifølge AMU-udbyderne: manglende efterspørgsel og/eller interesse, økonomien, utilstrækkelige faciliteter mv. samt utidssvarende kursusudbud

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne især peger på *manglende efterspørgsel og/eller interesse efter AMU-kurser vedrørende den grønne omstilling fra virksomheder, jobcentre samt uflaglærte og faglærte* som de vigtigste barrierer i forhold til at kunne spille en større rolle i den grønne omstilling. Mellem 79 og 87 % af respondenter peger på, at disse i høj grad eller i nogen grad er væsentlige barrierer.

Af andre væsentlige barrierer peger de på *de økonomiske rammer, utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer samt utidssvarende kursusudbud*. Mellem 51 og 78 % af respondenter peger på, at disse i høj grad eller i nogen grad er væsentlige barrierer.

Samlet set peger disse resultater på, at der er væsentlige barrierer på både udbudssiden og efterspørgselssiden, som kan forstærke hinanden.

Der er kun i begrænset omfang efteruddannelsesområder, der adskiller sig signifikant fra de øvrige områder i forhold til vurdering af barrierer. Med andre ord er der tale om en relativt ensartet vurdering på tværs af efteruddannelsesområder, med hensyn til hvordan man vurderer de forskellige barrierer.

Caseundersøgelsen peger på nogle af de samme barrierer, herunder især stram økonomi, som kan betyde manglende ledig tid blandt medarbejderne til udviklingsarbejde, opsøgende arbejde mv., samt manglende viden på nogle områder og vanskeligheder i forbindelse med rekruttering af medarbejdere. Desuden peges der på, at rammerne kan gøre det vanskeligt at tilpasse indholdet i undervisningen til deltagerne på de enkelte hold.

1.8 Perspektivering

Selvom undersøgelsen giver mange gode eksempler på, hvordan AMU spiller en vigtig rolle i den grønne omstilling, peger undersøgelsen samtidig på, at AMU-udbydernes arbejde med grøn omstilling samlet set kan styrkes.

1.8.1 Nogle udbydere har gode erfaringer, som formentlig kan udbredes

Det er stor forskel på, hvor meget den grønne omstilling fylder i AMU-udbydernes samlede kursusudbud og i undervisningen på kurserne. Der er dermed et potentiale for at styrke dette ved at udbrede de gode erfaringer, som nogle AMU-udbydere har gjort sig. Med hensyn til udbuddet af AMU-kurser er der eksempelvis AMU-udbydere, der har gode erfaringer med at udbyde pakker af AMU-kurser med en grøn profil. Kursuspakkerne giver mulighed for at præge AMU-kurser i en grøn retning eller for at tilføje et grønt element til AMU-kurser, der ikke som udgangspunkt er grønne. Et andet eksempel, som måske kan inspirere andre AMU-udbydere, handler om at udbyde AMU-kurser med fokus på at skabe forståelse blandt kursUSDeltagerne for de samfundsmæssige udfordringer i forhold til den grønne omstilling.

1.8.2 Inddragelse af deltagernes og virksomhedernes perspektiver kan gøre undervisningen mere interessant og vedkommende

Resultaterne fra undersøgelsen tyder på, at der er et udviklingspotentiale for mange AMU-udbydere i forhold til at gøre undervisningen mere interessant og vedkommende ved i højere grad at inddrage virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling. Selvom det kun er hver tredje respondent, der oplever, at deltagerne er optagede af den grønne omstilling, så er der i caseundersøgelsen flere eksempler på, at udbydere kan styrke deltagernes interesse for grøn omstilling ved at inddrage deres perspektiver i undervisningen.

1.8.3 Flere grønne AMU-kurser, mere samarbejde og styrket kompetenceudvikling kan styrke AMU i den grønne omstilling

Undersøgelsen peger på, at der samlet set er et potentiale for, at AMU kan spille en større rolle i forhold til den grønne omstilling, hvis udviklingen af grønne AMU-kurser styrkes, hvis samarbejde både mellem udbydere indbyrdes og mellem udbydere og efteruddannelsesudvalg fremmes, samt hvis kompetenceudvikling af medarbejderne med hensyn til den grønne omstilling styrkes. På trods af at der er en række barrierer, som udbydere oplever vanskeliggør den videre udvikling af AMU-systemet i forhold til den grønne omstilling, så vurderer de fleste respondenter, at AMU bidrager til den grønne omstilling, ligesom informanterne fra caseundersøgelsen kan pege på gode eksempler på dette.

1.8.4 Fokus på grøn omstilling i samarbejde med virksomhederne kan bidrage til at fremme aktiviteten på AMU

Selvom der er stigende interesse for grøn omstilling blandt virksomhederne, så oplever AMU-udbydere generelt en relativt lav efterspørgsel efter bestemte grønne AMU-kurser. Eftersom aktiviteten på AMU er tæt koblet til virksomhedernes behov, er det afgørende, for at AMU kan komme til at spille en større rolle, at virksomhedernes behov med hensyn til den grønne omstilling adresseres. Nogle AMU-udbydere har eksempelvis gode erfaringer med, at fokus på den grønne omstilling i det virksomhedsopsøgende arbejde kan være med til at vække virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser, mens andre AMU-udbydere har gode erfaringer med at være i dialog med virksomhederne om indholdet i undervisningen og med hensyn til at oversætte virksomhedernes behov til konkret undervisning. Der er dermed i det virksomhedsopsøgende arbejde og dialogen med virksomhederne et potentiale for at styrke virksomhedernes efterspørgsel efter grønne AMU-kurser. Et større fokus på grøn omstilling kan dermed også bidrage til at løse en anden udfordring med hensyn til den lave AMU-aktivitet.

1.9 Faglig kontekst

Der findes megen litteratur og mange rapporter om grøn omstilling (se fx et udvalg i litteraturlisten), men det er begrænset, hvad der findes om AMU's rolle i den grønne omstilling. Det er dette vidensfelt med særligt henblik på AMU-udbydernes arbejde med den grønne omstilling, som denne undersøgelse bidrager med ny viden om.

AMU-systemet rummer et omfattende og bredt udbud af erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse særligt målrettet faglærte og ufaglærte. Kurserne er både praktiske og teoretiske og varer typisk kun få dage. Kurserne kan tages enkeltvis eller kombineres efter behov. AMU-systemet tilpasses løbende til de skiftende behov på arbejdsmarkedet, og undervisningen kan tilrettelægges fleksibelt i forhold til deltagernes og virksomhedernes behov og muligheder. AMU er fordelt på 12 brancheområder med hvert sit efteruddannelsesudvalg, der er nedsat af arbejdsmarkedets parter, og som har ansvaret for at udvikle AMU til de forskellige brancheområder (for mere uddybning om AMU se fx Andersen, 2019, s. 153-160).

1.10 Målgruppe

Rapportens målgruppe er dels det politisk-administrative niveau, herunder Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM), der har ansvaret for de overordnede rammer for AMU, dels efteruddannelsesudvalgene, som har ansvaret for at udvikle AMU på de forskellige efteruddannelsesområder og derfor spiller en hovedrolle i udviklingen af nye AMU-kurser, og dels de institutioner, der udbyder AMU og dermed har ansvaret for de konkrete udbud og prioriteringer på den enkelte institution. Men rapporten er også relevant for arbejdsmarkedets parter, herunder særligt i forhold til kommende VEU-trepartsforhandlinger, der med rapporten får et styrket vidensgrundlag for at drøfte rammevilkår mv. i forhold til AMU's rolle i den grønne omstilling.

1.11 Om datagrundlaget

Undersøgelsen omfatter en spørgeskemaundersøgelse og en caseundersøgelse, der som faser i dataindsamlingen har ligget i forlængelse af hinanden og sådan, at udvælgelsen af cases er sket på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen. De to delundersøgelser har haft fokus på de samme overordnede temaer og undersøgelsesspørgsmål.

Spørgeskemaundersøgelsens formål har været at bidrage med kvantitative data til belysning af undersøgelsesspørgsmålene og dermed give et repræsentativt billede af, hvordan AMU-udbydere arbejder med den grønne omstilling og vurderer en række spørgsmål og udfordringer i relation hertil. Populationen for spørgeskemaundersøgelsen har været repræsentanter for efteruddannelsesområder på alle institutioner, der udbyder AMU. Institutionerne har selv udpeget de konkrete kontaktpersoner. I alt deltog 119 uddannelsesrepræsentanter i spørgeskemaundersøgelsen, svarende til en svarprocent på 61 % i forhold til udsendelsesgrundlaget på 194 kontaktpersoner. Spørgeskemabesvareelserne blev indsamlet i efteråret 2022.

Caseundersøgelsen har omfattet fem udvalgte institutioner, der udbyder AMU. Det drejer sig om AMU-Fyn, CELF (Center for Erhvervsrettede uddannelser Lolland Falster), IBC (International Business College), Rybners og ZBC (Zealand Business College). Formålet med caseundersøgelsen har været at tilvejebringe kvalitative data vedrørende undersøgelsens formål og undersøgelsesspørgsmål. De fem AMU-udbydere og cases er udvalgt på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen ud fra

kriterierne om, at der i høj grad har været fokus på den grønne omstilling på de kurser, som er gennemført inden for de seneste 12 måneder, variation i forhold til efteruddannelsesområder og tilkendegivelse af, hvorvidt man var interesseret i at deltage i en opfølgende caseundersøgelse. Caseundersøgelsen omfatter i alt 17 interview, heraf fem interview med uddannelsesledere, seks gruppeinterview med lærere og uddannelseskonsulenter, tre gruppeinterview med deltagere på grønne AMU-kurser og tre enkeltinterview med virksomhedsrespondenter, der har haft medarbejdere afsted på grønne AMU-kurser.

2 Indledning

Den grønne omstilling er i dag en højt prioriteret politisk dagsorden, der stiller nye krav til forandring af samfundet i almindelighed og erhvervslivet og uddannelsessystemet i særdeleshed. Når politiske beslutninger om grøn omstilling, fx i form af styrket affaldssortering, etablering og vedligeholdelse af vedvarende energianlæg, isolering og andre energibesparende tiltag, skal føres ud i livet, skal der bruges ufaglært og faglært arbejdskraft. En analyse fra CONCITO viser fx, at ca. 70 % af de personer, der er ansat i den grønne sektor består af faglærte og ufaglærte medarbejdere (CONCITO, 2019, s. 4).

Det er således afgørende for at lykkes med den grønne omstilling, at virksomhederne har adgang til ufaglært og faglært arbejdskraft med kompetencer målrettet den grønne omstilling. I forhold til at imødekomme dette behov har vi i Danmark AMU-systemet, som netop har til formål at ”bidrage til at vedligeholde, udbygge og forbedre deltagernes kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov” og at ”medvirke til at afhjælpe omstillings- og tilpasningsproblemer på arbejdsmarkedet” (LBK nr. 616 af 03/06/2019, AMU-loven).

AMU-systemet er et særdeles omfattende og bredt udbud af erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse særligt målrettet faglærte og ufaglærte. Kurserne er både praktiske og teoretiske og varer typisk kun få dage. Kurserne kan tages enkeltvis eller kombineres efter behov. AMU-systemet tilpasses løbende til de skiftende behov på arbejdsmarkedet, og undervisningen kan tilrettelægges fleksibelt i forhold til deltagernes og virksomhedernes behov og muligheder. Arbejdsmarkedsuddannelserne er fordelt på 12 brancheområder med hvert sit efteruddannelsesudvalg, der er nedsat af arbejdsmarkedets parter, og som har ansvaret for at udvikle AMU til de forskellige brancheområder (for mere uddybning om AMU se fx Andersen, 2019, s. 153-160).

Der findes i dag en række AMU-kurser målrettet den grønne omstilling. Det gælder fx kurser inden for affaldssortering, energioptimering og bæredygtig produktion. Ligesom der også er fokus på at udvikle nye grønne AMU-kurser. Fx har Industriens Uddannelser i 2021 igangsat et initiativ med henblik på at identificere nye AMU-kurser, som skal dække nye behov i virksomhederne i forhold til den grønne omstilling.

Selvom AMU således allerede bidrager til den grønne omstilling, er det EVA's vurdering, at der i dag mangler et overblik over, hvordan AMU – og herunder ikke mindst de enkelte AMU-udbydere – bidrager til og arbejder med den grønne omstilling inden for de forskellige efteruddannelsesområder. Desuden spiller AMU-udbydere en væsentlig rolle i mødet med virksomheder og deltagere. Det giver AMU-udbydere et godt grundlag for at kunne vurdere efterspørgslen efter grønne AMU-kurser såvel som, hvor godt de imødekommer denne.

2.1 Formål

Projektets formål er at undersøge:

1. Hvordan AMU-udbydere prioriterer og arbejder med den grønne omstilling
2. Hvordan AMU-udbydere oplever efterspørgslen fra virksomheder og borgere med hensyn til viden, færdigheder og kompetencer vedrørende den grønne omstilling
3. Hvordan AMU-udbydere vurderer deres kapacitet i forhold til at imødekomme denne efterspørgsel, både med hensyn til udbuddet af relevante AMU-kurser og i forhold til indholdet i undervisningen på AMU
4. Hvilke behov og udfordringer AMU-udbydere oplever i forbindelse med at understøtte den grønne omstilling.

2.2 Begrebsafklaring

Med den grønne omstilling tænkes der i denne rapport bredt på forandringer med hensyn til *resourcebesparelse* (energi, vand m.m.), *anden miljøbeskyttelse* og *klimaindsatser*, der sigter mod at mindske eller afbøde konsekvenser af den globale opvarmning (se fx CONCITO, 2021).

Når det kan være hensigtsmæssigt at præcisere dette, skyldes det, at grøn omstilling kan tillægges forskellige betydninger og kategoriseres forskelligt. Et eksempel på en måde at forstå den grønne omstilling på er den kategorisering, som Uddannelses- og Forskningsministeriet har anvendt i relation til forskningsfeltet.¹ Når vi ikke anvender denne tilgang, er det også, fordi der er forskel på forskningsbehov i et fremtidsperspektiv, som ministeriet har fokus på, og de eksisterende uddannelser, som afspejler tidligere trufne beslutninger om fx grønt indhold. I stedet har EVA valgt at anvende den systematik, som Danmarks Statistik anvender i forbindelse med udarbejdelse af grønne regnskaber,² og som også anvendes af CONCITO og andre.³

Når vi i rapporten bruger betegnelsen medarbejdere, dækker det over forskellige medarbejdergrupper, herunder fx faglærere og konsulenter.

---

1 Uddannelses- og Forskningsministeriet (2020): Fremtidens grønne løsninger. Strategi for investeringer i grøn forskning, teknologi og innovation. Der er på baggrund af en kortlægning af grønne forskningsbehov og -potentialer identificeret følgende syv temaer: 1. Energiproduktion mv., herunder grønne brændstoffer, 2. Energieffektivisering, 3. Landbrug og fødevarerproduktion, herunder bæredygtig husdyrproduktion, 4. Transport, herunder klimavenlig transport og logistik, 5. Miljø og cirkulær økonomi, 6. Natur og biodiversitet og 7. Bæredygtig adfærd og samfundsmæssige konsekvenser ved grøn omstilling.

2 Danmarks Statistik 2022, IDA 2020. DST anvender følgende kategorisering: Miljøbeskyttelse (Beskyttelse af luftkvalitet og klima, Spilde- og regnvandshåndtering, Affaldshåndtering og genindvinding, Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand, Støj- og vibrationsbekæmpelse, Beskyttelse af biodiversitet og landskab, Miljøbeskyttelsesrelevant forskning og udvikling, Anden/tværgående aktivitet vedr. miljøbeskyttelse) og ressourcebesparelser (Håndtering af vandressourcer, Håndtering af skovressourcer, Produktion af energi fra fornybare kilder, Reduceret energi- og varmemeforbrug, Reduceret forbrug af fossile stoffer som råmaterialer, Reduceret forbrug af jern, metal og glas, Forskning og udvikling i ressourcebesparelse og Anden/tværgående aktivitet vedr. ressourcebesparelse). Se også CONCITO 2019, der tager udgangspunkt i definitionen fra Danmarks Statistik.

3 "Alle jobs har potentialet til at blive grønne. Arbejdsmarkedets bidrag til samfundets grønne omstilling er i dag defineret ved økonomiske aktiviteter, som resulterer i produkter og tjenester til miljøbeskyttelse, ressourcebesparelse og klimaindsats". CONCITO 2021 og [dhttps://concito.dk/fremtidens-groenne-arbejdsmarked/ny-definition-paa-groenne-kompetencer-jobs](https://concito.dk/fremtidens-groenne-arbejdsmarked/ny-definition-paa-groenne-kompetencer-jobs).

2.3 Forkortelser

Rapporten igennem er der anvendt forkortelser for efteruddannelsesudvalgene, som det fremgår af oversigten nedenfor.

TABEL 2.1

Efteruddannelsesudvalg på AMU-området

BAI	Bygge/anlæg og industri
EPOS/ FEVU	Pædagogiske område og social- og sundhedsområdet/Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser
HAKL	Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse
IM/IF	Industriens Arbejdsmarkedsuddannelser/Industriens Fællesudvalg
KHRU	Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen
MI	Metalindustrien
MJE	Mejeri- og Jordbrug
SUS	Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg
SVEJS	Svejsning og fyringsteknik
TIE	Tekniske installationer og energi
TU	Træets uddannelser
TUR	Transporterhvervet

2.4 Metode og datagrundlag

Dataindsamlingen i undersøgelsen omfatter en spørgeskemaundersøgelse og en caseundersøgelse, der kort beskrives nedenfor. De to delundersøgelser har haft fokus på de samme overordnede temaer og undersøgelsesspørgsmål og har begge til formål at bidrage med viden om AMU-udbydernes arbejde med og prioritering af den grønne omstilling, oplevelsen af efterspørgslen efter grønne AMU-kurser blandt virksomheder og borgere, vurdering af AMU-udbydernes kapacitet i forhold til at imødekomme efterspørgslen, samt hvilke behov og udfordringer der er, i forhold til at AMU-udbydere kan understøtte den grønne dagsorden.

Forud for dataindsamlingen blev der gennemført en forundersøgelse, der dels bestod af desk research og dels af samtaler med udvalgte informanter. Dette med henblik på at kvalificere udarbejdelsen af et spørgeskema til spørgeskemaundersøgelsen samt spørgeguides til interview i forbindelse med caseundersøgelsen. Samtalerne omfattede dels embedsfolk i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) og institutionsledere fra to af landets største AMU-udbydere.

2.4.1 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsens formål har været at bidrage med kvantitative data til belysning af undersøgelsesspørgsmålene og dermed give et repræsentativt billede af, hvordan AMU-udbydere arbejder med den grønne omstilling og vurderer en række spørgsmål og udfordringer i relation hertil. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen afrapporteres samlet og særskilt for de forskellige efteruddannelsesområder.

Populationen for spørgeskemaundersøgelsen har været repræsentanter for efteruddannelsesområder på alle institutioner, der udbyder AMU. I forbindelse med etablering af kontaktgrundlaget har institutionerne selv peget på, hvem der vil være bedst til at svar på spørgsmålene om AMU-udbydernes arbejde i forhold til den grønne omstilling inden for det enkelte efteruddannelsesområde på deres institution. Nogle personer kan derfor være repræsentanter for flere efteruddannelsesområder på deres institution og kan derfor have besvaret et spørgeskema for flere efteruddannelsesområder. EVA antager, at respondenterne primært udgøres af uddannelsesledere, men institutionerne kan også have peget på andre ressourcepersoner, herunder fx konsulenter eller lærere med særlig indsigt i området.

I alt deltog 119 uddannelsesrepræsentanter i spørgeskemaundersøgelsen. Dermed blev der opnået en samlet svarprocent på 61 % i forhold til udsendelsesgrundlaget på 194 kontaktpersoner, mens svarprocenten, hvis man tæller antal institutioner, er 74 %. Epinion har stået for selve dataindsamlingen på vegne af EVA. Spørgeskemabesvareelserne blev indsamlet i efteråret 2022. For flere detaljer med hensyn til spørgeskemaundersøgelsen se metodebeskrivelse i appendiks.

2.4.2 Caseundersøgelse

Caseundersøgelsen består af casebesøg hos fem udvalgte institutioner, der udbyder AMU. Formålet med caseundersøgelsen har været at tilvejebringe kvalitative data om AMU-udbydernes arbejde med og prioritering af den grønne omstilling. Derudover bidrager caseundersøgelsen med viden om undersøgelsens overordnede tematikker, herunder oplevelsen af efterspørgslen efter grønne AMU-kurser, AMU-udbydernes kapacitet, og hvilke muligheder og barrierer der er, i forhold til at AMU-udbydere kan understøtte den grønne dagsorden.

De fem AMU-udbydere og cases er udvalgt på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen ud fra kriterierne om, at der i høj grad har været fokus på den grønne omstilling på de kurser, som er gennemført inden for de seneste 12 måneder, variation i forhold til efteruddannelsesområder og tilkendegivelse af, hvorvidt man var interesseret i at deltage i en opfølgende caseundersøgelse. Dette er ud fra forventningen om, at AMU-udbydere, som i høj grad har haft fokus på den grønne omstilling i deres kurser, har gjort sig flest erfaringer og dermed kan bidrage med eksempler på, hvordan AMU kan bidrage til den grønne omstilling, mens variation i forhold til efteruddannelsesområder har skullet bidrage med erfaringer og perspektiver fra forskellige områder inden for AMU-systemet. De fem AMU-udbydere i caseundersøgelsen er:

- AMU-Fyn
- Center for Erhvervsrettede uddannelser Lolland Falster (CELF)
- International Business College (IBC)
- Rybners
- Zealand Business College (ZBC).

Caseundersøgelsen omfatter 17 interview, heraf fem interview med uddannelsesledere, seks gruppeinterview med lærere og uddannelseskonsulenter, tre gruppeinterview med deltagere på grønne AMU-kurser og tre enkeltinterview med virksomhedsrespondenter, der har haft medarbejdere afsted på grønne AMU-kurser.

I alle fem cases har det været interview med ledere og lærere, mens det ikke i alle fem cases har været muligt at gennemføre interview med deltagere og virksomhedsrespondenter. Interviewene med ledere, lærere og deltagere har været gennemført som fysiske interview, mens interviewene med virksomhedsrespondenterne har været gennemført som telefoninterview. Caseundersøgelsen er gennemført i starten af 2023.

2.5 Organisering

Projektet er gennemført af en projektgruppe bestående af:

- Chefkonsulent Michael Andersen (projektleder)
- Konsulent Maria Thiemer
- Konsulent Cecilie Lindholt Ingvarsdén.

3 AMU-udbydernes prioritering af og arbejde med grøn omstilling

I dette kapitel ser vi på AMU-udbydernes prioritering af og arbejde med den grønne omstilling. Kapitlet belyser dels det ledelsesmæssige fokus på den grønne omstilling, herunder hvorvidt og hvordan den grønne omstilling indgår på et strategisk niveau, dels medarbejdernes fokus på den grønne omstilling. Derudover ser vi i kapitlet på, hvorvidt og hvordan der er fokus på den grønne omstilling i det samlede kursusudbud blandt AMU-udbydernes, herunder hvordan AMU-udbydernes arbejder med den grønne omstilling i forhold til det samlede kursusudbud. Endelig belyser kapitlet AMU-udbydernes arbejde med hensyn til markedsføring og opsøgende arbejde med fokus på den grønne omstilling.

Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet, vedrørende hvordan AMU-udbydernes prioriterer og arbejder med den grønne omstilling med særlig henblik på ledernes og medarbejdernes fokus på den grønne omstilling.

Undersøgelsen viser samlet set, at der generelt er fokus på den grønne omstilling såvel blandt ledelserne som blandt medarbejderne, og at man på forskellige måder arbejder med dette. Spørgeskemaundersøgelsen viser således, at tre ud af fire respondenter fra efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at ledelsen har fokus på den grønne omstilling på ledelsesmøder, og at to ud af tre respondenter svarer, at de har en vedtaget strategi for den grønne omstilling. Desuden viser spørgeskemaundersøgelsen, at de fleste respondenter vurderer, at de har et mere eller mindre klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde. Tre ud af fire respondenter vurderer desuden, at medarbejderne er optaget af den grønne omstilling. Der er dog enkelte statistisk signifikante forskelle mellem efteruddannelsesområderne, hvor det særligt er Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), som skiller sig ud, idet respondenterne i mindre grad vurderer, at de har et klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde, og ligeledes i mindre grad vurderer, at medarbejderne er optaget af den grønne omstilling i forhold til det samlede billede.

Caseundersøgelsen peger i forlængelse heraf på, at en af måderne, hvorpå man kan prioritere den grønne omstilling strategisk, er, ved at den afspejles i hele uddannelsesinstitutionens virke og ikke alene i undervisningen. Caseundersøgelsen viser desuden, at lærerne generelt set er optagede af den grønne omstilling, men at det er forskelligt, hvordan dette kommer til udtryk: Hvor nogle lærere især er optaget af den grønne omstilling i forhold til mere samfundsmæssige problemstillinger, fx klimaudfordringer, er andre lærere mere optaget af fagspecifikke problemstillinger, fx med hensyn til nye tekniske løsninger eller brændstofbesparelse. Caseundersøgelsen peger dog også på, at det ikke er alle medarbejdere, der er optagede af den grønne omstilling.

Derudover peger caseundersøgelsen på, at der på tværs af efteruddannelsesområderne er fokus på den grønne omstilling i AMU-udbydernes samlede kursusudbud, og at man fx både arbejder efterspørgsels- og udbudsorienteret. En lang række kurser er som udgangspunkt allerede grønne og

har i nogle tilfælde været det længe, men ifølge nogle informanter burde man tænke den grønne omstilling ind i – principielt set – alle AMU-kurser. Dette ville dog også kræve en større justering af målbeskrivelserne.

Endelig peger spørgeskemaundersøgelsen på, at mere end halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad har fokus på grøn omstilling i deres markedsføring. Caseundersøgelsen giver flere eksempler på dette, fx gennem sociale medier, videoer og kursuskataloger. Samtidig peger caseundersøgelsen på, at AMU-udbyderne har fokus på den grønne omstilling i det virksomhedsopsøgende arbejde, og at dette kan være med til at vække virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser. Interviewene med informanterne peger dog også på, at det kræver, at AMU-udbyderne oversætter virksomhedernes behov i forhold til den grønne omstilling til AMU.

3.1 Ledelsesmæssigt fokus på den grønne omstilling

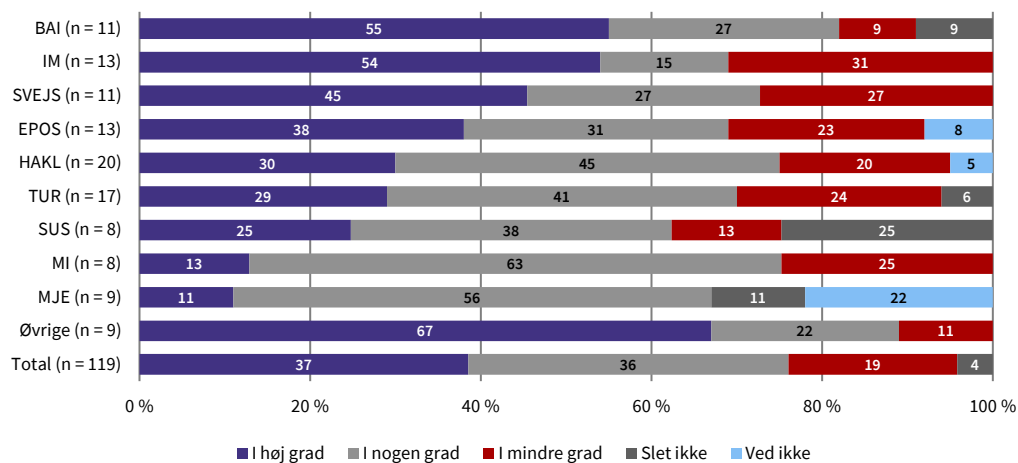
For at få viden om, hvordan AMU-udbyderne prioriterer og arbejder med den grønne omstilling, er det væsentligt at få indsigt i, hvordan ledelsen fokuserer på dette, både konkret og på et strategisk niveau. I dette afsnit belyses det ledelsesmæssige fokus på den grønne omstilling, herunder om AMU-udbyderne strategisk har fokus på og arbejder med den grønne omstilling.

3.1.1 Tre ud af fire respondenter svarer, at ledelsen har fokus på den grønne omstilling på ledelsesmøder

Knap tre ud af fire respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at der i høj grad eller i nogen grad er fokus på den grønne omstilling på ledelsesmøder m.m., mens hver fjerde svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 3.1

I hvilken grad der på ledelsesmøder m.m. er fokus på den grønne omstilling på forskellige efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q5): ”I hvilken grad er der fokus på den grønne omstilling på ledelsesmøder m.m. på jeres institution?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

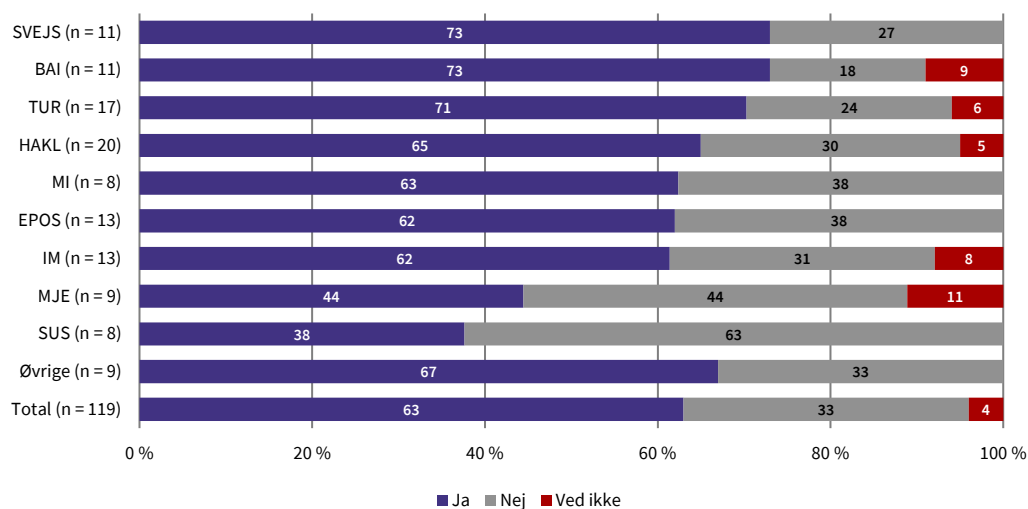
Figuren viser, at 37 % svarer "I høj grad", og 36 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad der på ledelsesmøder m.m. på deres institution er fokus på den grønne omstilling. 19 % svarer "I mindre grad", 4 % "Slet ikke", og 3 % "Ved ikke". Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

3.1.2 To ud af tre respondenter svarer, at der er vedtaget strategi for den grønne omstilling

Knap to ud af tre respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de har en vedtaget strategi med hensyn til den grønne omstilling. Det ses af figuren nedenfor.

FIGUR 3.2

Hvorvidt der for efteruddannelsesområdet på institutionen er en vedtaget strategi med hensyn til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q3): "Har I en vedtaget strategi med hensyn til den grønne omstilling? Den kan evt. være fælles for hele eller dele af jeres institution, bare den også gælder for jeres AMU-uddannelsesområde". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 63 % svarer ja, og 33 % svarer nej på spørgsmålet om, hvorvidt de har en vedtaget strategi med hensyn til den grønne omstilling. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen viser ligeledes, at AMU-udbyderne i større eller mindre omfang har vedtaget strategier med hensyn til den grønne omstilling. Flere af de interviewede ledere beskriver, at de prioriterer den grønne omstilling strategisk ved at forholde sig til den som mere end blot en del af undervisningen. I stedet peger de på, at den grønne omstilling skal afspejles i hele uddannelsesinstitutionens virke og fx også i handlingsplaner. En leder beskriver det på denne måde:

I vores handlingsplan, som bestyrelsen har godkendt, er der elementer af bæredygtighed – ikke kun undervisningsmæssigt, men som en helhed. Det er en vigtig ting. Så det tænker vi ind alle de steder, hvor vi synes, det giver mening.

Leder

Et andet eksempel på, hvordan den grønne omstilling prioriteres strategisk hos AMU-udbydere, er gennem udvikling og deltagelse i tiltag eller projekter, der har til hensigt at fremme den grønne omstilling. En leder beskriver fx, hvordan de som AMU-udbyder indgår i et lokalt fællessekretariat med det formål at styrke den grønne omstilling. AMU-udbyderens rolle er i den forbindelse at opkvalificere arbejdskraft, der kan varetage nye opgaver i lokalområdet, som følger af den grønne omstilling, fx udvidelse af fjernvarmenettet. Fællessekretariatet er udfoldet i tekstboksen i afsnit 3.3.3.

Et udbredt perspektiv i caseundersøgelsen blandt lærerne og lederne er, at en sådan rolle forudsætter, at AMU-udbydere har strategisk fokus på den grønne omstilling, fordi de oplever, at kompetencer blandt ufaglærte og faglærte vedrørende den grønne omstilling efterspørges fra nogle virksomheder og arbejdsgiverorganisationer, og fordi de som AMU-udbydere skal bidrage til dette gennem deres AMU-udbud. To lærere giver et eksempel herpå:

Lærer A: Og hvis vi taler om skolens image, så er det i høj grad også knyttet op på den grønne omstilling.

Lærer B: Ja, det synes jeg bestemt. Men vi er jo også en branche, som leverer til danske anlægsgartnere, som er en af de arbejdsgiverorganisationer, som er længst fremme med at arbejde med den grønne omstilling. Så det [optagede af den grønne omstilling] skal vi vel egentlig være for at kunne levere dygtig arbejdskraft til dem.

Lærere

Som citatet peger på, er det i AMU-udbyderens interesse, at samarbejdet med brancheorganisationerne om den grønne omstilling prioriteres strategisk, da de udbyder uddannelse til netop disse, som allerede har stor viden om den grønne omstilling.

AMU-udbydernes strategiske fokus på den grønne omstilling er således orienteret mod såvel selve undervisningen som institutionen som helhed. Caseundersøgelsen giver således flere eksempler på, at AMU-udbydere prioriterer arbejdet med den grønne omstilling internt gennem forskellige tiltag i forhold til ressourcebesparelser på institutionen. Det kan fx handle om affaldssortering, at spare på el- og vandforbrug samt forhindre madspild i kantinen.

Et sidste eksempel fra caseundersøgelsen handler om verdensmålsskoler, som er skoler, der forpligter sig til at prioritere den grønne omstilling. Tre af de fem AMU-udbydere, som indgår i caseundersøgelsen, er UNESCO verdensmålsskoler,⁴ som er et globalt skolenetværk, der består af 11.500 uddannelsesinstitutioner, som er forpligtet til at arbejde med globalt medborgerskab og bæredygtig udvikling. Dette foregår bl.a. gennem udvikling af undervisning, der tager udgangspunkt i verdensmålene og fremmer bæredygtig udvikling samt oprettelse af et verdensmålsråd og partnerskaber. Uddannelsesinstitutionerne forpligter sig desuden til at fremme bæredygtig udvikling gennem en helhedsorienteret tilgang, hvor det indtænkes i uddannelsesinstitutionernes samlede praksis og ikke alene i undervisningen.⁵

I caseundersøgelsen fremhæver lederne de forpligtelser, der følger med at være UNESCO verdensmålsskole som væsentlig for strategien vedrørende den grønne omstilling. En leder beskriver det sådan her:

---

4 Læs mere om UNESCO Verdensmålsskoler: <https://unesco-asp.dk/unesco-verdensmaalsskoler/> og <https://www.unesco.dk/uddannelse/unesco-verdensmaalsskoler>.

5 Den danske UNESCO-nationalkommission: <https://www.unesco.dk/uddannelse/unesco-verdensmaalsskoler>.

Vi er jo verdensmålsskole. Så på den måde, der har vi helt klart en strategi om, at vi skal imødekomme en eller anden form for bæredygtighedstanke omkring vores undervisning.

Leder

En anden leder beskriver, at man som UNESCO verdensmålsskole har et ønske om at profilere sig som en uddannelsesinstitution med en grøn profil, og det kræver et strategisk fokus på den grønne omstilling at inkludere verdensmålene på alle niveauer af institutionen.

Udover at spørgeskemaundersøgelsen og caseundersøgelsen viser, at AMU-udbyderne har strategisk fokus på den grønne omstilling, er der i caseundersøgelsen en del eksempler på, at lærerne oplever, at ledelsen prioriterer den grønne omstilling. En lærer beskriver det sådan her:

Man [ledelsen] er meget fokuseret på, at vi skal ud at få det her bæredygtighedsundervisning til at fungere. Vi skal tegne os som en grøn virksomhed og en grøn arbejdsplads, og at vi gerne vil stå for den grønne linje også, når vi skal sælge kurser og sådan.

Lærer

Som citatet viser, har det for ledelsen stor værdi at kunne varetage de opkvalificeringsbehov, som den grønne omstilling medfører, hvilket caseundersøgelsen peger på også opleves positivt blandt lærerne. Dette vil vi komme mere ind på i det følgende afsnit.

3.2 Fokus på den grønne omstilling blandt medarbejderne

For at AMU-udbydernes ledelsesmæssige og strategiske fokus på den grønne omstilling kan realiseres, er det nødvendigt, at institutionernes lærere og øvrige medarbejdere også ønsker at fokusere og bidrage til den grønne omstilling. Det ser vi på i dette afsnit.

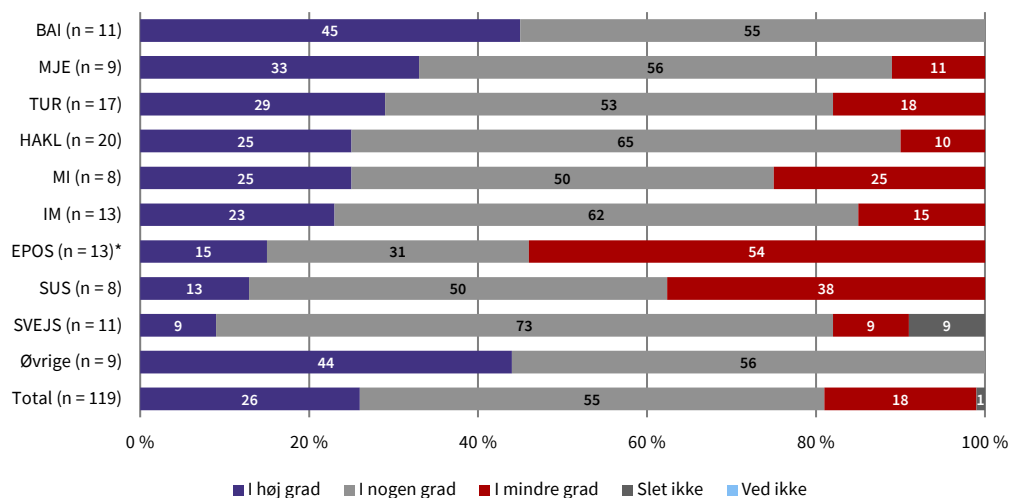
3.2.1 De fleste respondenter vurderer, at de har et mere eller mindre klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde

Den grønne omstilling er en betegnelse, der dækker bredt, og det kan derfor for nogle opleves som abstrakt og svært at implementere i sin hverdag. Det er derfor vigtigt, at begrebet kan oversættes til medarbejdernes praksis på de enkelte efteruddannelsesområder. Hvad dette angår, tegner spørgeskemaundersøgelsen et relativt positivt billede.

Hver fjerde respondent svarer således "I høj grad", mens godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, hvor klart et billede de har af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 3.3

Respondenternes vurderinger af, hvor klart et billede de har af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde – på de forskellige efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q4): "I hvilken grad vurderer I, at I har et klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for jeres arbejde?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

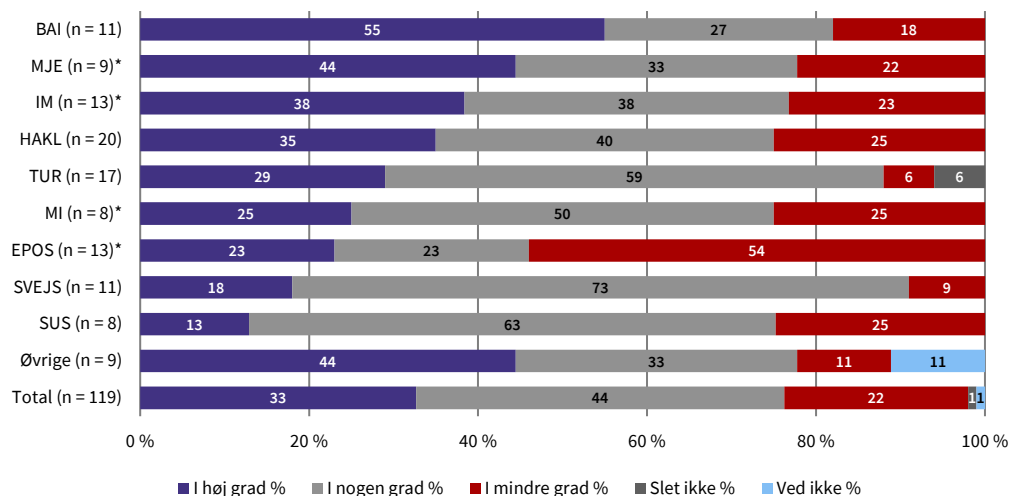
Figuren viser, at 26 % svarer "I høj grad", og 55 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad de har et klart billede af, hvad den grønne omstilling betyder for deres arbejde. 18 % svarer "I mindre grad" og 1 % "Slet ikke". Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) svarer 46 % "I høj grad" eller "I nogen grad", mens den tilsvarende andel er 81 % for alle.

3.2.2 Tre ud af fire respondenter svarer, at medarbejderne er optaget af den grønne omstilling

Hver tredje respondent svarer "I høj grad" og tre ud af fire respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at medarbejderne i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 3.4

Medarbejdernes optagethed af den grønne omstilling på forskellige efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød: "I hvilken grad er medarbejderne inden for jeres AMU-uddannelsesområde optaget af den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 33 % svarer "I høj grad", og 44 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad medarbejderne er optaget af den grønne omstilling. 22 % svarer "I mindre grad", 1 % "Slet ikke", og 1 % "Ved ikke". Flere efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten: På den ene side er det 77 % inden for Mejeri- og Jordbrug (MJE), 76 % inden for Industriens Fællesudvalg (IM/IF) og 75 % inden for Metalindustrien (MI), der svarer "I høj grad" eller "I nogen grad", mens den tilsvarende andel på den anden side er 46 % inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU).

Caseundersøgelsen viser desuden, at lærerne generelt set er optagede af den grønne omstilling, men at det er forskelligt, hvordan det kommer til udtryk. Nogle lærere er især optaget af den grønne omstilling i forhold til mere samfundsmæssige problemstillinger, fx klimaudfordringer. Mens andre lærere især er optaget af mere fagspecifikke problemstillinger, fx med hensyn til nye tekniske løsninger eller brændstofbesparelse.

Caseundersøgelsen peger dog også på, at det ikke er alle medarbejdere på AMU-institutionerne, der er optagede af den grønne omstilling. Nogle ledere og lærere peger på, at de har kolleger, som har modstand mod den forandring, som den grønne omstilling medfører.

3.3 Fokus på den grønne omstilling i udbuddet af AMU-kurser

Dette afsnit belyser fokus på den grønne omstilling i det samlede kursusudbud blandt AMU-udbyderne, som indgår i caseundersøgelsen, samt hvordan AMU-udbyderne arbejder med den grønne omstilling i forhold til det samlede kursusudbud.

3.3.1 På tværs af efteruddannelsesområderne er der fokus på den grønne omstilling i AMU-udbydernes samlede kursusudbud

Caseundersøgelsen peger på, at der på tværs af efteruddannelsesområderne er fokus på den grønne omstilling i AMU-udbydernes samlede kursusudbud – og at det både gælder for kurser, der har eksisteret i mange år, nye kurser og potentielle fremtidige kurser. Som en leder beskriver, så er det AMU-udbydernes formål at tilbyde kurser, som lever op til det, arbejdsmarkedet efterspørger, hvilket i øjeblikket, ifølge lederen, særligt er kurser med fokus på den grønne omstilling:

Det arbejdsmarkedet efterspørger er jo bl.a. det grønne. Man kan næsten ikke være til en konference eller et Teams-møde i øjeblikket, uden at det er på agendaen. Så det efterspørges rigtig mange steder. Det forsøger vi jo at efterleve her i vores dele af skolesystemet, og det gør vi jo ved at tilgodese det, der efterspørges, og hvis vi ikke har det, så forsøger vi at etablere det eller lave det. Det er ikke altid så nemt, men det er det, vi er sat i verden for.

Leder

Som ovenstående citat viser, peger lederen på, at de har fokus på den grønne omstilling i det samlede kursusudbud, og hvis de ikke har kurser, som tilgodeser det, der efterspørges, forsøger de at udvikle nye kurser, som kan imødekomme efterspørgslen.

Et perspektiv blandt nogle af de interviewede ledere og lærere er dog, at de oplever, at det kan være nemmere at arbejde med den grønne omstilling inden for nogle efteruddannelsesområder end andre. Det gælder bl.a. uddannelsesområderne inden for teknik, byggeri, transport, jordbrug, fødevarer, handel, kontor og service, hvor det opleves som nemmere at arbejde med den grønne omstilling, mens det inden for det Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdssuddannelser (EPOS/FEVU) opleves som sværere at arbejde med den grønne omstilling. Blandt de interviewede AMU-udbydere, som udbyder kurser inden for EPOS, er der også mindre fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed i kursusuddudet. Dette understøttes af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, hvor EPOS skiller sig signifikant ud i forhold til det samlede billede. En leder, der uddyber dette perspektiv, siger eksempelvis:

Nej, det tror jeg ikke, vi kan [gøre alle kurser grønne], men det er nogen, der er mere oplagte end andre. It-kursus i Excel, den er måske svær at gøre grøn, men energirigtig kørsel ligger mere naturligt inde for det. Jeg tror ikke, vi kan lave det hele grønt, eller det skal jeg ikke kunne sige, men ikke her og nu.

Leder

Ovenstående citat peger samtidig på, at det i fremtiden kan ændre sig, i forhold til hvilke kurser der har fokus på den grønne omstilling.

3.3.2 Ifølge nogle informanter skal den grønne omstilling tænkes ind i alle AMU-kurser – men det vil kræve en justering af målbeskrivelserne

Et perspektiv blandt nogle af de interviewede ledere og lærere er, at den grønne omstilling som udgangspunkt skal tænkes ind i alle AMU-kurser. Ifølge disse informanter skal det ikke kun være kurser, der er udviklet som grønne kurser, der skal beskæftige sig med den grønne omstilling og bæredygtighed, men i princippet alle AMU-kurser – uden at det dog behøver at være hovedfokus for kurset, som en leder beskriver:

For dybest set så tænker jeg, at bæredygtighed og grøn omstilling skal være en del af alle AMU-fag. Ikke kun dem, der udvikles med navnet 'Grøn omstilling' eller 'Bæredygtighed'.

Leder

Samme perspektiv findes hos nogle af de interviewede lærere, der ligeledes peger på, at bæredygtighed og den grønne omstilling bør integreres i alle kurser. Samtidig bør man, ifølge disse lærere, overveje, om kurser inden for den grønne omstilling og bæredygtighed bør være en obligatorisk del af AMU-forløbene. Det kunne fx være i forbindelse med den grundlæggende lederuddannelse, som en lærer fortæller:

Vi har også haft en dialog lærerne imellem, om vi skal lave et udbud til dem, der synes, det kunne være sindssygt spændende med et kursusforløb a la det, vi har lavet på fire dage [om bæredygtighed], eller skal vi vælge at sige, fordi vi har den grundlæggende lederuddannelse, at så har vi også en videregående lederuddannelse [...]. Når du så vælger den videregående lederuddannelse, så kan du ikke komme udenom, at det også handler om bæredygtighed.

Lærer

Nogle lærere og ledere beskriver desuden, at en integrering af den grønne omstilling i alle AMU-kursuspakker vil kunne bidrage til at skabe en øget opmærksomhed og bevidsthed om den grønne omstilling – både blandt virksomheder og deltagere.

Samtidig peger lærerne dog på, at det vil kræve en justering af de eksisterende AMU-målbeskrivelser, hvis alle kurser skal have fokus på den grønne omstilling.

3.3.3 AMU-udbyderne er både efterspørgsels- og udbudsorienterede i deres arbejde med at udbyde kurser i forhold til den grønne omstilling

Caseundersøgelsen peger på, at AMU-udbyderne i deres arbejde med at udbyde kurser i forhold til den grønne omstilling både er efterspørgsels- og udbudsorienterede.

Et eksempel på en måde, hvorpå AMU-udbyderne arbejder mere efterspørgselsorienteret med hensyn til deres kursusudbud i forhold til den grønne omstilling, er blandt en af de interviewede AMU-udbydere, som dels har en efterspørgselsstyret strategi med hensyn til kursusudbuddet, dels er del af et fællessekretariat, der skal styrke den grønne omstilling.

Den efterspørgselsstyrede strategi kommer bl.a. til udtryk i AMU-udbydernes samarbejde med arbejdsmarkedets parter om kursusudbuddet. Eksempelvis tilbyder AMU-udbyderen forløbet 'kabelmontør', der består af en række AMU-kurser, og hvor parterne har været med til at sammensætte og præge indholdet af forløbet. Lederen beskriver, at arbejdsmarkedet i forbindelse med den grønne omstilling har behov for flere elektrikere, men at det tager for lang tid at uddanne en elektriker, og derfor har AMU-udbyderen i samarbejde med parterne udviklet AMU-forløbet 'kabelmontør', som skal imødekomme denne efterspørgsel:

I forbindelse med at vi er gået til en efterspørgselsstyret strategi, er det ikke mig, der skal fortælle, hvad arbejdsmarkedet har behov for. Det er parterne, fordi det er dem, der har deres virksomheder, kompetencer og fremtid [...] Parterne har været ude at sige, at vi mangler elektrikere. Med den styrke, vi har tilbage, kontra den styrke, der afdør fra arbejdsmarkedet – det tager fire år at lave en elektriker, det kan vi ikke bruge tid på. Kan vi så lave træningsdele til elektrikeruddannelsen? Så har parterne lavet det her forløb, der hedder kabelmontør.

Leder

Ud over samarbejde med arbejdsmarkedets parter om konkrete AMU-forløb arbejder AMU-udbyderen ligeledes med den efterspørgselsorienterede tilgang til den grønne omstilling gennem et fællessekretariat, der skal styrke den grønne omstilling. Fællessekretariatet er et samarbejde mellem en række uddannelsesinstitutioner, jobcentre, kommuner og organisationer, som repræsenterer erhvervslivet og har til formål at understøtte aktørsamarbejdet og initiativer, som kan bidrage til at sikre kvalificeret arbejdskraft til den grønne omstilling på kort og lang sigt. Som lederen fremhæver i interviewet, så sidder der i sekretariatet både respondenter fra beskæftigelsesområdet og uddannelsesområdet, hvilket gør, at de ikke kun fokuserer på uddannelsesperspektivet i forhold til den grønne omstilling, men også tænker beskæftigelsesindsatsen og det fremtidige behov for kvalificeret arbejdskraft ind, fx i forhold til deres kursusudbud.

Eksempel på efterspørgselsorienteret arbejde med den grønne omstilling

Fællessekretariatet Green Skills

Et konkret eksempel fra caseundersøgelsen på en mere efterspørgselsorienteret måde at arbejde med den grønne omstilling i forhold til kursusudbuddet er fællessekretariatet Green Skills. Green Skills er etableret som et netværkssamarbejde mellem AMU-Vest, Rybners, Jobcenter Esbjerg, SOSU Esbjerg, Varde Kommune, Business Esbjerg og Kjærgård Landbrugsskole. Green Skills samarbejdet sigter mod at koordinere og understøtte tiltag, der fremmer rekruttering, opkvalificering og uddannelse af faglærte og specialarbejdere til den del af den grønne omstilling, som har sit omdrejningspunkt i Esbjerg-området.

Samarbejdskredsen bag Green Skills har oprettet et fællessekretariat, der skal understøtte aktørsamarbejdet og de initiativer, som kan bidrage til at sikre kvalificeret arbejdskraft til den grønne omstilling på kort og lang sigt. Med fokus på:

- Udarbejdelse af analyser og formidling af viden til relevante aktører om arbejdsmarkedet og kompetencebehovet i relation til den grønne omstilling
- Etablering af synlighed og interesse for de faglærte og specialarbejderjob, der knytter sig til den grønne omstilling
- Bistand til etablering og afvikling af opkvalificeringsprojekter for ledige og beskæftigede inden for fagområder, som knytter sig til den grønne omstilling
- Udvikling samt bistand til etablering og afvikling af nye tiltag og initiativer, der kan bidrage til at imødekomme det arbejdskraftbehov, som følger den grønne omstilling.

Kilde: Green Skills lokaliseret på <https://greenskills.dk/>.

Et eksempel på en måde, hvorpå AMU-udbyderne arbejder mere udbudsorienteret, beskrives af en af de interviewede AMU-udbydere, som har udarbejdet et katalog, hvor de har samlet deres udbud af grønne bæredygtige AMU-kurser på tværs af efteruddannelsesområder. Ifølge lederen, lærerne og uddannelseskonsulenten skal kataloget være med til at demonstrere, hvordan en række af deres nuværende AMU-kurser kan bidrage til at skabe grøn omstilling og bæredygtighed, og dermed præsentere deres kursusudbud for virksomhederne, fx i forbindelse med deres virksomhedsopbyggende arbejde. Men som lederen påpeger, skal kataloget løbende opdateres og justeres, i takt med

at der kommer nye grønne kurser, eller de eksisterende kurser får mere fokus på den grønne omstilling:

Vi har lavet et katalog, og det er første udgave og noget, der bliver udbygget. Allerede da vi havde sat det i tryk og var færdige med det, der var der allerede for lidt i. Så der kommer mere og mere til. Så det var første skud, og der kommer mere til, ikke hver dag, men ofte.

Leder

Ifølge lederen, lærerne og uddannelseskonsulenten hos AMU-udbyderen har de allerede de kompetencer, der skal til for at kunne fokusere på den grønne omstilling i mange af de eksisterende AMU-kurser, men kataloget skal være med til at vise virksomhederne og deltagerne AMU-udbydernes samlede kursusudbud i forhold til den grønne omstilling. Som uddannelseskonsulenten fortæller, så har nogle af kurserne i deres katalog eksisteret i mange år, men bliver i kataloget mere synlige, med hensyn til at de omhandler den grønne omstilling:

Altså vi har jo egentlig gammel vin på nye flasker, er det ikke sådan, man kalder det. Altså i det katalog der, der er jo mange gamle kurser i det, som vi egentlig har gjort nye. Det kan være inden for transport med reduktion af brændstof og sådan nogle ting [...], energirigtig kørsel – det er jo kurser, der har eksisteret i mange år, i hvert fald nogle af dem, og dem har vi jo egentlig proppet ind i sådan et katalog der, og det synes jeg egentlig har virket meget godt.

Uddannelseskonsulent

Kataloget er et eksempel på, hvordan man som AMU-udbyder kan have fokus på den grønne omstilling i sit kursusudbud. Hertil kommer, at AMU-udbyderen også arbejder efterspørgselsorienteret, hvor de er i dialog med det lokale uddannelsesudvalg, respondenter fra arbejdsmarkedet og de faglige organisationer om udvikling og udbud af grønne kurser.

Eksempel på arbejde med den grønne omstilling med fokus på kursusudbuddet

Bæredygtighedskatalog

Et konkret eksempel fra caseundersøgelsen på en måde at arbejde med kursusudbuddet i forhold til den grønne omstilling er AMU-Fyns 'Bæredygtighedskatalog – Bæredygtige kurser fra AMU-Fyn'. Kataloget har til formål at give medarbejdere og virksomheder et overblik over konkrete AMU-kurser inden for den grønne omstilling og bæredygtighed, som AMU-Fyn tilbyder, og derigennem demonstrere, hvordan en række af deres nuværende kurser kan bidrage til at skabe omstilling og bæredygtighed gennem efteruddannelse af ufaglærte og faglærte.

Kurserne i kataloget dækker flere uddannelsesområder herunder: bygge og anlæg, transport, det grønne område, rengøring og kirken, og beskriver de enkelte AMU-kurser både i forhold til indhold på kurset og varighed.

Kataloget er ud over et eksempel på en udbudsorienteret tilgang ligeledes et eksempel på en efterspørgselsorienteret tilgang til arbejdet med den grønne omstilling i forhold til det samlede kursusudbud, idet det fremgår af kataloget, at virksomheder og medarbejdere skal

kontakt dem, hvis der er kurser med fokus på den grønne omstilling, som mangler og efterspørges.

Kilde: AMU-Fyn "Bæredygtighedskatalog 2022 - Bæredygtige kurser fra AMU-Fyn" lokaliseret på <https://heyzine.com/flip-book/d313cdaf39.html#page/4>.

Et andet eksempel fra caseundersøgelsen på en tilgang, der både er udbuds- og efterspørgselsorienterede, er en af AMU-udbydere, som dels har udviklet og tilbyder kurser med fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed, dels tilpasser kurserne til virksomhedernes behov og efterspørgsel. Lederen fortæller eksempelvis, at de har udviklet et fire dages forløb om bæredygtighed, som de ikke rigtig har kunnet få op at stå, men som bliver brugt som inspiration, når deres uddannelseskonsulenter er ude hos virksomhederne. Derudover har AMU-udbyderen lavet videoer til alle deres udbud af kurser, der omhandler grøn omstilling og bæredygtighed, hvor underviserne fortæller om kurserne, samtidig med at de er stoppet med at lave brochurer.

3.4 Markedsføring og opsøgende arbejde med fokus på den grønne omstilling

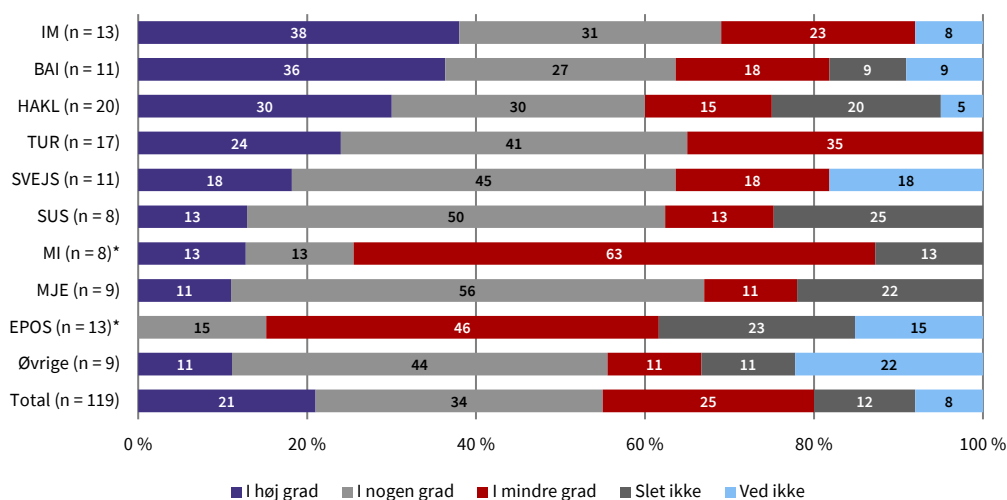
I dette afsnit belyses AMU-udbydernes arbejde med markedsføring og opsøgende arbejde med hensyn til den grønne omstilling. Afsnittet belyser desuden, hvilken betydning det opsøgende arbejde, ifølge informanterne, kan have for virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser og aktiviteten omkring disse.

3.4.1 Godt halvdelen af respondenterne svarer, at de har fokus på den grønne omstilling i deres markedsføring

En ud af fem respondenter angiver, at de i høj grad har fokus på den grønne omstilling i deres markedsføring over for virksomheder og andre, mens det er over halvdelen af respondenterne, der angiver, at de i høj grad eller i nogen grad har fokus på den grønne omstilling i deres markedsføring. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 3.5

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen i sin markedsføring over for virksomheder og andre har fokus på den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q31): ”I hvilken grad har I i jeres markedsføring over for virksomheder og andre fokus på den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 21 % svarer ”I høj grad”, og 34 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen i sin markedsføring over for virksomheder og andre har fokus på den grønne omstilling. 25 % svarer ”I mindre grad”, 12 % ”Slet ikke”, og 8 % ”Ved ikke”. To efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten: 26 % inden for Metalindustrien (MI) og 15 % inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsudannelser (EPOS/FEVU) svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel for alle er 55 %.

Caseundersøgelsen giver flere eksempler på, hvordan AMU-udbyderne har fokus på den grønne omstilling i deres markedsføring over for virksomheder og andre. Markedsføringen kan både være af selve institutionen i forhold til at have en grøn profil og af AMU-udbydernes kursusudbud med fokus på den grønne omstilling.

En leder beskriver, at de fx har fokus på at markedsføre deres institution som UNESCO verdensmålsskole, og når de får nyt udstyr eller teknologier. Dette med henblik på at fremhæve en grøn profil over for virksomheder. En anden leder fortæller, at de fx markedsfører deres kurser med fokus på den grønne omstilling gennem videoer, hvor en underviser fortæller om de enkelte kurser, mens en tredje leder beskriver, at de fx har udarbejdet et bæredygtighedskatalog med overblik over grønne AMU-kurser, samt at de bruger de sociale medier og konsulenter til at markedsføre deres grønne kurser:

Ja, det er Facebook, det er LinkedIn, altså hele SoMe-området. Det bruger vi mange kræfter på. Så har vi konsulenter, der er nogen her, men der er også på den anden skole. Vi er en 5-6 konsulenter, der ikke laver andet end at køre på landevejen i forskellige brancher, og de har det [fokus på den grønne omstilling] med fx på jobcentre eller kommunerne, alle steder. Så det er meget håndholdt, og det, vi overlever på, det er at fortælle folk, hvad de har behov for.

Leder

Ligesom ovenstående citat peger på, så er det udbredt blandt de interviewede AMU-udbydere, at de i deres opsøgende arbejde med fx virksomheder og jobcentre har fokus på den grønne omstilling. Dette udfoldes i det følgende afsnit.

Interviewene med virksomhedsrepræsentanterne peger samtidig på, at AMU-udbydernes markedsføring af grønne kurser er vigtig for virksomhedernes kendskab til AMU-systemet i forhold til kurser, der vedrører den grønne omstilling. Som en virksomhedsrepræsentant fortæller, gælder det både i forhold at markedsføre kurser, men at det også hænger sammen med, at der udvikles nye kurser:

Det er jo selvfølgelig vigtigt, at AMU er gode til at markedsføre de nye ting, der kommer under den her paddehat, der hedder bæredygtighed. Og så også, at de udvikler nogle kurser og får lavet nogle kurser under det.

Virksomhedsrepræsentant

Ifølge virksomhedsrepræsentanterne kan AMU-udbydernes markedsføring med fokus på den grønne omstilling være med til at gøre dem opmærksom på mulighederne for at kompetenceudvikle deres medarbejdere i regi af AMU og inden for den grønne omstilling.

3.4.2 Når AMU-udbyderne har fokus på den grønne omstilling i det opsøgende arbejde, kan det vække virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser

Caseundersøgelsen peger på, at AMU-udbyderne i deres opsøgende arbejde hos virksomhederne har fokus på den grønne omstilling, samt at det kan være med til at vække virksomhedernes interesse for grønne AMU-kurser.

Et udbredt perspektiv blandt ledere, lærere og uddannelseskonsulenter er, at den grønne omstilling fylder mere i det opsøgende arbejde end tidligere. Således fortæller informanterne, at AMU-udbydernes konsulenter taler ind i en kontekst om grøn omstilling og bæredygtighed, når de er ude hos virksomhederne. Som en uddannelseskonsulent, der står for AMU-udbydernes opsøgende arbejde hos virksomhederne, fortæller, så er grøn omstilling et ekstra element, de kan trække på, når de snakker med virksomhederne:

Når jeg er ude [hos virksomhederne], så spørger jeg jo ind til mange forskellige områder, i forhold til hvor er det, skoen den trykker. Men nu er det her [grøn omstilling] så kommet ind som et ekstra ben, og der kan jeg godt mærke, at når jeg spørger ind til det, så har de helt styr på det, så kan jeg enten vælge at sige, at så skal vi ikke snakke mere om det, eller spørge ind til, hvad det er, de har styr på.

Uddannelseskonsulent

En udbredt oplevelse blandt de interviewede AMU-udbydere er, at det opsøgende arbejde med fokus på grønne AMU-kurser er vigtigt i forhold til at fremme aktivitet på de grønne kurser, fordi det er gennem det opsøgende arbejde, at virksomhederne bliver opmærksomme på AMU-kurserne. En leder fortæller:

Vi har fået aktivitet på det [de grønne kurser] ved at henvende os til kommuner og private virksomheder. Og give dem tilbud. Eller ikke tilbud, vi har bare fortalt dem om kurserne: ”Har I ikke lyst til at skulle det her?” Og der har vi haft rigtig meget succes, fordi kommuner, kirkegårde og de større private virksomheder de har brug for, at deres medarbejdere simpelthen får nogle kompetencer i det her.

Leder

En anden leder peger ligeledes på, at det opsøgende arbejde er vigtigt i forhold til at fremme aktiviteten på de grønne AMU-kurser, idet virksomhederne ikke selv opsøger eller kontakter AMU-udbydere om kurser med fokus på den grønne omstilling. Lederen peger desuden på, at de gennem det opsøgende arbejde også vækker virksomhedernes interesse for den grønne omstilling:

Ja, jeg fornemmer en nysgerrighed inde for området. Det er ikke sådan, at firmaerne ringer og spørger: ”Har I noget bæredygtigt?” Det er nok overdrevet, men når vi kommer og fortæller om det, så vækker det interessen [...] vi kan godt sælge produkterne, fordi det er nyt, og nåh ja, den bølge er vi jo med på, skulle vi ikke også lige prøve det. Så på den måde er det fint, men jeg vil ikke sige, at det er mange, der ringer ind og siger: ”Nu er vi på bæredygtighedsbølgen, hvad har I af kurser?”

Leder

Dette genfindes i interviewene med virksomhedsrepræsentanterne, som ligeledes peger på, at det opsøgende arbejde med fokus på den grønne omstilling er vigtigt. Eksempelvis fortæller en af de interviewede virksomheder, at de ikke kendte til de grønne AMU-kurserne, før AMU-udbyderens konsulent var ude at fortælle om dem. Mens en anden virksomhedsrepræsentant fortæller, at de fik øjne op for mulighederne inden for AMU-systemet i forhold til den grønne omstilling gennem det opsøgende arbejde, fx med hensyn til at deres medarbejdere kunne få kompetenceudvikling inden for biodiversitet.

3.4.3 Det opsøgende arbejde kan bidrage til at oversætte virksomhedernes behov i forhold til den grønne omstilling til AMU

En udbredt oplevelse blandt de interviewede AMU-udbydere er, at det opsøgende arbejde skal bidrage til at oversætte virksomhedernes behov i forhold til den grønne omstilling til mulighederne inden for AMU. Ifølge lederne, lærerne og uddannelseskonsulenter er der behov for dette oversættelsesarbejde både i forhold til virksomhedernes konkrete behov for kompetenceudvikling inden for den grønne omstilling, og i forhold til hvilke konkrete AMU-kurser deres medarbejdere skal deltage i. Som en leder fortæller:

Det hjælper ikke, at vi har ting på hylderne, som arbejdsmarkedet ikke har behov for. Derfor er det vores opgave at servicere vores virksomheder til at oversætte deres behov. Vores virksomheder kender ikke nogen af de her 9.000-10.000 AMU-koder, vi har.

Leder

Ifølge nogle af de interviewede virksomhedsrepræsentanter kan netop dialogen i det opsøgende arbejde være med til at pege på, hvor virksomheden har et behov i forhold til kompetenceudvikling

inden for den grønne omstilling, og hvilke kurser inden for AMU der kan dække dette behov. Som en virksomhedsrepræsentant beskriver det:

Det plejer jo at hjælpe, at de også skubber lidt til os og åbner vores øjne for, hvad der findes. Det er selvfølgelig min ambition at være forudseende og selv formulere ønsker og behov i forhold til den fremtid, som vi sidder med, men derfor er det jo aldrig dårligt lige at høre, hvad sker der i markedet ved kursusudbydere, herunder AMU [...] Vi kan ikke udvikle det hele selv, så vi har behov for, at der er noget, vi bare kan hoppe på og få sat i gang.

Virksomhedsrepræsentant

Et perspektiv blandt de interviewede AMU-udbydere er dog, at de i det opsøgende arbejde skal gøre det konkret for virksomhederne, hvad AMU kan tilbyde, og hvad virksomhederne får ud af, at medarbejderne deltager i kurserne.

De [virksomhederne] tænker heller ikke naturligt os ind i det, når samtalen går på bæredygtighed, så vi er nødt til aktivt at spørge ind til det. Vores største udfordring, synes jeg, er oversættelsesopgaven, der ligger i det, for det er utrolig fluffy. Hvis vi tager ti forskellige virksomheder og spørger omkring bæredygtighed, så får vi ti forskellige svar. Det er lidt som at sige, nu skal vi lave noget inden for kommunikation eller kvalitet. Det bliver så abstrakt, og det vil vores kunder ikke have. De skal have noget konkret: ”Så hvad betyder det, hvilken forskel skal vi gøre i morgen?”

Lærer

Ovenstående citat peger ligeledes på, at det opsøgende arbejde, udover at bidrage til at oversætte virksomhedernes behov i forhold til den grønne omstilling til AMU, også skal bidrage til, at virksomhederne bliver opmærksomme på AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Som læreren fortæller, så er det ikke alle virksomheder, der naturligt tænker på AMU, hvis deres medarbejdere skal deltage i kompetenceudvikling inden for den grønne omstilling.

4 AMU-kurserne og grøn omstilling

Dette kapitel handler om, hvordan den grønne omstilling præger undervisningen på AMU-kurserne, herunder sammenhængende AMU-forløb (pakker) med fokus på grøn omstilling og AMU-kurser med særligt fokus på samfundsmæssige problemstillinger i forhold til den grønne omstilling. Derudover belyser kapitlet, hvorvidt virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling inddrages i undervisningen.

Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet vedrørende, hvordan AMU-udbydere arbejder med den grønne omstilling med særlig henblik på de enkelte kurser og i undervisningen.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne er delt i to nogenlunde lige store grupper, hvor halvdelen svarer, at der i høj grad eller i nogen grad er fokus på den grønne omstilling på AMU-kurserne på deres institution, mens den anden halvdelen svarer, at der kun i mindre grad eller slet ikke er fokus på den grønne omstilling på deres AMU-kurser.

Ser man på udbuddet af AMU-kurser, er nogle AMU-kurser som udgangspunkt grønne. Det gælder fx kurser om energirigtig kørsel, økologi og biodiversitet, fjernvarmesvejsning og affaldshåndtering. Et perspektiv, der går igen i caseundersøgelsen, er, at der er tendens til, at der er kommet mere fokus på den grønne omstilling i disse i forvejen grønne kurser. Hvad de øvrige AMU-kurser angår, der som udgangspunkt ikke er grønne, fx kurser, der handler om at lægge fliser, logistik, rengøring m.m., peger caseundersøgelsen på, at disse også præges i en mere grøn retning.

Udover at fokusere på grøn omstilling i de enkelte kurser arbejder mange AMU-udbydere ligeledes med at sammensætte pakker af AMU-kurser med særligt henblik på grøn omstilling. Spørgeskemaundersøgelsen viser således, at to ud af fem respondenter svarer, at de på deres efteruddannelsesområde på deres institution inden for de seneste 12 måneder har gennemført sammenhængende forløb med fokus på den grønne omstilling.

En anden måde at arbejde med grøn omstilling på i AMU-kurserne er at fokusere mere på de samfundsmæssige udfordringer i forhold til den grønne omstilling på AMU-kurser for at skabe en dybere forståelse for, hvorfor noget skal gøres anderledes både med henblik på læring og at øge interessen for den grønne omstilling. Spørgeskemaundersøgelsen viser her, at halvdelen af respondenterne har gennemført sådanne kurser helt eller delvist, mens caseundersøgelsen giver konkrete eksempler på kurser, der har fokus på de samfundsmæssige udfordringer, fx i forhold til forståelse af bæredygtighed, eller hvilken betydning biodiversitet og fjernvarme har for klimaet.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at omkring halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj eller nogen grad har fokus på hhv. virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling på AMU-kurserne. Her ser det ud som, at der er et udviklingspotentiale, idet caseundersøgelsen ligeledes peger, at det kan gøre undervisningen mere interessant og vedkommende, når

virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling inddrages på AMU-kurserne.

4.1 AMU-kursernes fokus på den grønne omstilling

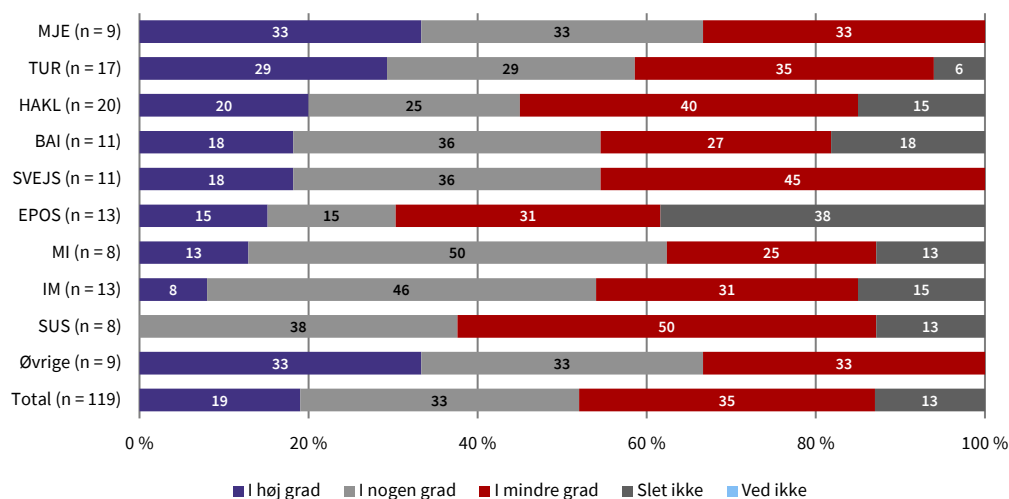
I dette afsnit ser vi på, hvorvidt og hvordan AMU-kurserne har fokus på den grønne omstilling.

4.1.1 Halvdelen af respondenterne vurderer, at der i høj grad eller i nogen grad er fokus på den grønne omstilling på institutionens AMU-kurser

Kun hver femte respondent svarer, at der i høj grad har været fokus på den grønne omstilling i de kurser, de har gennemført inden for de seneste 12 måneder, mens halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at der i høj grad eller i nogen grad har været fokus på den grønne omstilling i kurserne. Knap halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Dette fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 4.1

Hvorvidt der har været fokus på den grønne omstilling i de kurser, AMU-udbyderne har gennemført inden for de seneste 12 måneder, fordelt på efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q2): "I hvilken grad har der i de kurser, I har gennemført inden for de seneste 12 måneder, været fokus på den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$). Note 3: bemærk, at der ikke er nogen, der har svaret "Ved ikke".

Figuren viser, at 19 % svarer "I høj grad", og 33 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, hvorvidt der i de kurser, de har gennemført inden for de seneste 12 måneder, har været fokus på den grønne omstilling. 35 % svarer "I mindre grad", og 13 % "Slet ikke". Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen peger ligeledes på, at det varierer, hvor meget fokus der er på den grønne omstilling på de AMU-kurser, som institutionen gennemfører. Nogle kurser har meget fokus på den

grønne omstilling, hvor den grønne omstilling er en central del af kurset, fx kurser om biodiversitet eller bæredygtig produktion. Andre kurser har fokus på den grønne omstilling, men hvor det ikke er det primære fokus, fx Lean-kurser eller lederuddannelser med en bæredygtighedsvinkel. Nogle kurser har slet ikke fokus på den grønne omstilling.

Hvor meget fokus der er på den grønne omstilling på de afholdte kurser, hænger dels sammen med, at det er mere oplagt at arbejde med den grønne omstilling på nogle kurser end på andre, og dels det fokus, som den enkelte lærer har. Et konkret eksempel fra caseundersøgelsen på det førstnævnte var kurser inden for sten og fliser, hvor lærerne oplevede, at det grønne ikke fylder meget, og at det kan være svært at tale om den grønne omstilling på disse kurser:

Det er et svært emne [grøn omstilling] at komme ind på, når vi snakker sten og fliser. Selvfølgelig kan man også komme ind på det, når vi er på besøg hos virksomheder, hvor de laver sten. Der har de jo også fokus på og eksperimenterer med at lave noget, hvor de ikke bruger så meget cement, fordi det belaster også klimaet [...] Selvfølgelig kan man så snakke lidt om, at hvis vi er inde på granit, om det skal være noget kinesisk granit, der er sejlet herop, eller om det skal være noget bornholmsk granit, som er mere lokalt. Så kan man godt få det ind i det. Men det er ikke noget, der fylder særlig meget på de grå kurser her.

Lærer

Selvom lærerne oplever, at det er svært at arbejde med denne grønne omstilling på kurserne, så illustrerer citatet, at læreren kan sætte fokus på den grønne omstilling ved at adressere fx valg af materialer ud fra fx et klimahensyn.

4.1.2 Grønne kurser er blevet mere grønne

En række AMU-kurser er substantielt set grønne. Det gælder fx kurser om energirigtig kørsel eller elektriske transportmidler inden for transportområdet, kurser i økologi og biodiversitet på gartnerområdet eller fjernvarmesvejsning og affaldshåndtering. Et perspektiv, der går igen i caseundersøgelsen, er, at der kan være en tendens til, at der er kommet mere fokus på den grønne omstilling – også i disse grønne kurser. Som en leder fortæller, har kurser inden for økologi eksisteret i en del år, men nu taler de om økologi på en anden måde, og det er mere koblet til bæredygtighed:

Altså i rigtig mange kurser, synes jeg, vi har sådan en bæredygtighedsprofil. Og det er der også i forvejen. Altså det er bare, fordi vi snakker om det på en lidt anden måde. Fx økologi har jo eksisteret i ret mange år nu, den etablerede måde med økologi. Og nu kan vi lige pludselig putte nogle af de nye måder, vi taler om bæredygtighed og sådan noget på.

Leder

Et andet eksempel er kurser inden for energirigtig kørsel, hvor de interviewede lærere fortæller, at der på kurserne er kommet mere fokus på det miljømæssige hensyn, hvor der tidligere har været mere fokus på den økonomiske del af energirigtig kørsel.

4.1.3 Kurser, der ikke primært er grønne, præges også i en grøn retning

Caseundersøgelsen peger på, at AMU-udbyderne også præger eksisterende AMU-kurser, der i udgangspunktet ikke har fokus på grøn omstilling, i en mere grøn retning. Nogle af informanterne fortæller fx, at de har moderniseret deres kurser, så de har et grønt fokus. Eksempelvis beskriver en lærer, at de på Lean-kurserne arbejder med at fjerne alle former for spild for at blive grønnere og mere konkurrencedygtige, mens en anden af de interviewede lærere fortæller, at de arbejder med den grønne omstilling gennem Lean-kurser i administrationen ved at kigge på produktionslinjen:

Lean i administrationen retter sig mod, som det siger, administrationen, og det er de samme værktøjer stort set, men noget lidt andet indhold. Tit er det flowet i papirgang og flowet i sagsbehandling, der er vigtig, når man arbejder med Lean. I produktionen er det også de samme værktøjer, der er det bare produktionen, der er i fokus. Fremføringen af materialer og kvalitet betyder rigtig meget, i forhold til at det er i orden. Det, vi har brugt til den grønne omstilling, er produktionslinjen, fordi det er der, der kan hentes mest, men det falder også lidt sammen, fordi de afgørelser, man træffer på den administrative side, kommer til at afspejle sig i handlingen på den produktionsmæssige side.

Lærer

Et andet eksempel på et kursus, der som udgangspunkt ikke har været målrettet grøn omstilling, men som præges i en grøn retning, er inden for rengøring, hvor fokus på miljøet fylder mere end tidligere. Som en lærer beskriver det:

Det gør man jo også på rengøring, for nu sætter man jo fokus på mærkningen af rengøringsmidlerne på en anden måde, fordi nu er det ikke kun i forhold til de skader, du kan få, nu er det også i forhold til miljøet. Så de sniger sig ind.

Lærer

4.1.4 Nogle informanter ser gerne, at den grønne omstilling fylder mere i undervisningen

Det er forskelligt, hvor meget den grønne omstilling fylder på de enkelte AMU-kurser og i undervisningen. Et perspektiv blandt nogle af informanterne i caseundersøgelsen er, at fokus på den grønne omstilling generelt set kunne fylde mere på kurserne og i undervisningen. Nogle af de interviewede lærere beskriver eksempelvis, at den grønne omstilling på deres flerugerskurser fylder en halv til en hel dag, men at det med fordel kunne fylde mere. En lærer mener, at undervisningen med fokus på grøn omstilling fylder for lidt, og at prøverne på AMU-kurserne kan være en udfordring i forhold til at fokusere endnu mere på den grønne omstilling:

Det korte svar er for lidt. Fx så vil vi bruge en halv til en hel time på grøn omstilling på arbejdsmiljø, fordi der også er andre ting, som vi skal adressere, fordi prøven lægger op til det. Det slipper vi ikke for. Så det er det korte svar. Vi kunne også gøre noget mere ud af det, ved at vi fokuserer i højere grad [på den grønne omstilling] [...] Det, jeg oplever, er, at når vi bringer det [grøn omstilling] på banen, så er det aktuelt, og det er det både i produktion, men også i ledelseslaget. Det er aktuelt, og de [deltagerne] er også engagerede i det, og de vil gerne. Det er derfor, jeg mener, at vi skal trykke noget mere.

Lærer

Andre af de interviewede lærere beskriver ligeledes, at den grønne omstilling fylder en mindre del i undervisningen. Eksempelvis på transportområdet, hvor undervisningen i energirigtig kørsel udgør én dag ud af et kursusforløb på seks uger. Samtidig fortæller lærerne også, at selvom den grønne omstilling ikke nødvendigvis fylder så meget i selve undervisningen, så oplever de, at deltagerne er interesseret i det, som citatet nedenfor også peger på:

Undervisningsmæssigt vil jeg ikke sige, det fylder voldsomt meget mere end det energirigtige, vi snakker om på en dags tid, men jeg synes, der er mange snakke, som ikke er undervisningsrelaterede, men hvor vi har snakke om el, brint. Det synes jeg faktisk fylder en del på holdene efterhånden.

Lærer

4.2 Sammenhængende AMU-forløb (AMU-pakker) med fokus på den grønne omstilling

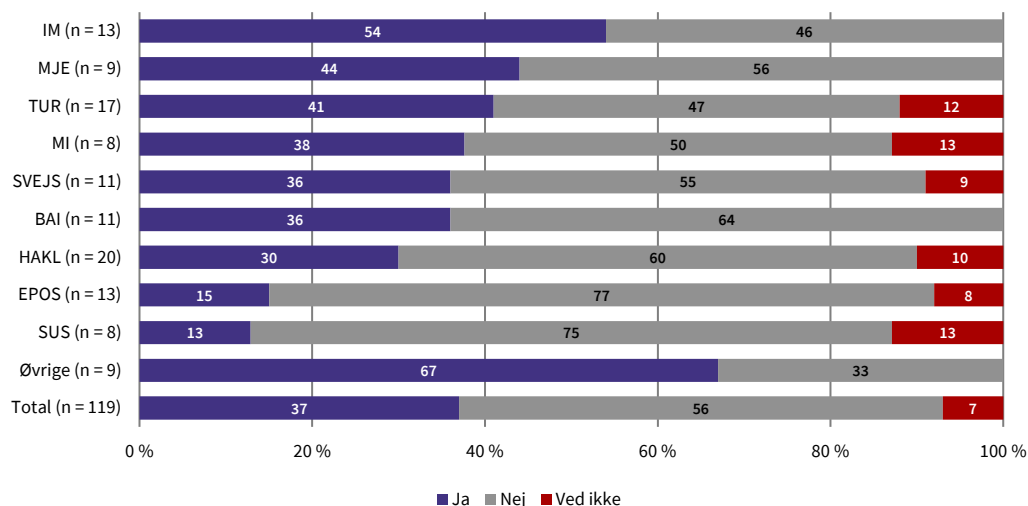
I dette afsnit ser vi på, hvorvidt og hvordan der udbydes og gennemføres sammenhængende AMU-forløb, også kaldet AMU-pakker, med fokus på den grønne omstilling.

4.2.1 To ud af fem respondenter svarer, at de har gennemført sammenhængende forløb med fokus på den grønne omstilling

En måde at sætte fokus på den grønne omstilling på kurserne og i undervisningen er ved at lave sammenhænge forløb bestående af forskellige faglige mål fra flere AMU-kurser. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at to ud af fem respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de inden for de seneste 12 måneder har gennemført sammenhængende forløb (med faglige mål fra flere AMU-kurser) med fokus på den grønne omstilling. Det ses af figuren nedenfor.

FIGUR 4.2

Hvorvidt man på efteruddannelsesområdet inden for de seneste 12 måneder har gennemført sammenhængende forløb med fokus på den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q10): ”Har I inden for de seneste 12 måneder gennemført sammenhængende forløb (med faglige mål fra flere AMU-kurser) med fokus på den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 37 % svarer ja til, at de inden for de seneste 12 måneder har gennemført sammenhængende forløb (med faglige mål fra flere AMU-kurser) med fokus på den grønne omstilling, mens 56 % svarer nej, og 7 % svarer ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen giver en række konkrete eksempler på sammenhængende AMU-forløb, der har fokus på den grønne omstilling. Det kan eksempelvis være forløb som kabelmontør, fjernvarme-svejsning, Lean-kurser og bæredygtighed eller forretningsforståelse og bæredygtighed. Eksempelvis bruger nogle af de interviewede AMU-udbydere AMU-kurset 'Introduktion til bæredygtig omstilling' i et sammenhængende forløb for at sætte fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed og for at integrere det som en del af kursusforløbet. Dette udfoldes i næste afsnit.

4.2.2 AMU-udbydere har udviklet og tilbyder nye kursuspakker med fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed

Caseundersøgelsen giver eksempler på, at AMU-udbydere har udviklet og tilbyder nye kursuspakker med fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed. De nye grønne kurser og kursuspakker er både AMU-kurser og IDV-kurser.

En af de interviewede AMU-udbydere har eksempelvis udviklet og tilbyder kursuspakkerne "grøn medarbejder" og "bæredygtighedsagent", der består af flere forskellige AMU-kurser, og som skal give deltagerne en grundviden om bæredygtighed. Som lederen beskriver det:

Vi har lavet en ny uddannelse, der hedder 'grøn medarbejder', og det vil sige, at virksomhederne får en medarbejder, der har noget grundviden. Det er fire dage, to kurser: Bæredygtig produktion og introduktion til bæredygtig omstilling [...] hvad er de ti verdensmål, hvad er det for noget og så videre. Så har man en grøn medarbejder på fire dage, der er medspiller til grøn omstilling af produktion og håndtering af farligt affald i industriel produktion. Det er sådan nogle ideer til, hvordan man i virksomheden kan få en medarbejder [med denne viden] [...] så sådan nogle ting opfinder vi hele tiden ud fra de kursuskoder, der findes eller er på vej.

Leder

Som ovenstående citat peger på, så sammensætter AMU-udbydere løbende nye kursuspakker med fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed ud fra eksisterende AMU-kurser, og når der kommer nye AMU-kurser.

Et andet eksempel er en AMU-udbyder, der tilbyder kursusforløbet "bæredygtighed i praksis", som består af flere AMU-kurser og bl.a. skal give deltagerne en introduktion til bæredygtighed, og som kobler bæredygtighed med forretningsmodeller, fx i forbindelse med hvordan der kan tænkes nyt, mere effektivt og med mindre ressourcospild.

Eksempler på kursuspakker med fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed

Grøn medarbejder (AMU-Fyn)

Kursuspakken varer fire dage og består af følgende AMU-kurser:

- Bæredygtig produktion (2 dage): Bliv klædt på til at se potentialet for forbedringer i din egen jobfunktion og i den store sammenhæng. Forandringer i alle brancher og funktioner.
- Introduktion til bæredygtig omstilling (2 dage): Dyk ned i materien, og find ud af, hvordan den enkelte praksis og funktion i en virksomhed kan optimeres og blive mere bæredygtig. Lær, hvordan de store flotte ord om klima og miljø kan omsættes til praksis i dagligdagen.

Bæredygtighedsagent (AMU-Fyn)

Kursuspakken forudsætter, at man har deltaget i kursuspakken 'Grøn medarbejder'. Det varer fire dage og består af følgende AMU-kurserne:

- Medspiller til grøn omstilling i produktionen (3 dage): Lær endnu mere om sammenhængen mellem CO2 udledning, ressourceforbrug og klimaforandringer, og bliv klogere på, hvorfor og hvordan den enkelte medarbejder gør en forskel i den grønne omstilling, både for virksomheden og på et personligt plan.
- Håndtering af farligt affald industriel produktion (1 dag): På dette kursus lærer du om håndtering af farligt affald. Du lærer, hvornår affaldet skal klassificeres som farligt, og hvordan det skal mærkes ud fra gældende vejledninger. Du lærer også at opbevare farligt affald korrekt.

Bæredygtighed i praksis (IBC)

Kurset sætter fokus på deltagerne skal lære at tænke bæredygtigt, så det gavner deres virksomheds forretning. På kurset får deltagerne en introduktion til de vigtigste områder samt konkrete værktøjer, de kan bruge til det videre arbejde. Kurset varer fire dage og består af følgende AMU-kurser:

- Introduktion til bæredygtig omstilling (2 dage)
- Cirkulær forretningsforståelse (2 dage).

Kilder: AMU-Fyns lokaliseret på <https://www.amu-fyn.dk/brochure/> og IBC's hjemmeside lokaliseret på <https://kurser.ibc.dk/baeredygtighed-i-praksis>.

4.3 AMU-kurser om samfundsmæssige problemstillinger i forhold til den grønne omstilling

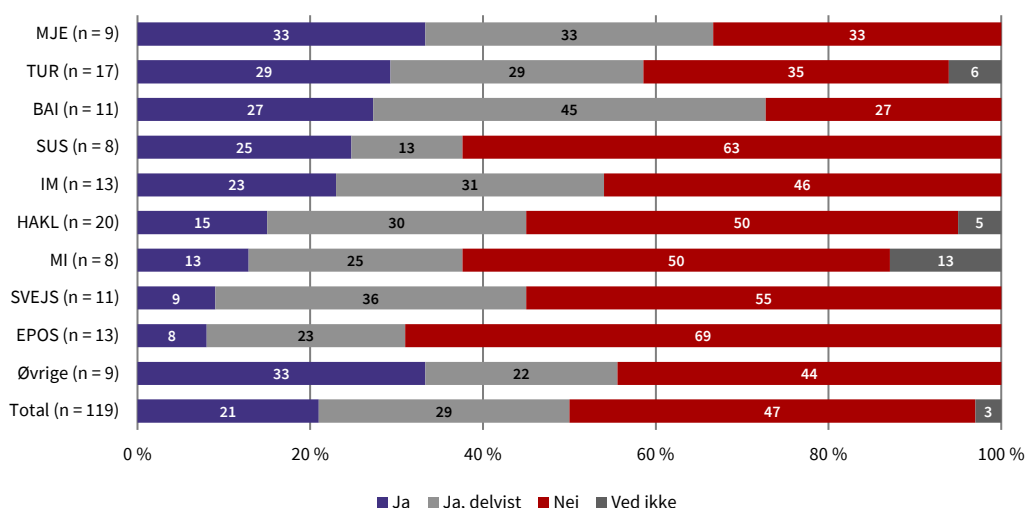
I dette afsnit ser vi på, hvorvidt og hvordan der på AMU-kurser er fokus på samfundsmæssige problemstillinger i forbindelse med den grønne omstilling. Formuleringen samfundsmæssige udfordringer kan forstås på flere måder, men det, vi her har forsøgt at belyse, er kursusindhold, der har et bredere sigte end mere snævre faglige mål, og som også handler om, *hvorfor* man skal tilegne sig bestemte færdigheder, og *hvilke samfundsmæssige behov* de adresserer.

4.3.1 Halvdelen af respondenterne svarer, at de har gennemført kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer i forhold til grøn omstilling

Hver femte respondent svarer, at de inden for de seneste 12 måneder på deres efteruddannelsesområde på institutionen har gennemført AMU-kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling. Mens halvdelen svarer helt eller delvist ja, svarer den anden halvdel nej. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 4.3

Hvorvidt man inden for de seneste 12 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har gennemført AMU-kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q11): ”Har I inden for de seneste 12 måneder på jeres AMU-uddannelsesområde gennemført AMU-kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 21 % svarer ”I høj grad”, og 29 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, hvorvidt man inden for de seneste 12 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har gennemført AMU-kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling. 47 % svarer nej, og 3 % ”Ved ikke”. I betragtning af at spørgsmålet som nævnt kan forstås på flere måder, er det påfaldende, at det er så lille en andel, der har svaret ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen giver på tværs af efteruddannelsesområderne en række eksempler på kurser, der har fokus på de samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling – herunder *hvorfor* man skal tilegne sig bestemte færdigheder, *hvilke samfundsmæssige behov* de adresserer, og *hvad* man forstår ved den grønne omstilling og bæredygtighed. Nogle af kurserne har udelukkende fokus på de samfundsmæssige udfordringer og omhandler eksempelvis mindset i forhold til den grønne omstilling, bæredygtighed og FN’s 17 verdensmål, fx AMU-kurset ’Introduktion til bæredygtig omstilling’, mens andre af kurserne delvis har fokus på de samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling, og hvor de samfundsmæssige udfordringer kobles tæt til det fagspecifikke indhold og kompetencer i kurset.

Et konkret eksempel fra caseundersøgelsen på kurser, der delvist har fokus på de samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling, er kurser i fjernvarmesvejsning, hvor lærerne som en del af undervisningen adresserer, hvilke samfundsmæssige behov der er i forhold til energikilder og fjernvarme, samt hvilke fordele og ulemper der fx er i forhold til miljøet. En lærer beskriver dette:

Men så snakker vi også om, hvorfor har vi fjernvarme, hvad er historien bag fjernvarme for eksempel. Hvorfor laver vi det, og hvilke fordele er det, og hvilke ulempe er der? Og så snakker vi også om energikilder, selvfølgelig, og hvilke fordele og ulemper der er, og hvor er det godt at have det, og så videre. Ude på landet kan du ikke lave fjernvarme, så hvad gør man så? Hvor må man ikke? Hvad er fordelene? Hvad siger byggereglerne om det her? Hvad er det for nogle ting, man skal være opmærksom på?

Lærer

Et andet eksempel fra caseundersøgelsen er kurser i biodiversitet, hvor lærerne som en del af undervisningen også har fokus på de samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling. Det handler fx om, hvorfor biodiversitet er vigtigt i et samfundsperspektiv, og hvorfor det er vigtigt for deltagerne at arbejde med biodiversitet, som en lærer fortæller er det noget af det vigtigste på kurset:

Altså det, der bør være det vigtige, det er selve budskabet om biodiversitet, og hvad det egentlig er, og hvad det betyder for jordkloden. Men jeg kører det sådan stille og roligt igennem og kommer ind omkring alle de der begreber, der er relateret til biodiversitet. Hvad er økologi, hvad er økosystemer og fødekæder – alle de der ting. Og så snakker vi rimelig meget om praktik. Hvad kan man gøre herude? Hvad er det, der hjælper? Og så går vi en tur, og så kigger vi lidt på, at det her er super godt, og så forklarer jeg, hvorfor det er godt. Og så fortæller jeg dem også, hvorfor det er, det er knap så godt. Og så giver jeg dem også en opgave, hvor de skal ud at vurdere biodiversiteten, fx i det stykke have, der er lige bag ved. Så får de et skema med, der er udarbejdet af Aarhus Universitet, og så skal de prøver at give det karakter.

Lærer

Ovenstående citat er desuden et eksempel på, hvordan de samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling kan kobles tæt til de faglige mål i undervisningen, og hvad deltagerne kan gøre i praksis for at understøtte den grønne omstilling, fx i forhold til biodiversitet.

Eksempler på AMU-kurser, der har fokus på samfundsmæssige udfordringer i forhold til den grønne omstilling

Introduktion til bæredygtig omstilling

Deltageren kan på baggrund af kendskab til begrebet ”bæredygtighed” i forbindelse med fx miljøkrav, mærkningsordninger og/eller certificeringer aktivt komme med forslag til og vurdere bæredygtighed i egen praksis og jobfunktion. Deltageren kan i samarbejde med andre medvirke til at omstille en proces, et produkt eller en service i virksomheden med henblik på udvikling af virksomhedens bæredygtighedsmål og indsatsområder. Kurset varer to dage.

Bæredygtig produktion

Deltageren bliver introduceret til bæredygtighed i relation til produktionen. Herunder også FN's 17 verdensmål, med særligt fokus på det mål, som handler om bæredygtige forbrugs- og produktionsformer. Efter gennemført uddannelse kan deltageren bidrage til at udvikle og fastholde bæredygtig adfærd og processer i produktionen og understøtte den grønne omstilling med fokus på: affaldssortering, genanvendelsen, energirigtig produktion, håndtering af spild, reducere af ressourceforbrug og overholdelse af miljøstandarder og krav. Kurset varer to dage.

Kilde: Uddannelsesguiden (UG.dk).

4.3.2 Fokus på samfundsmæssige udfordringer i undervisningen kan give forståelse for behovet for grøn omstilling

Et perspektiv blandt nogle af de interviewede lærere og ledere er, at det er vigtigt, at undervisningen også har fokus på de samfundsmæssige udfordringer og forståelsen af den grønne omstilling. Nogle af de interviewede informanter peger således på, at en vigtig rolle for AMU-udbydere også er at bidrage til, at deltagerne får en forståelse for, hvad den grønne omstilling indebærer.

Der, hvor vi kan ramme [deltagerne], er [med hensyn til] forståelsen af det nye mindset, og hvad verdensmål egentlig er for noget [...] vi skal på en eller anden måde komme omkring, hvordan det faktisk også er vigtigt for mig i virksomheden og for mig som medarbejder.

Lærer

Som citatet peger på, er det vigtigt også at have fokus på mindset og tankegang i forhold til den grønne omstilling i undervisningen. Dette understøttes af nogle af de interviewede deltagere, som fortæller, at det har været givende for dem at arbejde med de samfundsmæssige udfordringer og forståelsen af grøn omstilling og bæredygtighed, da de ikke vidste så meget om det inden:

Før jeg startede på kurset, anede jeg ingenting om det [bæredygtighed], og det har så givet mig et indblik i det. Så det har klart givet den forståelse, der forventes af virksomheden, at jeg skal have til det. Sikkert nok indblik til det, jeg skal bruge.

Deltager

Ligeledes er der i interviewene med virksomhedsrepræsentanterne eksempler på, at de vurderer, at det er vigtigt at beskæftige sig med de samfundsmæssige udfordringer og forståelsen, så medarbejderne også kan se formålet med at arbejde med den grønne omstilling og bæredygtighed i et større perspektiv og i relation til virksomheden.

Et eksempel på, at forståelsen af grøn omstilling er vigtig, er i forhold til biodiversitet, hvor deltagerne på et grønt kursus om vedligeholdelse af græsarealer tidligere kun har skullet slå græsset, mens de nu også skal lade det gro af hensyn til biodiversiteten. Det kræver en forståelse for, hvorfor man skal ændre adfærd i forhold til ens arbejdsopgaver, samt hvilken samfundsmæssig betydning det har. Som en lærer beskriver det, så kræver det, at undervisningen også hjælper deltagerne til at forstå, hvorfor de skal gøre tingene anderledes:

Den ene ting er det praktiske [i forhold til biodiversitet]. Den anden ting er at uddanne dem, der arbejder med det i branchen, til også selv at få en forståelse af, at nu skal vi ikke klippe græsset på den her måde. Nu skal vi have noget eng frem i det. Og det kan godt være, det er brændenældeeng, og så får de på puklen af beboere i et eller andet område, der er vant til at se noget nyklippet græs og sådan noget, ikke? Så der er også i den grad brug for noget holdningsbearbejdelse og noget hjælp til dem, der står og skal udføre det. Der har vi udviklet to kurser i biodiversitet, som vi kalder Biodiversitet 1 og Biodiversitet 2.

Lærer

Et andet eksempel er inden for Lean-kurser, hvor lærerne peger på, at det er vigtigt, at deltagerne har forståelse for, hvad den grønne omstilling betyder, og hvordan deres adfærd kan gøre en forskel. Som en lærer, der underviser i Lean-processer inden for logistik og transportområdet, formulerer det:

Når vi snakker mindset, har vi værktøjerne, og vi har fået de rigtige styringsredskaber, nu skal vi have tankegangen med hos medarbejderen: "Lad nu være med at tage den ekstra omvej, det betyder faktisk noget, hvordan du indretter din servicevogn. Det betyder noget i forhold til vægten og CO2-udledningen." Så det er den kobling.

Lærer

4.4 Virksomheds- og deltagerperspektiver på grøn omstilling i undervisningen

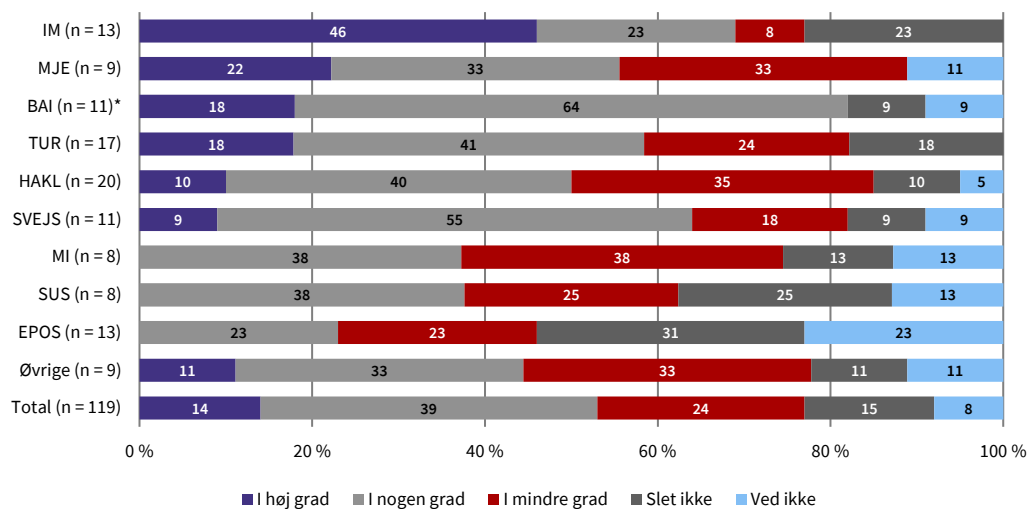
I dette afsnit ser vi på, hvorvidt og hvordan der er fokus på virksomhedernes og deltageres perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen på AMU-kurserne.

4.4.1 Godt halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj eller i nogen grad har fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling på kurserne

Kun en ud af syv respondenter svarer "I høj grad", mens halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at der i høj grad eller i nogen grad er fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling på AMU-kurserne. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 4.4

I hvilken grad der er fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen på AMU-kurserne på forskellige efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q18): ”I hvilken grad er der fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen på AMU-kurserne?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder (p<0,05).

Figuren viser, at 14 % svarer ”I høj grad”, og 39 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, hvorvidt der er fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen. 24 % svarer ”I mindre grad”, 15 % ”Slet ikke”, og 8 % ”Ved ikke”. Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Bygge/anlæg og industri (BAI) svarer 82 % ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel er 53 % for alle.

Caseundersøgelsen peger på, at virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling fylder noget i undervisningen. Således er der i interviewene flere eksempler på, at der er fokus på virksomhedernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen. Dette kan fx være i forhold til at relatere kursets indhold til virksomhedernes arbejde med og fokus på den grønne omstilling. Som en af de interviewede virksomhedsrepræsentanter beskriver, vurderer han, at AMU-udbyderen har været gode til at tage højde for virksomhedens behov og perspektiver i forhold til den grønne omstilling i tilrettelæggelsen af kurserne:

Jeg synes egentlig, at det har været en rigtig god dialog [...] Vi har sendt, hvad det var for nogle behov, vi har havde i forhold til det her med grøn omstilling og bæredygtighed. Men også i forhold til at vi også har kørt nogle salgskurser, og så har de faktisk bare sendt forslag tilbage på, hvad de anbefaler i forhold til vores behov .

Virksomhedsrespondent

Et andet eksempel fra caseundersøgelsen er en uddannelseskonsulent, som fortæller, at de tilpasser indholdet i undervisningen til virksomhedens fokus på den grønne omstilling i forbindelse med biodiversitet, så undervisningen tager udgangspunkt i virksomhedens arbejde med biodiversitet og behov:

Tager vi sådan noget som biodiversitet, så har vi i oktober måned sidste år været nede ved Park og Vej i [kommune] og kører biodiversitet, og der var det jo, ud over de rammer, der skulle overholdes med indhold og sådan nogle ting, der så vi på, hvad de arbejdede med i forhold til biodiversitet. De klippede græs. De arbejdede ikke med store flotte blomstermarker og sådan nogle ting. Jamen så var det biodiversitet i forhold til det græs der, og det gav mening for dem. De skulle ikke nødvendigvis høre om alle mulige andre former for biodiversitet, fordi det kunne de ikke nødvendigvis lige bruge til noget. Så der prøvede vi at målrette det lidt i forhold til at snakke om græs og grøftekanter og sådan nogle ting, de arbejder med. Det er der, hvor jeg synes, at vi får en god respons tilbage.

Uddannelseskonsulent

Et andet eksempel er blandt en gruppe deltagere, som oplever, at undervisningen tager afsæt i virksomhedens perspektiver på den grønne omstilling i forbindelse med bæredygtighed, og at kurset er skræddersyet til deres virksomhed og virksomhedens behov i forbindelse med den grønne omstilling:

Deltager A: Ja, jeg tror, det er et skræddersyet modul til [virksomheden]. Så det er sammensat af nogle forskellige ting.

Deltager B: Et emne er bæredygtighed. Jeg tror, han [læreren] snakker sammen med vores HR, om ikke det var en god ide at tilføje det i et AMU-kursus.

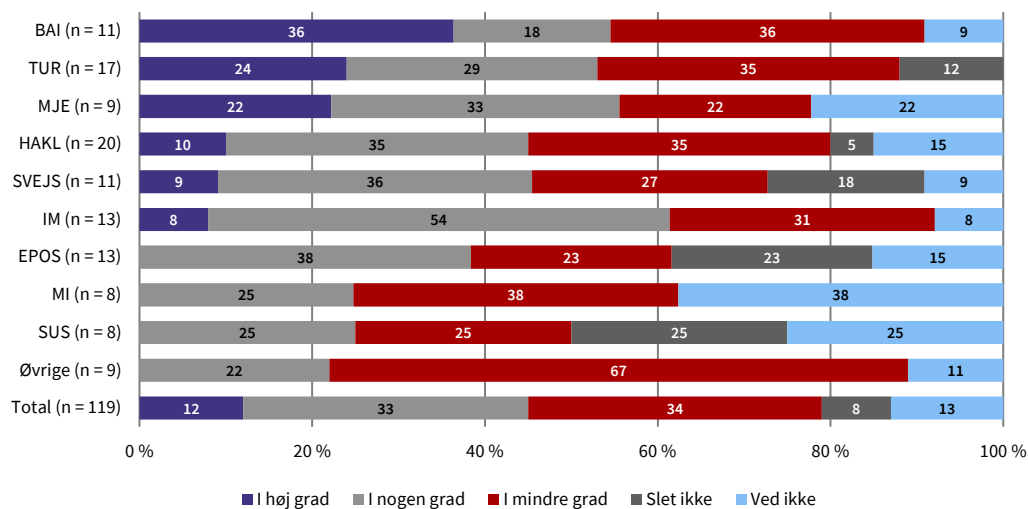
Deltagere

4.4.2 Knap halvdelen af respondenter vurderer, at kurserne i høj grad eller i nogen grad har fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling

Kun en ud af otte respondenter svarer "I høj grad", mens knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at der i høj grad eller i nogen grad er fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling på AMU-kurserne. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 4.5

I hvilken grad der er fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen på AMU-kurserne på forskellige efteruddannelsesområder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q17): ”I hvilken grad er der fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen på AMU-kurserne?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 12 % svarer ”I høj grad”, og 33 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, hvorvidt der er fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen. 34 % svarer ”I mindre grad”, 8 % ”Slet ikke”, og 13 % ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen peger ligeledes på, at der forskel kurserne imellem på, hvor meget fokus der er på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen. Nogle kurser har mere fokus på deltagernes egne perspektiver på den grønne omstilling, mens andre kurser i mindre grad har fokus på dette. Eksempelvis inddrager lærerne deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen i forbindelse med de samfundsmæssige udfordringer og forståelse af den grønne omstilling. Det kan være, ved at lærerne i undervisningen snakker om deltagernes egen forståelse af den grønne omstilling og bæredygtighed eller tager udgangspunkt i deltageren hverdag, som en lærer beskriver:

Vi prøver at dreje det så meget som overhovedet muligt. Vi kan jo så bruge eksempler fra deres hverdag eller bede dem om selv at tage udgangspunkt i deres hverdag og så diskutere den vej, så det kan godt lade sig gøre.

Lærer

I interviewene med lærerne tegner der sig et billede af, at fokus på deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisning kan afhænge af, om deltagerne selv er interesseret og optaget af den grønne omstilling. Eksempelvis beskriver nogle af lærerne, at de ikke nødvendigvis oplever, at deltagerne er særligt interesseret i den grønne omstilling, og derfor fylder deres perspektiver på den grønne omstilling ikke meget i undervisningen. Dette understøttes af nogle af de interviewede

deltagere, som fortæller, at de ikke selv er vildt optaget af den grønne omstilling, og at de derfor heller ikke bringer deres egne perspektiver på den grønne omstilling ind i undervisningen.

Andre af de interviewede lærere oplever derimod, at deltagerne er meget engagerede og interesseret i den grønne omstilling, hvilket betyder, at deres perspektiver fylder mere i undervisningen. Som en lærer fortæller, så er det i høj grad også deltagerne selv, der sætter fokus på den grønne dagsorden i undervisningen:

Det er lige så meget deltagerne selv, der stiller spørgsmål til, om vi ved, hvordan ser det ud med rækkevidden på en el-lastbil. Jeg synes, at folk er blevet ret nysgerrige på det og kan forestille sig lastbiler, der kører på brint.

Lærer

Interviewene med lærerne og deltagerne giver eksempler på, at deltagernes perspektiver på den grønne omstilling i undervisningen både kan være fagspecifikke perspektiver, fx om el-biler, eller samfundsmæssige udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling, fx klimaspørgsmål.

4.4.3 Inddragelse af virksomhedernes og deltagernes perspektiver i undervisningen kan gøre deltagerne mere nysgerrige på den grønne omstilling

Selvom virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling kun til en vis grad inddrages i undervisningen, peger interviewene med lærerne, virksomhederne og deltagerne på, at det kan gøre undervisningen mere interessant og vedkommende. Som en af de interviewede lærere fremhæver, er virksomhedernes og deltagernes perspektiver på den grønne omstilling vigtig i undervisningen, fx i forhold hvordan deltagerne arbejder med det på deres virksomhed og i deres dagligdag, fordi det gør undervisningen mere vedkommende:

Vi introducerer de 17 verdensmål, og så gør vi det vedkommende, fx hvad gør [virksomheden] ud af de her 17 verdensmål, og det har vi så styr på, og det giver vi så som eksempler, men det er jo opgaver, der gør det centrale. Det er deres diskussion og deres fremlæggelse. De skal i øvrigt også give prøveaflægning, hvor de får de spørgsmål, og der skal de fx udfylde en portefølje, hvor de noterer sig deres svar. Dem tager jeg så imod i slutningen af forløbet. Så halvdelen af det handler om deres diskussion og refleksion over, hvad det betyder for deres egen adfærd i det daglige, og der inddrager vi også det private.

Lærer

Samme perspektiv findes bl.a. hos de interviewede lærere, som peger på, at det er vigtigt, at undervisningen er relevant og tager afsæt i virksomhedernes og deltagernes perspektiver, for at det giver mening for dem, og fordi det er med til at motivere deltagerne. Som en lærer fortæller, gælder det alle AMU-kurser, men også dem, som har fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed:

Det er jo typisk sådan, at ligegyldigt hvad det er for et kursus, så er det nogle andre, der har bestemt, at deltagerne skal sidde på de stole – uanset om det giver mening for dem eller ej. Det første stykke arbejde, vi har, det er jo i det hele taget at motivere dem til at blive siddende, til at få dem til at indse, at det her kan de faktisk godt bruge til noget. Det er også derfor, at der er så vigtigt, at ligegyldigt hvad vi underviser i, om det er konflikthåndtering, kommunikation eller bæredygtighed, så skal det hele tiden vægtes over til dem som person. Det skal give mening for dem individuelt, ikke kun for virksomheden. Hvis det giver mening for dem individuelt, så giver det også mening for virksomheden, så det er en balancegang, vi hele tiden skal være opmærksomme på [...] Men ellers alle de har kurser, hvor de skal have et certifikat, hvor de skal bestå en truck prøve eller sådan, der er der det mål ude for enden. Hvor man kan sige med bæredygtighed, er der jo ikke det mål. Så det er et spørgsmål om at gøre dem nysgerrige, men det kan godt lykkedes.

Lærer

Interviewene med lærerne peger derudover på, at inddragelse af virksomhedernes og deltageres perspektiver også kan være med til at gøre deltagerne mere nysgerrige på den grønne omstilling og bæredygtighed – særligt også hvis det er et kursus, som deltagerne ikke selv har valgt at deltage i, som ovenstående citat peger på.

Et perspektiv blandt nogle af de interviewede lærere er dog, at AMU-målene ikke må blive for snævre på det fagfaglige, da de oplever, at det så kan være sværere at inkludere virksomhedernes og deltageres arbejde med den grønne omstilling i undervisningen. Som en af lærerne udtrykker det i nedenstående citat, skal der i AMU-målene været mulighed for at kunne rumme den kontekst, virksomhederne er i:

Det er vi rigtig meget nødt til [at fokusere på virksomhedernes perspektiver], for ellers bliver det ikke relevant for dem og det er også der, hvor vi rammer målskiven, i forhold til at de er godt tilfreds med vores arbejde. Det er at komme ud og tale med dem om, hvad er det lige præcis, I har behov for. Så derfor må AMU-målet heller ikke blive for konkret. Der skal være noget, vi kan arbejde med.

Lærer

5 Kompetenceudvikling og grøn omstilling

I dette kapitel ser vi på AMU-udbydernes brug af kompetenceudvikling for lærere og medarbejdere bredt set vedrørende den grønne omstilling. Kapitlet belyser dels AMU-udbydernes afholdelse og deltagelse i kompetenceudviklingsaktiviteter, herunder konferencer, temamøder mv., dels hvorvidt AMU-udbyderne prioriterer at bruge ressourcer på kompetenceudvikling med fokus på den grønne omstilling. Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet vedrørende, hvordan AMU-udbyderne prioriterer og arbejder med den grønne omstilling med særlig henblik på kompetenceudvikling.

Lærernes viden om den grønne omstilling er væsentlig for kvaliteten af den undervisning, der gennemføres. Det er derfor vigtigt, at lærerne løbende kompetenceudvikles i forhold til den nyeste viden på området. Ifølge bekendtgørelsen (BEK nr. 1795, 2018, §14) er dette den enkelte AMU-udbyders ansvar. Kapitlet ser derfor nærmere på, hvordan dette ansvar udmøntes i konkrete kompetenceudviklingsaktiviteter.

Spørgeskemaundersøgelsen viser et meget opdelt billede med hensyn til både afholdelse af interne kompetenceudviklingsaktiviteter og brug af ressourcer på kompetenceudvikling: Knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer således, at de inden for de seneste 24 måneder har afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling, mens den anden halvdelen svarer, at de ikke har afholdt den type aktiviteter.

Tilsvarende svarer godt halvdelen af respondenterne, at der i høj grad eller i nogen grad inden for de seneste par år har været brugt ressourcer på kompetenceudvikling i forhold til grøn omstilling, mens to ud af fem svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Det peger på, at der samlet set er et potentiale for at styrke kompetenceudviklingsindsatsen i forhold til grøn omstilling blandt mange AMU-udbydere.

Caseundersøgelsen giver eksempler på en bred vifte af kompetenceudviklingsaktiviteter, herunder ud over de allerede nævnte interne aktiviteter også eksterne kurser såsom faglærerkurser, konferencer og seminarer, men også mere uformelle læringsaktiviteter såsom vidensdeling lærerne imellem og selvstudier. Især fremhæves faglærerkurser og vidensdeling som givende kompetenceudviklingsaktiviteter.

Caseundersøgelsen peger dog også på to vigtige barrierer i forhold til at prioritere kompetenceudviklingen højere. Her peger ledere og lærere dels på for få ressourcer til kompetenceudvikling, dels på, at det kan være udfordrende at finde relevant kompetenceudvikling, som er direkte rettet mod undervisning i grøn omstilling, altså med fokus på de pædagogisk-didaktiske udfordringer, når viden og kompetencer i forhold til grøn omstilling skal tilegnes.

5.1 Kompetenceudviklingsaktiviteter

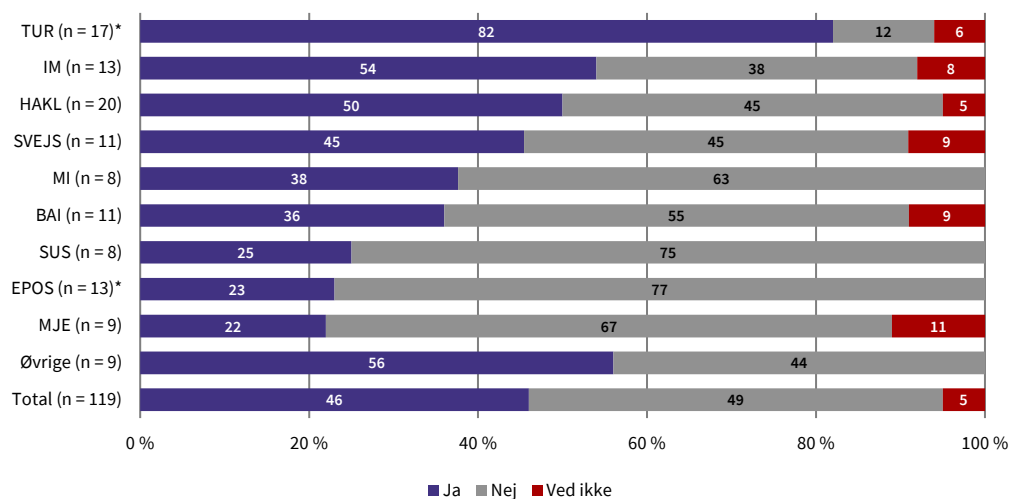
I dette afsnit belyses AMU-udbydernes kompetenceudviklingsaktiviteter med hensyn til den grønne omstilling, herunder pædagogiske dage, temamøder mv., samt hvordan dette opleves af lærerne.

5.1.1 Knap halvdelen af respondenter svarer, at der har været afholdt kompetenceudviklingsaktiviteter om grøn omstilling de seneste to år

Knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de inden for de seneste 24 måneder har afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling, mens den anden halvdel svarer, at de ikke har afholdt den type aktiviteter. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 5.1

Hvorvidt man inden for de seneste 24 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q7): "Har I inden for de seneste 24 måneder på jeres AMU-uddannelsesområde afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 46 % svarer ja og 49 % svarer nej på spørgsmålet om, hvorvidt de inden for de seneste 24 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har afholdt pædagogiske dage, temamøder eller lignende med eksplicit fokus på AMU og den grønne omstilling. To efteruddannelsesområder skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: på den ene side Transporterhvervet (TUR), hvor 82 % svarer ja, og på den anden side Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), hvor kun 23 % svarer ja.

Caseundersøgelsen viser ligeledes, at AMU-udbydere gennemfører kompetenceudvikling i form af konferencer, seminarer eller vidensdeling, og interviewene med lærere og ledere peger på, at kompetenceudvikling ofte sker i form af disse kompetenceudviklingsaktiviteter samt faglærerkurser. En leder formulerer det på denne måde:

Ellers så deltager vi jo hele tiden i konferencer, [...] i udvikling af nye ting og så videre. Jeg plejer at sige: ”Kom og fortæl mig, hvad I gerne vil dygtiggøres i”. Vi kan ikke efterleve det hele, men vi bruger mange penge på det. [...] vi har noget hele tiden, og det er ikke nødvendigvis kurser, men det er også netværk – vi bruger rigtig meget netværk, fordi der får vi rigtig meget viden og nytænkning. Så vi bruger mange kræfter på det. Vi har en lærer i øjeblikket, der er otte uger på [uddannelsesinstitution], som skulle dygtiggøre sig på nogle ting. Det koster jo meget, men det er godt givet ud.

Leder

Lederen peger således på, at kompetenceudvikling er højt prioritet på deres institution, og der afsættes ressourcer til det, selvom det kan være omkostningstungt. En anden leder fremhæver årlige lærerkonferencer på tværs af institutioner, hvor emner som den grønne omstilling også indgår. Disse konferencer afføder, ifølge lederen, ofte pædagogiske netværk med AMU-lærere fra andre institutioner.

5.1.2 Faglærerkurser kan klæde lærere og uddannelseskonsulenter på i forhold til den grønne omstilling

En form for kompetenceudvikling, som fremhæves i caseundersøgelsen, er faglærerkurser, der omhandler grøn omstilling. Faglærerkurserne udbydes primært af efteruddannelsesudvalgene. En uddannelseskonsulent beskriver, at disse faglærerkurser har til hensigt at klæde hhv. lærere og uddannelseskonsulenter på til at skulle undervise eller i forhold til opsøgende arbejde blandt virksomheder vedrørende kurser om den grønne omstilling:

Jeg er lige blevet tilmeldt et bæredygtighedskursus for at lære lidt omkring det, og jeg vil gerne med, når vi underviser vores egne [deltagere], fordi nogle gange, når jeg er ude ved virksomhederne, så er det jo meget overordnet, og hvis de begynder at gå for meget i detaljer, så prøver jeg at trække mig lidt, fordi jeg vil helst ikke sige noget, jeg ikke kan stå inde for. Så jeg skal lige med på en lytter på et af de kurser, så jeg bliver klædt lidt bedre på.

Uddannelseskonsulent

Som citatet indikerer, er kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling vigtig for, at medarbejderne kan tage del i AMU-udbydernes arbejde med den grønne omstilling.

5.2 AMU-udbydernes brug af ressourcer på kompetenceudvikling om grøn omstilling

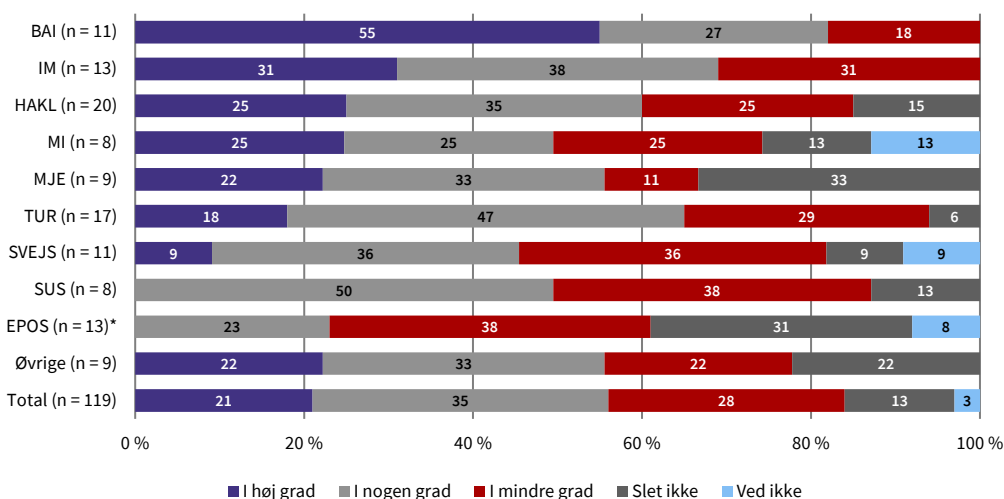
I dette afsnit belyses dels AMU-udbydernes brug af ressourcer i forhold til kompetenceudvikling med fokus på den grønne omstilling, dels lærernes efterspørgsel af kompetenceudvikling, dels hvordan man forsøger at dække sit kompetenceudviklingsbehov.

5.2.1 Godt halvdelen af respondenterne svarer, at der i høj eller nogen grad har været brugt ressourcer på kompetenceudvikling til grøn omstilling

Godt halvdelen af respondenterne svarer, at der i høj grad eller i nogen grad inden for de seneste par år har været brugt ressourcer på kompetenceudvikling af medarbejdere eksplicit i forhold til grøn omstilling. Kun hver femte respondent svarer ”I høj grad”. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 5.2

I hvilken grad man inden for de seneste 24 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har brugt ressourcer på kompetenceudvikling af medarbejderne eksplicit i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q8): ”I hvilken grad har I inden for de seneste 24 måneder på jeres AMU-uddannelsesområde brugt ressourcer på kompetenceudvikling af medarbejderne eksplicit i forhold til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 21 % svarer ”I høj grad”, og 35 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de inden for de seneste 24 måneder på efteruddannelsesområdet på institutionen har brugt ressourcer på kompetenceudvikling af medarbejderne eksplicit i forhold til den grønne omstilling. 28 % svarer ”I mindre grad”, 13 % ”Slet ikke”, og 3 % ”Ved ikke”. Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) svarer 23 % ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel er 56 % for alle.

5.2.2 Manglende ressourcer fremhæves som en barriere i forhold til at dække behovet for kompetenceudvikling om grøn omstilling

Det er et udbredt perspektiv i caseundersøgelsen, at AMU-udbydere har et ønske om at prioritere kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling i højere grad, end de gør i dag, men at der ikke er tilstrækkeligt mulighed for at finansiere dette. En leder siger således:

Ikke i det omfang, jeg gerne ville, hvis jeg havde midlerne til det. En ting, som kunne være en god idé, det var, når man får midler til at udvikle kurserne, at man så også fik midler til at sende sine undervisere afsted.

Leder

Samme leder fortæller, at det kan være udfordrende at søge om midler til kompetenceudvikling, og at de oplever at blive mødt med afslag i ansøgninger om kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling.

En anden leder beskriver, at de på deres institution har prioriteret at bruge ressourcer på, at alle medarbejdere får en efteruddannelse inden for bæredygtighed, fordi den pågældende leder anser kompetenceudvikling inden for bæredygtighed som afgørende for institutionens og undervisningens troværdighed:

Jeg ville rigtig gerne have, at alle medarbejdere får noget uddannelse, og gerne et diplommodul inden for bæredygtighed, så vi [...] er kompetente inden for det område.

Leder

Selvom der kan opleves økonomiske barrierer, peger caseundersøgelsen på, at der ledelsesmæssigt er fokus på at prioritere kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling.

5.2.3 Det kan være en udfordring at finde relevant kompetenceudvikling om grønne omstilling

Caseundersøgelsen peger dog også på, at det kan være udfordrende at finde relevant kompetenceudvikling, som er direkte rettet mod undervisning i den grønne omstilling. En lærer beskriver dette således:

Det, der godt kan være en udfordring, er, hvor går du hen og får den kompetenceudvikling, som lige nøjagtigt er målrettet det, du skal bruge? Fordi der er en masse miljøkurser og bæredygtighedskurser, men de er meget specifikke, eller så er det noget [...], som ikke har undervisningsvinklen på.

Lærer

Flere lærere i caseundersøgelsen efterspørger, ligesom i ovenstående eksempel, kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling, som er rettet mod at klæde lærerne på til at undervise i den grønne omstilling. Et andet eksempel herpå kommer fra en lærer fra en anden institution:

Undviserne efterspørger det, og vi gør alt, hvad vi kan, men det er sådan set heller ikke nemt – for jeg elsker fx at lære nyt, så jeg vil gerne undervises inden for det, men det er ikke nemt. Der er ikke meget specifik uddannelse for os, der skal kunne klæde nogle andre på til det.

Lærer

Samme efterspørgsel fremhæves også af en leder hos en AMU-udbyder, hvis efteruddannelsesområde kræver, at lærerne bliver kompetenceudviklet i forhold til de nyeste teknologier og udstyr. Det kan være udfordrende, fordi området er under hastig udvikling med hensyn til den grønne omstilling, og der kan være lang leveringstid på udstyr.

En anden form for kompetenceudvikling, som efterspørgeres af lærere og ledere i caseundersøgelsen, er vidensdeling. En lærer beskriver:

Vi prøver på at lave vidensdeling skolerne imellem, men jeg kunne også godt tænke mig, at man centralt lavede en portal, hvor man smed de her informationer ind, de sidste nye artikler, og hvad er der sket siden, så man kan gå derind og søge, fordi det er fuldstændig umuligt at holde sig ajour med det her.

Lærer

Som citatet peger på, kan det være en stor opgave for lærerne selv at holde sig opdaterede på viden om den grønne omstilling. Denne lærer efterspørger en mere organiseret måde at videndele med andre uddannelsesinstitutioner på. Caseundersøgelsen peger samtidig på, at når der ikke er mulighed for mere formel kompetenceudvikling, så søger lærerne til mindre formelle måder at styrke deres kompetencer vedrørende den grønne omstilling på. En gruppe lærere fortæller således, at de ikke oplever, at der er tid til kompetenceudvikling på deres institution, og de holder sig derfor opdaterede på ny viden om den grønne omstilling, dels ved at læse op i egen fritid og dels gennem vidensdeling med både kursister og gæstelærere:

Lærer A: Jeg lytter til min kursister. Og jeg er jo ikke bleg for, at nogen faktisk kan være meget klogere end jeg. Og vide nogle ting. Så pakker jeg den lige ned, til jeg kommer hjem eller får fem minutter for mig selv. Så går jeg ind og søger på det, og hvis det er fakta, så tager jeg det med i min næste undervisning.

Lærer B: Gæstelærere, der er inde og fortæller om tingene og den slags. Og så suger vi jo også til os, fordi de har jo tiden, og der er jo penge i det for dem, at de sælger deres produkter og udvikler dem. Så må vi ligesom prøve at finde deres materiale frem.

Lærere

Netop vidensdeling fremhæves også som værdifuldt af flere af de interviewede lærere. Særligt fremhæves det af en gruppe lærere, som kun i et lille omfang har deltaget i kompetenceudvikling vedrørende den grønne omstilling:

Jamen der må man jo kigge på medierne en gang imellem. Ellers er det nogle materialer, der bliver lagt op af nogen, der har udviklet noget. Kurser har der ikke været så meget af for mit vedkommende.

Lærer

Som citatet indikerer, tager lærerne også selv ansvar for at opdatere sig inden for ny viden omhandlende den grønne omstilling.

6 Udvikling og samarbejde i forhold til grøn omstilling

Dette kapitel handler om udviklingsarbejde og samarbejde i forhold til den grønne omstilling. Kapitlet belyser dels AMU-udbydernes deltagelse i og prioritering af udvikling af AMU-kurser, dels efteruddannelsesudvalgenes og AMU-udbydernes samarbejde om den grønne omstilling. Endelig belyses AMU-udbydernes samarbejde med andre uddannelsesområder om den grønne omstilling.

Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet om, hvordan AMU-udbyderne prioriterer og arbejder med den grønne omstilling i forhold til udviklingsarbejde og samarbejde.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at halvdelen af AMU-udbyderne har deltaget i udviklingsarbejdet det seneste år. Caseundersøgelsen nuancerer dette billede og giver eksempler på, at de interviewede AMU-udbydere ønsker at prioritere udviklingsarbejdet vedrørende den grønne omstilling, da det opleves som vigtigt for at kunne imødekomme efterspørgslen. Dog kan udviklingsarbejdet være udfordret af mangel på tid og ressourcer, fx til kompetenceudvikling af lærere.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden, at der typisk indgår både interne og eksterne finansieringskilder i forbindelse med udviklingsarbejdet. Det er meget almindeligt, at forskellige eksterne parter deltager i udviklingsarbejdet, herunder især efteruddannelsesudvalgene, andre erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner og forskellige organisationer.

Caseundersøgelsen giver eksempler på forskellige finansieringsformer. Fx fremhæves puljen 'grøn efteruddannelse og opkvalificering' som væsentlig i forhold til at finansiere udviklingsarbejde og udstyr. Endeligt kan faglærerkurser vedrørende den grønne omstilling finansieres af efteruddannelsesudvalgene.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne er delt i to nogenlunde lige store grupper, i forhold til om de er i dialog med efteruddannelsesudvalgene om udvikling af nye AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Således svarer godt halvdelen af respondenterne, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med efteruddannelsesudvalget, mens knap halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Samtidig svarer kun halvdelen af respondenterne, at de i høj grad eller i nogen grad oplever, at efteruddannelsesudvalget på området fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling.

Caseundersøgelsen giver en række eksempler på, at AMU-udbyderne oplever, at det er vigtigt at have en god dialog med efteruddannelsesudvalgene vedrørende dette, men at der er forskel på, hvorvidt dette er tilfældet. Nogle oplever, at efteruddannelsesudvalgene ikke prioriterer AMU og den grønne omstilling højt nok, hvorimod andre oplever, at det er en vigtig dagsorden på andre efteruddannelsesområder.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at kun hver tredje respondent svarer, at de i høj grad eller i nogen grad arbejder sammen med andre uddannelsesområder (på egen eller andre skoler) *inden for* AMU om den grønne omstilling, og at det er knap hver anden respondent på institutionerne, som svarer, at de i høj eller nogen grad samarbejder med uddannelsesområder *uden for* AMU-systemet, fx EUD/EUV.

Caseundersøgelsen nuancerer billedet af, at det ikke er udbredt blandt institutionerne at samarbejde med andre efteruddannelsesområder inden for AMU om den grønne omstilling, men derimod i andre sammenhænge. Dog er det et ønske hos nogle uddannelseskonsulenter og lærere, at der fokuseres mere på netværk og vidensdeling om den grønne omstilling på tværs af AMU-udbydere.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at det ikke kun er samarbejdet med andre uddannelsesområder, der er begrænset. Det gælder også dialogen med virksomheder og jobcentre. Det er således kun to ud af fem respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med virksomhederne om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling, mens over halvdelen svarer ”I mindre grad”, ”Slet ikke” eller ”Ved ikke”. Tilsvarende er det kun hver fjerde respondent, der svarer, at de, i forhold til de jobcentre, de er i kontakt med, i høj grad eller i nogen grad er i dialog med dem om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling.

6.1 Udviklingsarbejde

Dette afsnit belyser AMU-udbydernes deltagelse i og prioritering af udvikling af AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Herunder om AMU-udbydere, som er del af undersøgelse, deltager i udviklingsarbejde, hvordan udviklingsarbejdet er finansieret, og hvem AMU-udbydere samarbejder med.

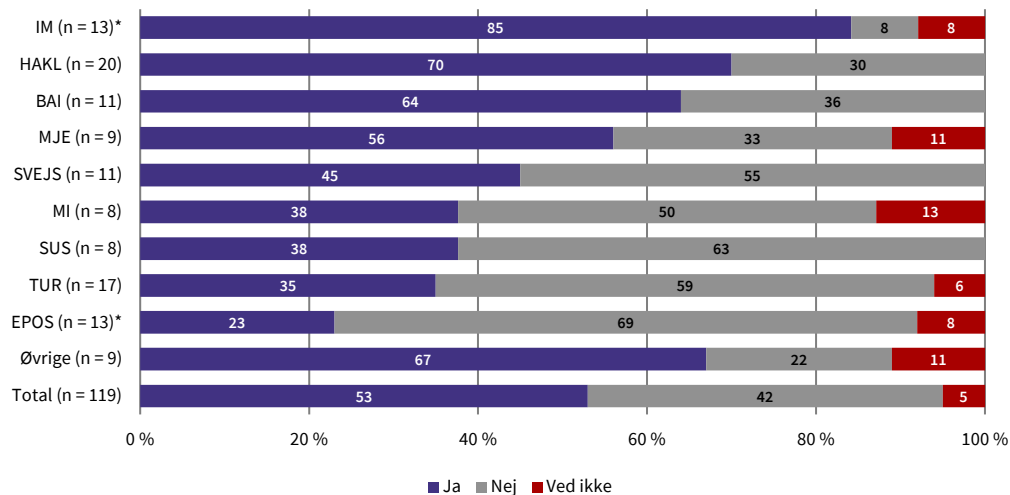
Den grønne omstilling fordrer, at AMU-kurserne kan imødekomme nye kompetencebehov, der opstår i samfundet, og det kan udviklingsarbejde være med til at understøtte. Udviklingsarbejdet dækker i dette afsnit dels over udvikling af nye AMU-kurser, materialer mv., der har fokus på den grønne omstilling, dels udvikling af allerede eksisterende kurser, hvor den grønne omstilling indtænkes.

6.1.1 Halvdelen af AMU-udbydere har deltaget i udviklingsarbejde det seneste år

Godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de inden for de seneste 12 måneder på deres uddannelsesområde på institutionen har deltaget i udviklingsarbejde i forbindelse med nye AMU-kurser eller nyt indhold i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.1

Hvorvidt man inden for de seneste 12 måneder på uddannelsesområdet på institutionen har deltaget i udviklingsarbejde i forbindelse med nye AMU-kurser eller nyt indhold i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q12): "Har du eller nogle af dine medarbejdere inden for de seneste 12 måneder på jeres AMU-uddannelsesområde deltaget i udviklingsarbejde i forbindelse med nye AMU-kurser eller nyt indhold i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 53 % svarer ja, og 42 % svarer nej på spørgsmålet om, hvorvidt de inden for de seneste 12 måneder på uddannelsesområdet på institutionen har deltaget i udviklingsarbejde i forbindelse med nye AMU-kurser eller nyt indhold i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. To efteruddannelsesområder skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: På den ene side Industriens Fællesudvalg (IM/IF), hvor 85 % svarer ja, og på den anden side Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), hvor kun 23 % svarer ja.

Caseundersøgelsen giver eksempler på, hvordan udviklingsarbejde med fokus på den grønne omstilling prioriteres af institutionerne. Fx beskriver en lærer udviklingsarbejde som en mulighed for at vise, hvad AMU kan bidrage med:

Alle de steder, hvor vi kan være med til at lave nogle spændende projekter, der hopper vi med, fordi vi kan også kun lære og blive klogere af det. Vi har jo i vores AMU-system brug for at booste alt det, vi overhovedet kan booste, og bevise, at vi ikke er så støvede og antikvariske.

Lærer

Udviklingsarbejde i forhold til den grønne omstilling handler om at udvikle sig, så man inden for AMU-systemets rammer kan imødekomme de behov, som omgivelserne har til AMU med hensyn til den grønne omstilling. Dette perspektiv fremhæves af en leder, der peger på, at deres udviklingsarbejde netop tager udgangspunkt i efterspørgslen inden for deres efteruddannelsesområder. Nogle institutioner ville dog gerne prioritere udviklingsarbejdet højere, men oplever, at ressourcemangel sætter grænser for dette:

Grunden til, at vi ikke er nået i mål med det, eller kommet i gang med det, handler om ressourcer. Jeg har ikke nogen lærere gående, der ikke laver noget. Og når der skal udvikles, så selvom jeg får støtte til det, altså et frikøb, kan man sige, så kan jeg kun gøre det, når jeg kan se, der er nogle perioder, hvor jeg siger: ”Nej, men okay, så laver vi lige en lav aktivitet her, og så passer det alligevel meget godt”. Så det er faktisk ikke bare sådan lige at udvikle sådan et kursus. Også fordi lærerne skal jo virkelig sætte sig ind i sagerne, fordi det bliver jo også kurser, som kommer til at gælde for alle. [...] Men det er en stor byrde også at skulle producere undervisningsmateriale.

Leder

Udover ressourcemæssige udfordringer peger de interviewede AMU-udbydere ligeledes på, at godkendelsesproceduren i forbindelse med nye kurser kan være en barriere, der gør, at det kan være nemmere at justere på et eksisterende kursus frem for at udvikle et helt nyt. Som en leder beskriver det:

I det her system er det meget nemmere, hvis der ligger et kursus, at gøre det grønt end at få lavet et nyt. Altså hele godkendelsesprocessen med at få lavet et nyt, den er tung, eller den kan være tung. Det kan tage lang tid fra, at man får ideen til, at man får det godkendt

Leder

6.1.2 Udviklingsarbejdet finansieres i vidt omfang både internt og eksternt

Tabellen nedenfor viser, at der typisk indgår både interne og eksterne finansieringskilder i forbindelse med udviklingsarbejdet.

TABEL 6.1

Hvordan udviklingsarbejdet har været finansieret (n=63)

	Antal	Procent
Intern finansiering	44	70 %
Finansiering gennem puljer	32	51 %
Anden ekstern finansiering	21	33 %
Total	97	154 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q13): ”Hvordan har dette udviklingsarbejde været finansieret? Sæt gerne flere kryds”. Bemærk, at antal besvarelser er større end antal respondenter, fordi der har været mulighed for at sætte flere kryds. Respondenterne har i gennemsnit sat 1,5 kryds.

Som det fremgår af tabellen, peger 70 % af respondenterne på, at deres udviklingsarbejde er blevet helt eller delvist internt finansieret, mens hver anden (51 %) peger på finansiering gennem puljer og hver tredje (33 %) på anden ekstern finansiering.

Med hensyn til finansiering gennem puljer kan AMU-udbyderne fx ansøge om midler til udvikling og afprøvning af undervisning, der understøtter den grønne omstilling gennem puljen ’Grøn efteruddannelse og opkvalificering’, som blev vedtaget i forbindelse med finansloven for 2021. Som en del

af puljen er der afsat 39 millioner kroner særskilt til udvikling og afprøvning af undervisningsforløb vedrørende den grønne omstilling i 2022-2025.⁶

6.1.3 Ekstern finansiering har været vigtig for udvikling af grønne AMU-kurser og indkøb af udstyr til de grønne kurser

Caseundersøgelsen giver eksempler på, hvordan finansiering gennem puljer som 'Grøn efteruddannelse og opkvalificering' kan være afgørende for at kunne finansiere det udstyr, fx en el-bus, som udviklingen af AMU-kurser, der har fokus på den grønne omstilling, kræver. En leder beskriver dette:

Det er kæmpe investeringer, der skal til, og det er der ikke nogen skoler, der er gearet til, så det er kun dem, der har været heldige at få del i den grønne pulje, de lavede sidste år, som egentlig kommer med på vognen.

Leder

Hos en anden AMU-udbyder italesættes vigtigheden af udviklingsarbejdet på institutionerne med særligt henblik på de økonomiske barrierer. En leder og en uddannelseskonsulent beskriver det således:

Uddannelseskonsulent: Det er sådan et sted som her, at det skal udvikles. For vi sidder med det, og vi har nogle idéer til det, men det er svært at få. Skolerne har faktisk ikke kapacitet til det
Leder: Det er en af de store udfordringer for, at vi kan få det til at løbe rundt. Vi mangler penge til at udvikle, vi mangler penge til opsøgende arbejde, og det gør vi hele tiden. Det er jo ingen guldgrube at levere AMU-uddannelser.

Uddannelseskonsulent og leder

Som citaterne peger på, oplever udbyderne, at det kan være udfordrende at finansiere det udviklingsarbejde, som den grønne omstilling fordrer, hvis ikke institutionen er støttet gennem fx puljen til grøn efteruddannelse og opkvalificering.

Men udviklingsarbejdet handler ikke alene om udvikling af nye kurser eller indkøb af nyt udstyr. Det kan også handle om kompetenceudvikling, som fx udvikling af faglærerkurser i forlængelse af udvikling af nye kurser. En leder beskriver dette således:

En skole kan få midler til at udviklet et bæredygtighedskursus af enten HAKL, Industriens Uddannelser eller Byggeriets Uddannelser, og når de så er udviklet, så holder man gerne et faglærerkursus for, hvem der er interesseret. Så stiger vi på der, eller folk kommer her, hvis det er os, der har udviklet det. Så finder man sammen fodfæste i, hvad der er tænkt, og hvordan det skal læres, og så begynder man at undervise i det.

Leder

6 Aftale mellem regeringen Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, og Alternativet om udmøntning af pulje til grøn efteruddannelse og opkvalificering i 2022: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf22/apr/220406-ændelig-aftaletekst-6-april.pdf>.

6.1.4 Efteruddannelsesudvalgene spiller en nøglerolle i udviklingsarbejdet

Mere end halvdelen af respondenterne svarer, at efteruddannelsesudvalgene har deltaget i deres udviklingsarbejde. Det gør efteruddannelsesudvalgene til den vigtigste af de aktører, vi har spurgt ind til i spørgeskemaundersøgelsen. Dette fremgår af tabellen nedenfor.

TABEL 6.2

Hvem der har deltaget i udviklingsarbejdet (n = 63)

	Antal	Procent
Efteruddannelsesudvalg	35	56 %
Andre erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner	30	48 %
Organisationer, fx brancheorganisationer eller fagforeninger	25	40 %
Virksomheder	17	27 %
Jobcentre	6	10 %
Ikke-erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner	3	5 %
Andre	10	16 %
Total	126	200 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q14): "Hvem har deltaget i dette udviklingsarbejde ud over jer selv? Sæt gerne flere kryds". Bemærk, at antal besvarelser er større end antal respondenter, fordi der har været mulighed for at sætte flere kryds. Respondenterne har i gennemsnit sat 2 kryds.

Som det fremgår af tabellen, er det dog også meget almindeligt, at andre eksterne parter ud over efteruddannelsesudvalgene deltager i udviklingsarbejdet. Det gælder især andre erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner og forskellige organisationer såsom brancheorganisationer og fagforeninger. Men også virksomheder og i mindre grad jobcentre deltager i udviklingsarbejdet, mens det er sjældent, at ikke-erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner såsom fx VUC'er og lignende deltager.

Caseundersøgelsen give ligeledes eksempler på, at det særligt er efteruddannelsesudvalgene, der deltager i udviklingsarbejdet. Et eksempel gives af en leder, som beskriver to måder, hvorpå udviklingen af AMU-kurser sker i samarbejde med efteruddannelsesvalget:

Det foregår på den måde, at vi taler sammen med det faglige udvalg [efteruddannelsesudvalget], som kan støtte os med midler. Og det er jo den måde, AMU-kurser de bliver udviklet på. Det er som regel i samarbejde med skolerne og det faglige udvalg, hvor man bruger penge og siger, det kommer til at tage så mange timer at udvikle det her: "Har I lyst til det?" Eller vi kan også komme til dem og sige, at det har vi lyst til, "Er der mulighed for det?"

Leder

Citatet understreger vigtigheden i, at efteruddannelsesudvalgene har fokus på den grønne omstilling, da de spiller en afgørende rolle for AMU-udbydernes muligheder for at udvikle kurser, der har fokus på dette. Dette udfoldes i de følgende afsnit.

6.2 Efteruddannelsesudvalgene og AMU-udbydernes arbejde med grøn omstilling

Det er efteruddannelsesudvalgenes ansvar at udvikle AMU-kurser, der sikrer arbejdsmarkedsrelevante kompetencer for virksomhedernes ufaglærte og faglærte medarbejdere. Udviklingen af AMU-kurser sker på baggrund af et samarbejde med erhvervslivet inden for den enkelte branche.⁷ I dette afsnit belyses dels AMU-udbydernes dialog med efteruddannelsesudvalgene om udvikling af grønne AMU-kurser, dels AMU-udbydernes vurdering af, om efteruddannelsesudvalgene fremmer udviklingen af grønne AMU-kurser.

6.2.1 Godt halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med efteruddannelsesudvalget om udvikling af kurser vedrørende den grønne omstilling

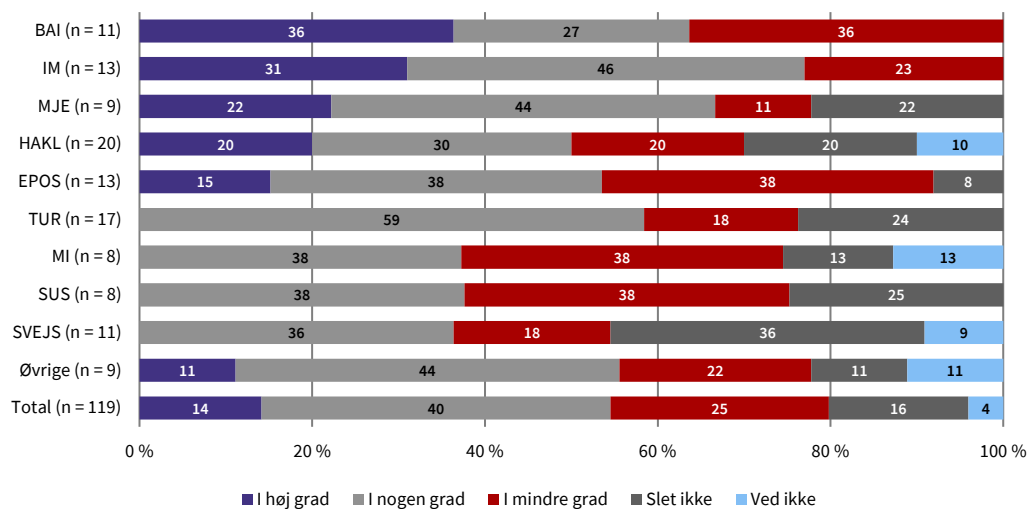
Godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med efteruddannelsesudvalget på området om udvikling af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling, mens knap halvdelen svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Det fremgår af figuren nedenfor.

---

⁷ Børne- og Undervisningsministeriet: <https://www.uvm.dk/arbejdsmarkedsuddannelser/regelsaet-og-aktoerer/ansvar-og-aktoerer>.

FIGUR 6.2

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i dialog med efteruddannelsesudvalget på området om udvikling af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q15): ”I hvilken grad er I i dialog med efteruddannelsesudvalget på jeres område om udvikling af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 14 % svarer ”I høj grad”, og 40 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i dialog med efteruddannelsesudvalget på området om udvikling af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. 25 % svarer ”I mindre grad”, og 16 % ”Slet ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen giver eksempler på, hvordan AMU-udbyderne oplever dialogen med efteruddannelsesudvalgene i forhold til udviklingen af nye AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. En leder beskriver, at de har en tæt dialog, som er vigtig for dem:

Vi er i tæt dialog hele tiden. Det er hammer vigtigt for os, fordi vi kan komme af med vores idéer, men det er også det, at vi kan køre videre på dem, hvis de køber sig ind på dem. Det er som regel dem, som kommer med en udviklingsopgave til os og med økonomien i det.

Leder

Som citatet indikerer, oplever lederen også, at relationen til efteruddannelsesudvalget er vigtig for at få ressourcer til udviklingsarbejdet vedrørende den grønne omstilling. Samme leder vurderer også, at efteruddannelsesudvalgene er opmærksomme på dem som AMU-udbyder i forhold til udviklingsarbejdet.

En anden leder oplever dog modsat, at dialogen med efteruddannelsesudvalget i forhold til udvikling af AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling kan være langsommelig, og at den ikke prioriteres. Lederen oplever således, at når de som AMU-udbyder tager initiativ til at drøfte udviklingsarbejdet, prioriteres det ikke af efteruddannelsesudvalget, og det medfører, at AMU-kurser udbydes senere end ønsket.

Caseundersøgelsen giver også eksempler på lærernes perspektiver på efteruddannelsesudvalgenes fokus på udvikling af kurser, der vedrører den grønne omstilling. En lærer beskriver det på denne måde:

Ja, det synes jeg egentlig, de har. I den udstrækning det kan lade sig gøre på den måde, at de skal udstikke reglerne. De bliver jo også ramt af alt muligt politik og ting og sager. Hvad må vi, og hvad må vi ikke? Og hvis de stikker ud og siger, at nu skal I køre el-biler på alle skolerne, så bliver der bøvl med det, for så er der mange skoler, der vil have nogle penge til at købe el-lastbiler. Så på den måde tror jeg, TUR er lige så meget fremme i skoene, som de kan være. Det er mit indtryk.

Lærer

6.2.2 Dialogen med efteruddannelsesudvalgene kan pege på behov i forhold til den grønne omstilling

Når dialogen med efteruddannelsesudvalgene kan være vigtig, hænger det i høj grad sammen med, at det er der parterne mødes for at drøfte arbejdsmarkedets uddannelsesbehov, herunder i forhold til grøn omstilling. Om dette fortæller en tredje leder:

Vi kan være med til at oversætte behovet, men i sidste ende er det parterne, for det er dem, der har besluttet, hvad der er behov for. Vi har selvfølgelig en god dialog med vores efteruddannelsesudvalg, men det er parterne, der har behovet, så er det dem, der klapper det behov af.

Leder

Som citatet peger på, kan AMU-udbyderen være med til at oversætte branchens behov til undervisning, men det er parterne, der kender behovene, som efteruddannelsesudvalget kan gøre til konkrete AMU-kurser.

Ud over de centrale efteruddannelsesudvalg kan også de lokale uddannelsesudvalg spille en væsentlig rolle. Som en leder beskriver det:

Vi har sådan et system, hvor vi har nogle lokale uddannelsesudvalg, hvor der er repræsentanter fra arbejdsmarkedet og fra de faglige organisationer, og de stiller jo spørgsmål og siger nu efterspørges der det – hvorfor har vi ikke det? Så undervejs tilgodeser vi det, og det betyder både udvikling af nye kurser, men det betyder også modernisering af de kurser, vi har, hvor der ikke indgår grøn omstilling på en eller anden måde.

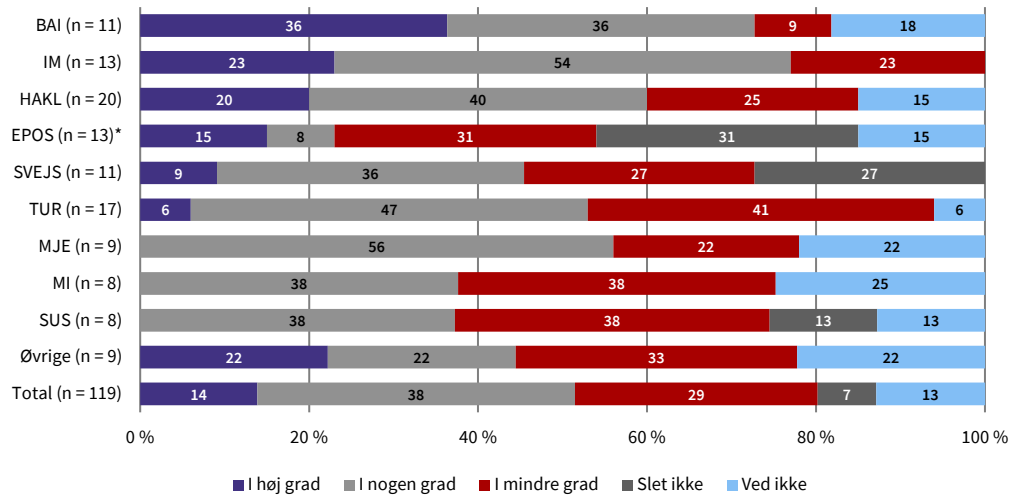
Leder

6.2.3 Kun godt halvdelen af respondenterne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad oplever, at efteruddannelsesudvalget fremmer udviklingen af grønne kurser

I lyset af efteruddannelsesudvalgenes centrale betydning for udvikling af nye kurser kan det undre, at det kun er godt halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad oplever, at efteruddannelsesudvalget på området fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.3

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen oplever, at efteruddannelsesudvalget på området fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q16): "I hvilken grad oplever I, at efteruddannelsesudvalget på jeres område fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 14 % svarer "I høj grad", og 38 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad de på efteruddannelsesområdet på institutionen oplever, at efteruddannelsesudvalget på området fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. 29 % svarer "I mindre grad", 7 % "Slet ikke", og 13 % "Ved ikke". Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) svarer 23 % i høj grad eller i nogen grad, mens den tilsvarende andel er 52 % for alle.

Caseundersøgelsen giver forskellige eksempler på, hvordan og hvorvidt institutioner oplever, at efteruddannelsesudvalgene fremmer udviklingen af nye AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. En leder problematiserer dog, hvad der kommer ud af udviklingsarbejdet, på følgende måde:

De har jo en enorm indflydelse på uddannelserne. En enorm indflydelse. [...] Der bliver jo virkelig talt meget, og hvor meget reelt bliver der egentlig omsat? Men det går vi lidt op i herude på min afdeling.

Leder

6.3 Samarbejde på tværs af uddannelsesområder om den grønne omstilling

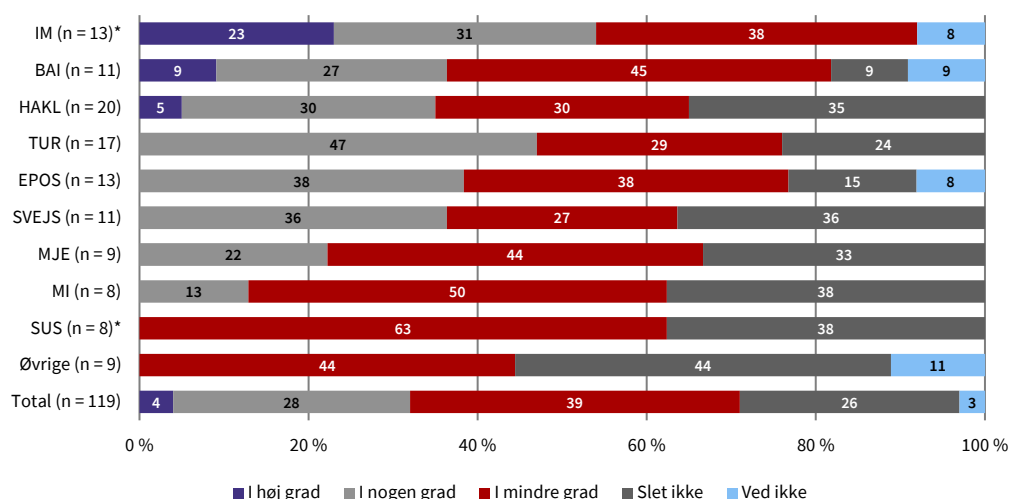
Dette afsnit belyser samarbejdet mellem på den ene side AMU-udbydere inden for de forskellige efteruddannelsesområder på den enkelte institution og på den anden side dels andre efteruddannelsesområder inden for AMU og dels andre uddannelsesområder uden for AMU-systemet om den grønne omstilling.

6.3.1 Hver tredje respondent på institutionerne svarer, at de i høj eller nogen grad arbejder sammen med andre uddannelsesområder inden for AMU om den grønne omstilling

Hver tredje respondent på institutionerne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad arbejder sammen med andre uddannelsesområder inden for AMU om den grønne omstilling, mens to ud af tre svarer, at dette kun i mindre grad eller slet ikke finder sted. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.4

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen arbejder sammen med andre efteruddannelsesområder inden for AMU om den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q19): ”I hvilken grad arbejder I sammen med andre AMU-uddannelsesområder om den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 4 % svarer ”I høj grad”, og 28 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de arbejder sammen med andre uddannelsesområder på AMU om den grønne omstilling. 39 % svarer ”I mindre grad”, 26 % ”Slet ikke”, og 3 % ”Ved ikke”. To efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten: På den ene side er det 54 %, der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad” inden for Industriens Fællesudvalg (IM/IF), mens den tilsvarende andel på den anden side er 0 % for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg (SUS). For alle områder under et er denne andel 32 %.

Caseundersøgelsen peger ligeledes på, at det ikke er udbredt at samarbejde med andre efteruddannelsesområder inden for AMU om den grønne omstilling hverken på egen institution eller i netværk på tværs af AMU-udbydere. Som en uddannelseskonsulent formulerer det, så gør det manglende samarbejde, at man ikke kan finde inspiration hos hinanden og videndele i netværk, der har fokus på den grønne omstilling:

Det er jo fuldstændig åndssvagt, at man hver især ligger inde med noget viden, man ikke kan dele med andre. Så der synes jeg, at der mangler en hel masse, hvor man kan sidde og snakke på kryds og tværs, fordi hvis den dybe tallerken bliver opfundet ovre på den skole der, hvorfor skal vi så bruge krudt på at gøre det også? Men der har været arbejdet med noget i forhold til noget konsulentnetværk og sådan nogle ting, men der har slet ikke været nok af det. Jeg har stort set intet samarbejde med andre skoler, så nogle af de ting, jeg sidder og opfinder nogle gange, det kan jo være, at de har siddet og arbejdet med det de sidste to år, så hvis vi havde et netværk, kunne man jo dele de her ting. Så det tror jeg, at vi kunne få rigtig meget ud af.

Uddannelseskonsulent

Som citatet peger på, er det uddannelseskonsulentens oplevelse, at det med fordel kunne prioriteres at etablere netværk mellem AMU-udbydere, hvor viden om den grønne omstilling deles, og som desuden potentielt vil kunne fremme samarbejdet mellem udbydere om den grønne omstilling.

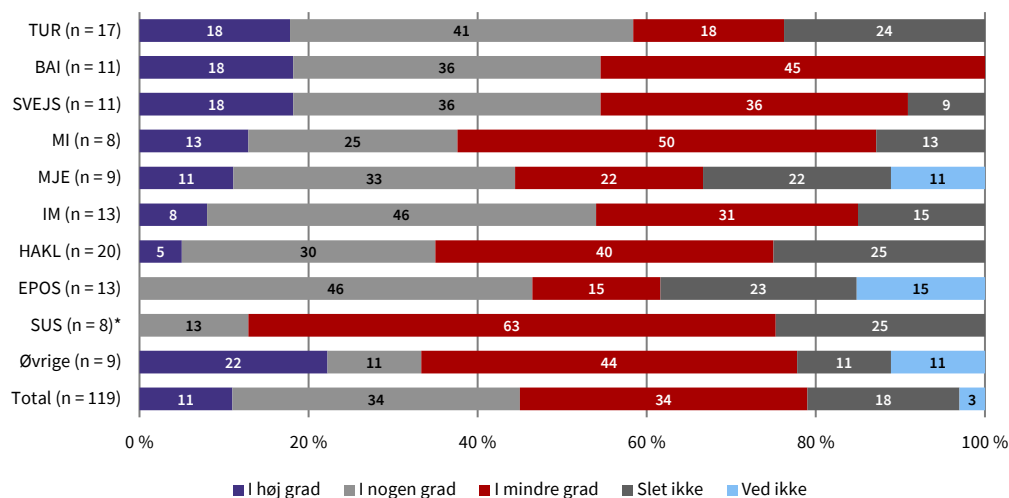
6.3.2 Knap hver anden respondent på institutionerne svarer, at de i høj eller nogen grad samarbejder med uddannelsesområder *uden for* AMU-systemet om den grønne omstilling

Knap hver anden respondent på institutionerne svarer, at man i høj grad eller i nogen grad arbejder sammen med andre uddannelsesområder *uden for* AMU-systemet (fx EUD, FVU eller AVU) om den grønne omstilling, mens godt hver anden respondent svarer, at dette kun i mindre grad eller slet ikke finder sted. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.5

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen arbejder sammen med andre uddannelsesområder uden for AMU-systemet om den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q20): "I hvilken grad arbejder I sammen med andre uddannelsesområder uden for AMU-systemet (fx EUD, FVU eller AVU) om den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 11 % svarer "I høj grad", og 34 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad de arbejder sammen med andre uddannelsesområder uden for AMU-systemet om den grønne omstilling. 34 % svarer "I mindre grad", 18 % "Slet ikke", og 3 % "Ved ikke". Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet kun 13 % svarer "I høj grad" eller "I nogen grad" inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg (SUS), mens det for alle områder under et er 45 %.

Caseundersøgelsen giver ikke mange eksempler på samarbejde med andre uddannelsesområder uden for AMU-systemet. Dog fremhæver en gruppe lærere samarbejde mellem erhvervsuddannelser og AMU på deres institution på et mere generet niveau, der ikke kun handler om grøn omstilling.

6.4 AMU-udbydernes dialog med virksomheder og jobcentre om indholdet i grønne kurser

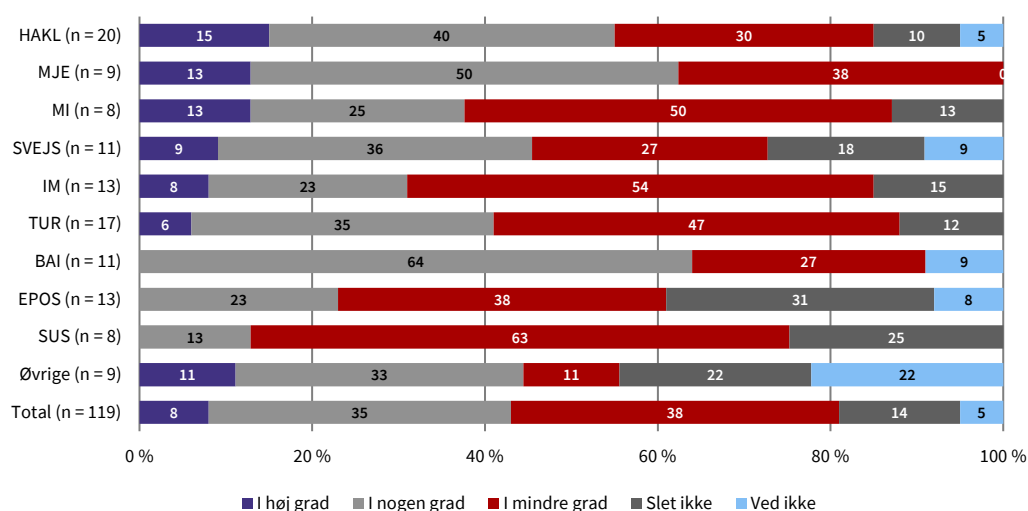
Dette afsnit belyser samarbejdet mellem AMU-udbyderne på den ene side og hhv. virksomheder og jobcentre på den anden side med hensyn til indholdet i de AMU-kurser, der har fokus på den grønne omstilling.

6.4.1 To ud af fem respondenter angiver, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med virksomhederne om indholdet i de grønne AMU-kurser

To ud af fem respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med virksomhederne om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.6

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i dialog med virksomhederne om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q23): ”I hvilken grad er I i dialog med virksomhederne om indholdet i jeres AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

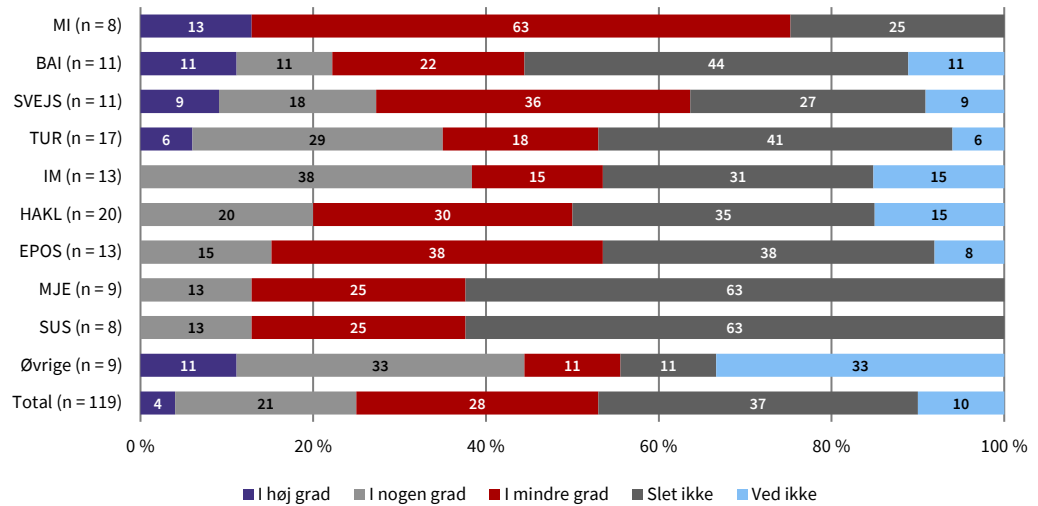
Figuren viser, at 8 % svarer ”I høj grad”, og 35 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de er i dialog med virksomhederne om indholdet i deres AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. 38 % svarer ”I mindre grad”, 14 % ”Slet ikke”, og 5 % ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

6.4.2 Kun hver fjerde respondent svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med jobcentrene om indholdet i de grønne AMU-kurser

Hver fjerde respondent på efteruddannelsesområdet på institutionen svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er i dialog med jobcentre om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. Mens to ud af tre svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 6.7

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i dialog med jobcentre om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q27): ”I hvilken grad er I i dialog med jobcentre om indholdet i jeres AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 4 % svarer ”I høj grad”, og 21 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de er i dialog med jobcentre om indholdet i AMU-kurser i forhold til den grønne omstilling. 28 % svarer ”I mindre grad”, 37 % ”Slet ikke”, og 10 % ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

7 Efterspørgslen fra virksomheder og borgere efter viden og kompetencer med hensyn til den grønne omstilling

Dette kapitel handler om efterspørgslen fra virksomheder og borgere om viden og kompetencer med hensyn til den grønne omstilling. Kapitlet belyser AMU-udbydernes oplevelse af virksomhedernes fokus på den grønne omstilling, herunder hvordan AMU-udbydere oplever efterspørgslen fra virksomhederne, deltagerne og jobcentrene i forhold til den grønne omstilling. Derudover belyser kapitlet AMU-udbydernes vurdering af økonomien i forhold til efterspørgslen efter grønne AMU-kurser samt AMU-udbydernes brug af indtægtsdækkede virksomhed (IDV) som et supplement til AMU.

Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet vedrørende, hvordan AMU-udbydere oplever efterspørgslen fra virksomheder og andre med hensyn til viden, færdigheder og kompetencer vedrørende den grønne omstilling.

Samlet set peger undersøgelsen på, at efterspørgslen efter bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, ifølge AMU-udbydere, er lav. Således angiver to ud af tre respondenter, at virksomhederne i mindre grad eller slet ikke efterspørger grønne AMU-kurser, mens det er knap tre ud af fire af respondenterne, der vurderer det samme for hhv. deltagerne og jobcentrene. Derudover vurderer otte ud af ti respondenter, at efterspørgslen kun i mindre grad eller slet ikke er tilstrækkelig stor til, at de kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden, at halvdelen af respondenterne vurderer, at virksomhederne i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling, mens fire ud af ti respondenter vurderer, at det er de i mindre grad eller slet ikke. Caseundersøgelsen peger på, at selvom virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, er det ikke det samme, som at virksomhederne efterspørger grønne AMU-kurser.

I caseundersøgelsen er der både eksempler på virksomheder, der efterspørger grønne AMU-kurser, og virksomheder, der ikke efterspørger dette. Ifølge de interviewede AMU-udbydere kan den manglende efterspørgsel fx handle om, at virksomhederne bruger interne eller private kurser, eller at virksomhederne ikke oplever et behov for kompetenceudvikling af deres medarbejdere i forbindelse med den grønne omstilling. Derimod peger interviewene med virksomhedsrepræsentanter på, at det fx kan handle om, at AMU-systemet kan opleves som for omstændeligt for virksomheder, fx i forhold til at få refusion, at virksomhederne ikke har kendskab til kursusudbuddet og mulighederne i forhold til grønne AMU-kurser, eller at virksomhederne ikke selv er så langt i forhold til den grønne omstilling og derfor ikke er opmærksomme på, hvilke behov de har for kompetenceudvikling.

Caseundersøgelsen understøtter resultaterne fra spørgeskemaundersøgelse, med hensyn til at virksomhederne i mindre grad efterspørger bestemte AMU-kurser, som har fokus på den grønne omstilling. En udbredt oplevelse blandt de interviewede ledere og lærere er, at virksomhederne ikke tænker i specifikke AMU-kurser og kursusnumre, når deres medarbejdere skal deltage i kompetenceudvikling, men at det i højere grad er AMU-udbydere, som finder de rette kurser ud fra virksomhedernes behov. På trods af at virksomhederne i mindre grad efterspørger bestemte AMU-kurser, så giver caseundersøgelsen dog en række eksempler på kurser og kursusområder, som virksomhederne efterspørger i forhold til den grønne omstilling. Det handler bl.a. om kurser med fokus på fagspecifikke kompetencer i forhold til den grønne omstilling, fx kompetencer inden for fjernvarmesvejsning, biodiversitet, dokumentation af CO₂-aftryk, Lean-processer, affaldshåndtering samt kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer og forståelse af den grønne omstilling, bæredygtighed og FN's verdensmål.

Spørgeskemaundersøgelsen peger desuden på, at deltagerne er mindre optaget af den grønne omstilling og i mindre grad efterspørger grønne kurser. Således svarer godt hver tredje respondent, at deltagerne i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling, mens halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Samtidig angiver tre ud af fire respondenter, at deltagerne kun i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Caseundersøgelsen peger dog på, at der er et potentiale for at øge interesse for grønne AMU-kurser blandt deltagerne, idet deltagelse i disse kan være med til at vække deltageres interesse for den grønne omstilling.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at AMU-udbydere vurderer, at jobcentrene er endnu mindre optaget af den grønne omstilling og i endnu mindre grad efterspørger grønne AMU-kurser. Kun hver femte respondent vurderer, at jobcentrene i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling, mens fire ud af fem respondenter vurderer, at jobcentrene i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser.

7.1 Virksomhedernes fokus på den grønne omstilling

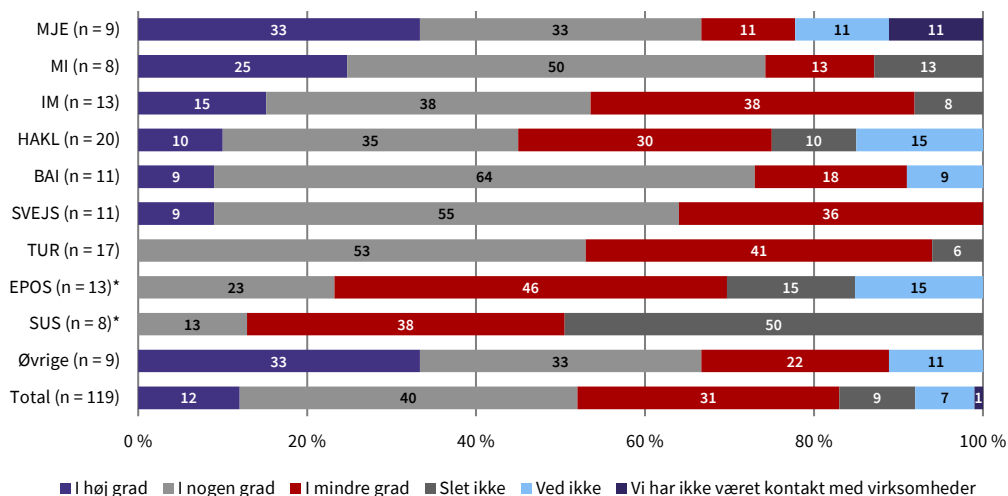
Dette afsnit belyser virksomhedernes fokus på den grønne omstilling, både i forhold til hvorvidt AMU-udbydere oplever, at virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, og i forhold til virksomhedernes efterspørgsel efter AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling.

7.1.1 Halvdelen af respondenterne vurderer, at virksomhederne er optaget af den grønne omstilling

Godt halvdelen af respondenterne for efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at de virksomheder, de er i kontakt med, i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.1

I hvilken grad de virksomheder, man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, er optaget af den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q21): ”I hvilken grad er de virksomheder, I er i kontakt med, optaget af den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder (p<0,05).

Figuren viser, at 12 % svarer ”I høj grad”, og 40 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de virksomheder, de er i kontakt med, er optaget af den grønne omstilling. 31 % svarer ”I mindre grad”, 9 % ”Slet ikke”, og 7 % ”Ved ikke”. To efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdssuddannelser (EPOS/FEVU) er det 23 %, der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens det inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg (SUS) er 13 %, der svarer dette. For alle områder under et er denne andel 52 %.

Caseundersøgelsen peger ligesom spørgeskemaundersøgelsen på, at virksomhederne, som AMU-udbyderne er i kontakt med, i nogen grad er optaget af den grønne omstilling. Både interviewene med ledere, lærere, virksomhedsrepræsentanter og deltagere peger på, at flere virksomheder har fokus på den grønne omstilling. Eksempelvis er der virksomheder, som i deres strategi eller handlingsprogram har fokus på den grønne omstilling, som en virksomhedsrepræsentant fortæller:

I forhold til bæredygtighed så arbejder vi med nogle handlingsprogrammer [...] der arbejder vi med bæredygtighed nu og i den kommende femårsperiode. Det er sådan lidt mere bredt forstået miljømæssig bæredygtighed. Det kan være både genbrug og brug af solpaneler, solfångere, batterier, og det kan være vandafledning, vandhåndtering og selvfølgelig driftens anvendelse af maskiner og teknologi, kemikalier, stoffer og sådan noget. Men det er kun lige igangsat, men igangsat med stor fokus på bæredygtighed, og dermed også energioptimering i forhold til beboernes energiforbrug.

Virksomhedsrepræsentant

Ligesom ovenstående citat peger på, så peger caseundersøgelsen på, at flere virksomheder er optaget af den grønne omstilling og har en strategi for dette. Som en af de interviewede lærere beskriver, så oplever de, at de store virksomheder har en strategi for grøn omstilling, som de som AMU-udbydere kan tale ind i:

Der er ikke nogen af de store virksomheder, som vi har berøring med, med plus 100 medarbejdere, der ikke har en strategi for grøn omstilling. Så det med at tappe ind i det. Det er det, der er strategien, som [en anden lærer] siger, så bliver det jo ikke svært for os. Det samarbejde og den dialog med dem, "Skal vi ikke tage noget grøn omstilling med ind her, og kunne det ikke være interessant at høre, hvad medarbejderne har af forslag?". Så siger de jo ja.

Lærer

Ud over strategier for den grønne omstilling giver caseundersøgelsen ligeledes eksempler på, at virksomhederne kan være optaget af den grønne omstilling, fordi de gerne vil markedsføre sig som en grøn virksomhed, fx over for kunder eller potentielle medarbejdere, eller fordi der er kommet nye miljø- eller lovgivningsmæssige krav i forbindelse med den grønne omstilling. Interviewene med virksomhedsrepræsentanter og deltagere peger desuden på, at virksomhedens kunder i større grad stiller krav til, at virksomhederne har fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed. Eksempelvis at de skal kunne dokumentere deres CO2-regnskab. Virksomhedernes optagethed af den grønne omstilling kan dermed også være påvirket af et øget samfundsmæssigt fokus på grøn omstilling og bæredygtighed.

7.1.2 Selvom virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, er det ikke sikkert, at de efterspørger grønne AMU-kurser

Selvom virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, peger caseundersøgelsen på, at det både er forskelligt, om virksomhederne efterspørger formel kompetenceudvikling i forbindelse med den grønne omstilling, og om kompetenceudviklingen er i regi af AMU. Interviewene med ledere, lærere og virksomhedsrepræsentanter giver både eksempler på virksomheder, der efterspørger formel kompetenceudvikling og grønne AMU-kurser, og virksomheder, der ikke efterspørger dette.

Nogle lærere og ledere har eksempelvis oplevet, at der er sket en ændring, hvor virksomhederne nu er mere interesserede end tidligere i formel kompetenceudvikling med fokus på den grønne omstilling:

Der er i hvert fald sket noget i løbet af det sidste halve år, oplever jeg. Hvor vi for et halvt år siden havde nogle brancher, der sagde: "Vi er slet ikke klar til at snakke bæredygtighed, når vi snakker om kompetenceudvikling", er de nu er meget interesserede .

Lærer

Interviewene med virksomhedsrepræsentanterne giver ligeledes eksempler på, at nogle af virksomhederne efterspørger formel kompetenceudvikling i forbindelse med den grønne omstilling. Eksempelvis har en af virksomhederne fokus på biodiversitet og har i den forbindelse igangsat en uddannelsesindsats, hvor medarbejderne deltager i AMU-kurser om biodiversitet, som virksomhedsrepræsentanten beskriver her:

Der blev født et initiativ om at sætte tryk på biodiversitet og understøtte det ude i afdelingerne. Det blev gjort som en uddannelsesindsats af vores egne driftsmedarbejdere, så de kunne være inspirator for beboerne, og også vide hvad der kunne være af ideer, og hvordan man kunne håndtere det [biodiversitet] ude i de enkelte afdelinger.

Virksomhedsrepræsentant

Et andet eksempel er en virksomhed, der har stillet som krav, at deres medarbejdere tager kurser inden for den grønne omstilling, fx kurser om bæredygtig produktion, fordi de har brug for at kunne beregne og dokumentere deres CO₂-aftryk eller håndtere affald på byggepladsen på en bæredygtig måde.

Nogle ledere og lærere oplever modsat, at virksomhederne er optaget af den grønne omstilling, men at de ikke efterspørger formel kompetenceudvikling eller kompetenceudvikling inden for AMU-systemet med fokus på den grønne omstilling. Det kan fx handle om, at virksomhederne bruger interne eller private kurser om den grønne omstilling. En af de interviewede lærere fremhæver eksempelvis, at de oplever en øget opmærksomhed på den grønne omstilling hos virksomhederne, men ikke når det kommer til formel kompetenceudvikling af medarbejderne:

Vi oplever i hvert fald en eller anden opmærksomhed [på den grønne omstilling]. [...] Jeg har fornemmelsen af, at meget af dialogen omkring det her, den foregår på konferencer og internt i virksomheden, men ikke så meget, når vi snakker kompetenceudvikling.

Lærer

En anden AMU-udbyderne beskriver, at de ikke oplever efterspørgsel efter grønne AMU-kurser, fordi virksomhederne ikke på nuværende tidspunkt oplever at have et behov for at kompetenceudvikle deres medarbejdere i forhold til den grønne omstilling. Som lederen fortæller, så er der ikke på nuværende tidspunkt miljømæssige eller lovgivningsmæssige krav, som gør, at virksomhederne har behov for grønne AMU-kurser:

Det ville være fedt at sige, at vi har haft en kæmpe efterspørgsel fra vognmænd på grønne kurser. Det har vi ikke. Det er noget af det, vi skal ud at gøre opmærksom på, vi har. Vi er på den gode måde provinsielle, og når man ligger så langt væk fra miljøzoner og krav til udledning osv. på køretøjer, så tager man det nogen gange mere roligt med at gøre ting aktivt. For det er også en udgift for vognmændene. Det er den ene ting. Den anden er, at man bedre kan klare sig på batteridrift i København, eller hvis man har begrænset antal kilometer. Herved kører vi nogen betydeligt større afstande, og dvs. så får man det der batteri, som det er nu, som rækker 300-400 kilometer. Det er ikke sikkert, at det rækker til en hel dag for en vognmand herved. Så der er ikke helt den samme interesse endnu, men jeg vil tro, at den kommer, for jeg ved, at kommunen har fokus på det.

Leder

Interviewene med virksomhedsrepræsentanter peger derimod på, at en forklaring på, at virksomhederne ikke efterspørger kurser vedrørende den grønne omstilling i regi af AMU, fx kan handle om, at AMU-systemet kan opleves som meget omstændeligt for virksomheder, fx i forhold til at få refusion, at virksomhederne ikke har kendskab til kursusudbuddet og mulighederne i forhold til grønne AMU-kurser, eller at virksomhederne ikke selv er så langt i forhold til den grønne omstilling og derfor ikke helt ved, hvilke behov de har for kompetenceudvikling.

En af de interviewede virksomheder fortæller eksempelvis, at de ikke har deltaget i eller efterspurgt AMU-kurser, fordi de synes AMU-systemet har været omstændeligt og besværligt. Virksomheden er

dog begyndt at bruge AMU i forbindelse med kurser inden for den grønne omstilling, fordi AMU-udbyderen har hjulpet dem i forhold til fx refusion gennem VEU-godtgørelse eller kompetencefonde og det administrative i forhold til at få medarbejderne afsted på kurserne.

Mens en anden af de interviewede virksomheder eksempelvis fortæller, at de ikke har efterspurgt AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, fordi de endnu ikke er afklarede, i forhold til hvilke behov for kompetencer inden for den grønne omstilling de har:

Vi er jo heller ikke så langt med vores handlingsprogrammer og omsætning til konkrete aktionspunkter endnu. Så det med at sige, hvad er det så for noget kompetenceopbygning, vi skal have i driften for at gå med nogle af de spor, vi gerne vil, og få øget bæredygtigheden, det er vi ikke nået til [...] Jeg kender heller ikke lige på stående fod helt AMU's kursusudbud, men der er en lang række spor at gå ind i i forhold til energi og LAR-løsninger [lokal afledning af regnvand] og alt muligt andet.

Virksomhedsrepræsentant

Citatet peger samtidig på, at virksomhederne ikke nødvendigvis har stort kendskab til kursusudbuddet på AMU og de muligheder, der er i forhold til grønne kurser, hvilket også kan have betydning for deres efterspørgsel efter disse. Dette understøttes ligeledes af interviewene med lederne, lærerne og uddannelseskonsulenter, som peger på, at virksomhederne ikke nødvendigvis har kendskab til de grønne AMU-kurser og mulighederne inden for AMU-systemet i forhold til den grønne omstilling. Som en leder beskriver det, tænker virksomhederne ikke som uddannelsesinstitutionerne – og heller ikke nødvendigvis i forhold til efteruddannelse og AMU:

De [virksomhederne] tænker ikke AMU-systemer. De tænker heller ikke i efter- og videreuddannelsessystemet. De tænker heller ikke som en uddannelsesinstitution. De er 100 meter-mester i at drive en virksomhed. De tænker ikke AMU, og "Hvor får jeg lige det her? Nå ja, det får jeg på et AMU-center." Det kan du også få på et erhvervscenter, som ikke er AMU [...] De bestiller en fagmand til at fortælle dem det.

Leder

Selvom der, ifølge AMU-udbyderne, kan være forskel på, om virksomhederne efterspørger grønne AMU-kurser, peger interviewene med lederne og lærerne på, at efterspørgslen efter AMU-kurser er større ved virksomhedshold end ved åbne hold, hvor AMU-udbyderne oplever, at det kan være svært at tiltrække deltagere.

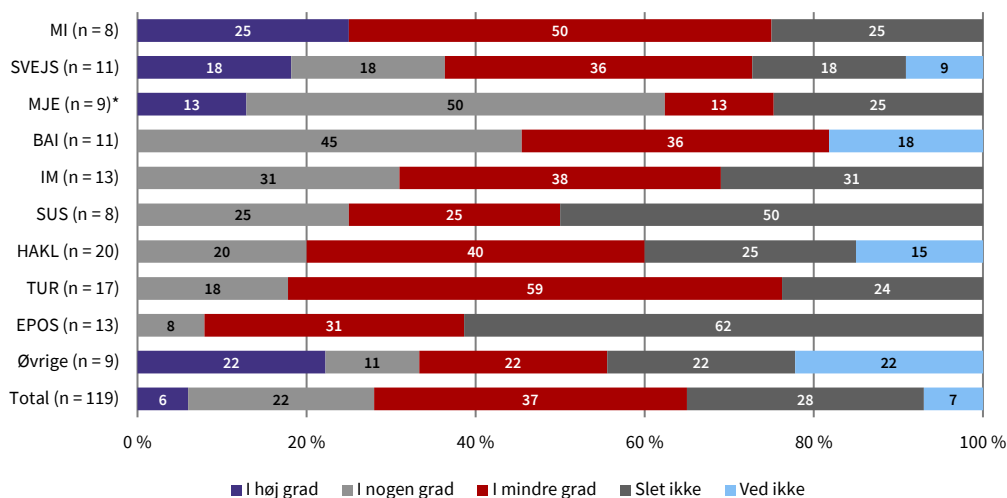
7.1.3 To ud af tre respondenter vurderer, at virksomhederne kun i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser

Både spørgeskemaundersøgelsen og caseundersøgelsen peger på, at selvom nogle virksomheder efterspørger kompetenceudviklingen i forbindelse med den grønne omstilling og inden for AMU-systemet, så efterspørger virksomhederne i mindre grad bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at to ud af tre respondenter fra efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at de virksomheder, de er i kontakt med, kun i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.2

I hvilken grad de virksomheder, man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q22): ”I hvilken grad efterspørger de virksomheder, I er i kontakt med, bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder (p<0,05).

Figuren viser, at 6 % svarer ”I høj grad”, og 22 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de virksomheder, de er i kontakt med, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. 37 % svarer ”I mindre grad”, 28 % ”Slet ikke”, og 7 % ”Ved ikke”. Et enkelt efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det er 63 % inden for Mejeri- og Jordbrug (MJE), der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel for alle er 28 %.

Caseundersøgelsen understøtter resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, i forhold til at virksomhederne i mindre grad efterspørger *bestemte* AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. En udbredt oplevelse blandt de interviewede ledere og lærere er, at virksomhederne ikke tænker i specifikke AMU-kurser og kursuskoder, når deres medarbejdere skal deltage i kompetenceudvikling, men at det i højere grad er AMU-udbydere, som finder de rette kurser ud fra virksomhedernes behov. Som en leder beskriver det:

Vi ser, at den er stor [efterspørgslen efter grønne kurser]. Som jeg nævnte tidligere, jeg hører aldrig en virksomhed sige: ”Jeg mangler lige AMU-kode 4 og 35,” det hører jeg ikke. Men jeg hører virksomheder, der siger: ”Øj, vi bliver målt på affaldssortering. Vi bliver målt på CO2-aftryk, og hvordan lærer vi det her.” [...] Så der møder vi en stor interesse, hvis vi imødekommer og oversætter, det behov de har.

Leder

Som ovenstående citat peger på, vurderer den pågældende leder, at efterspørgslen efter grønne AMU-kurser er stor, og interessen opstår, når de oversætter virksomhedens behov til det, AMU-udbyderne kan tilbyde. Dette genfindes bl.a. hos AMU-udbyderne, som i interviewene fremhæver, at det ikke er virksomhederne, som kontakter AMU-udbyderne i forbindelse med grønne AMU-kurser, men at der er interesse for kurserne, når AMU-udbyderne fx er ude hos virksomhederne i forbindelse med det opsøgende arbejde:

Jeg fornemmer en nysgerrighed inde for området, det er ikke sådan, at firmaerne ringer og spørger: ”Har I noget bæredygtigt?”. Det er nok overdrevet, men når vi kommer og fortæller om det, så vækker det interessen [...] så kan vi godt sælge produkterne, fordi det er nyt og ”Nå ja, den bølge er vi jo med på, skulle vi ikke også lige prøve det”. Så på den måde er det fint, men jeg vil ikke sige, at det er mange, der ringer ind og siger: ”Nu er vi på bæredygtighedsbølgen, hvad har I af kurser?”.

Leder

Selvom spørgeskemaundersøgelsen og caseundersøgelsen peger på, at virksomhederne i mindre grad efterspørger bestemte AMU-kurser, giver interview med ledere, lærere og virksomhedsrepræsentanter en række eksempler på kurser og kursusområder, som virksomhederne efterspørger i forhold til den grønne omstilling. Det handler bl.a. om kurser med fokus på fagspecifikke kompetencer i forhold til den grønne omstilling fx kompetencer inden for fjernvarmesvejsning, biodiversitet, dokumentation af CO₂-aftryk, Lean-processer, affaldshåndtering samt kurser med fokus på samfundsmæssige udfordringer og forståelse af den grønne omstilling, bæredygtighed og FN's verdensmål.

7.2 Deltagernes fokus på den grønne omstilling

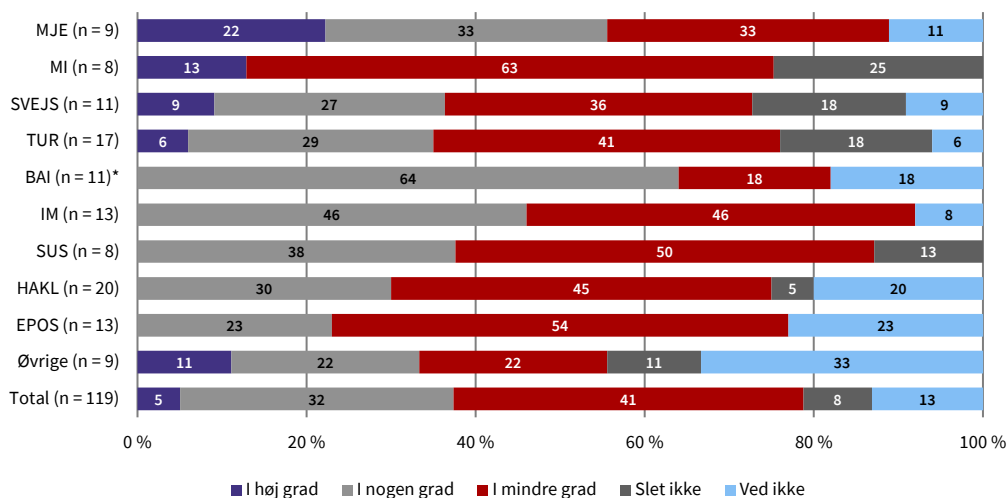
I dette afsnit belyses deltagernes fokus på den grønne omstilling, herunder om AMU-udbyderne oplever, at deltagerne er optaget af den grønne omstilling, og om de efterspørger kurser med fokus på den grønne omstilling.

7.2.1 Godt hver tredje respondent vurderer, at deltagerne er optaget af den grønne omstilling

Godt hver tredje respondent svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens halvdelen af respondenterne for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at deltagerne kun i mindre grad eller slet ikke er optaget af den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.3

I hvilken grad de deltagere, som er i målgruppen for efteruddannelsesområdet på institutionen, er optaget af den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q28): ”I hvilken grad er de deltagere, som er i målgruppen for jeres AMU-uddannelsesområde, optaget af den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 5 % svarer ”I høj grad”, og 32 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de deltagere, som er i målgruppen for deres AMU-uddannelsesområde, er optaget af den grønne omstilling. 41 % svarer ”I mindre grad”, 8 % ”Slet ikke”, og 13 % ”Ved ikke”. Kun et efteruddannelsesområde skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: Inden for Bygge/anlæg og industri (BAI) svarer 64 % ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel er 37 % for alle.

Caseundersøgelsen peger i samme retning som spørgeskemaundersøgelsen, i forhold til hvor optaget deltagerne på AMU er af den grønne omstilling. Således peger interviewene med deltagere, virksomhedsrepræsentanter, lærere og ledere på, at nogle af deltagerne er meget optaget af den grønne omstilling, mens andre af deltagerne i mindre grad er optaget af dette. Eksempelvis er nogle af deltagerne mindre optaget af den grønne omstilling, men deltager i kurserne, fordi de giver større jobsikkerhed, mens andre af deltagerne er mest optaget af den nye teknologi inden for den grønne omstilling, fx i forhold til el-maskiner. I de gennemførte interview er der også eksempler på deltagere, som er meget optagede af den grønne omstilling, og hvor det at kunne bidrage til den grønne omstilling har betydning. Som en deltager fortæller:

Jeg vil gerne være med til det [den grønne omstilling] og være med til at bygge det op. Jeg synes, det kunne være rigtig fedt at være med til det også. Også en fed historie, man kan fortælle, når man bliver ældre, at man har været med til at bygge op med den grønne omstilling.

Deltager

7.2.2 Grønne AMU-kurser kan vække deltagernes interesse for den grønne omstilling

Et perspektiv i caseundersøgelsen er, at AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling kan være med til at vække deltagernes interesse for den grønne omstilling. Nogle af de interviewede deltagere og virksomhedsrepræsentanter peger på, at deltagerne har fået mere interesse for den grønne omstilling, efter at de har deltaget i kurser med fokus på dette. Eksempelvis fortæller en gruppe deltagere på den grundlæggende lederuddannelse, at fokus på bæredygtighed på kurset har givet dem mere interesse og en bedre forståelse af bæredygtighed, herunder hvordan de kan arbejde med dette som ledere:

Da jeg kiggede på vores syv moduler, så kiggede jeg på bæredygtighed og tænkte: "Hvad har det meget noget at gøre?" Det havde jeg svært ved at se, hvad vi skulle med det. Men det har været et af de mere spændende emner faktisk. Men jeg kunne ikke se, hvordan vi skulle arbejde det ind i et ledelsesaspekt, men det har vi klart fået en forståelse af nu.

Deltager

Et andet eksempel er en virksomhedsrepræsentant, som fortæller, at nogle af deres medarbejdere ikke var interesseret i den grønne omstilling, inden de deltog i kurserne, men som efter efterfølgende har fået en øjenåbner for, at det kan være interessant. Som virksomhedsrepræsentanten fortæller:

Det er fedt, at [AMU-udbyderen] også gør det så interessant at være afsted i forhold til de ansatte, som måske er en lidt ældre generation, som måske er nogle af dem, hvor interessen [for den grønne omstilling] ikke har været så høj inden. Hvor man har kunne mærke, at de har synes, det har været mere spændende, end jeg tror, de havde frygtet, inden de skulle afsted. Og så er den blevet manet lidt til jorden, det her med, at ej, det er noget kedeligt noget, alt det her med bæredygtighed osv.

Virksomhedsrepræsentant

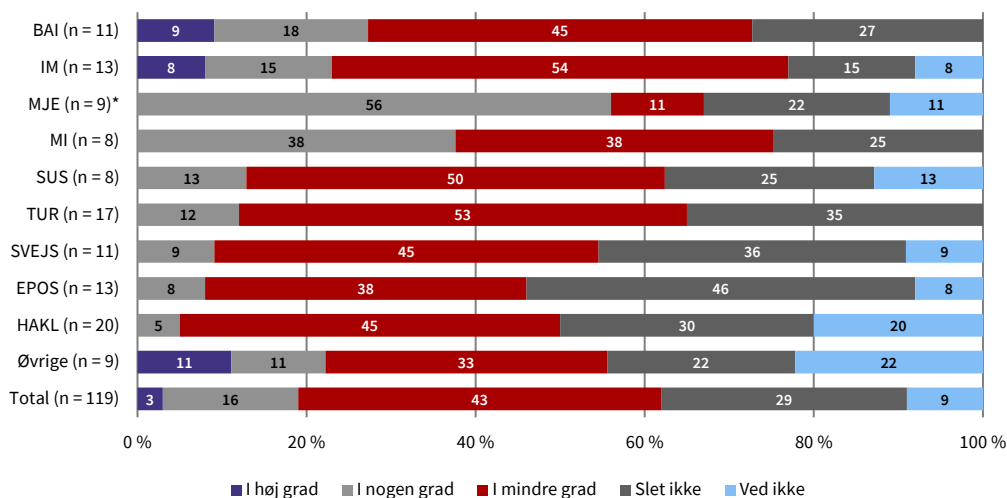
Selvom deltagernes interesse for den grønne omstilling kan blive vakt gennem grønne AMU-kurser, så peger interviewene med både deltagere, virksomhedsrepræsentanter og lærere på, at deltagerne ikke nødvendigvis vil efterspørge flere kurser med fokus på den grønne omstilling.

7.2.3 Tre ud af fire respondenter vurderer, at deltagerne kun i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser

Tre ud af fire respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at de deltagere, som er i målgruppen for efteruddannelsesområdet på institutionen, kun i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.4

I hvilken grad de deltagere, som er i målgruppen for efteruddannelsesområdet på institutionen, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q29): ”I hvilken grad efterspørger de deltagere, som er i målgruppen for jeres AMU-uddannelsesområde, bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 3 % svarer ”I høj grad”, og 16 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de deltagere, som er i målgruppen for deres AMU-uddannelsesområde, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. 43 % svarer ”I mindre grad”, 29 % ”Slet ikke”, og 9 % ”Ved ikke”. Et enkelt efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det er 56 % inden for Mejeri- og Jordbrug (MJE), der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad”, mens den tilsvarende andel for alle er 19 %.

Caseundersøgelsen peger ligesom spørgeskemaundersøgelsen på, at deltagerne i mindre grad efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. Ifølge de interviewede ledere og lærere er det i højere grad virksomhederne, som efterspørger grønne AMU-kurser, end det er deltagerne. AMU-udbyderne oplever ligeledes, at det er svært at tiltrække deltagerne til de åbne hold, der har fokus på den grønne omstilling.

Interviewene med deltagerne understøtter, at de i mindre grad selv efterspørger grønne AMU-kurser. For nogle handler det om, at de ikke oplever, at det har direkte relevans for deres arbejdsopgaver og deres dagligdag, mens det for andre handler mere om jobsikkerhed end den grønne omstilling. For nogle af deltagerne har det fx en større betydning, at der inden for den grønne omstilling er fagområder, som virksomhederne efterspørger, og hvor der er mangel på arbejdskraft og dermed stor jobsikkerhed. Dette kan fx være inden for fjernvarmesvejsning eller kabelmontage. Eksempelvis fortæller en gruppe deltagere på et fjernvarmesvejsningskursus, at flere på deres hold er garanteret et job, og at det er motiverende for dem, at der er jobsikkerhed, og at området er eftertragtet.

7.3 Jobcentrenes fokus på den grønne omstilling

Dette afsnit belyser AMU-udbydernes oplevelse af jobcentrenes fokus på den grønne omstilling – herunder hvor optaget jobcentre er af den grønne omstilling, deres efterspørgsel efter grønne AMU-kurser, og om AMU-udbyderne er i dialog med jobcentre om indholdet på kurserne.

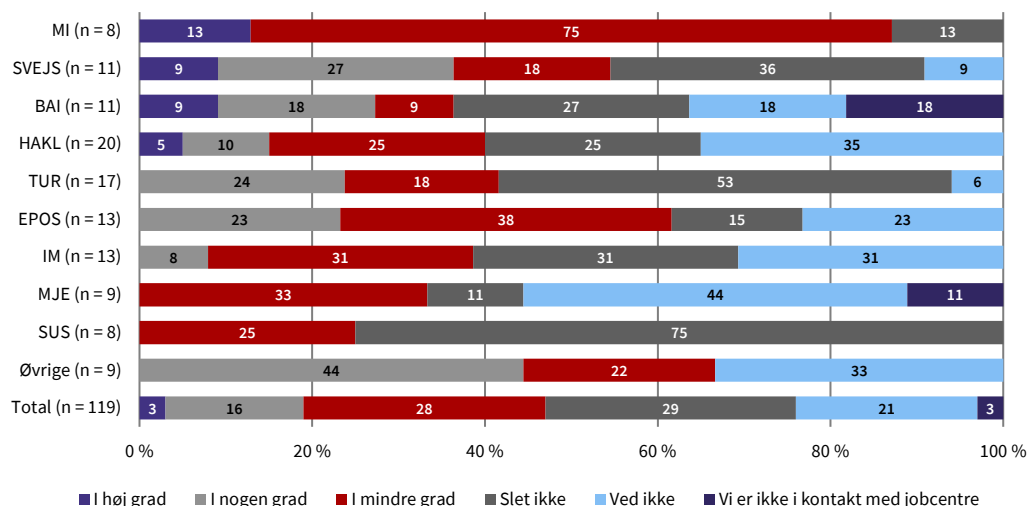
Jobcentrenes fokus på den grønne omstilling i forbindelse med AMU har i caseundersøgelsen fyldt mindre end fx virksomhederne og deltageres fokus på den grønne omstilling. Derfor vil dette afsnit primært belyse AMU-udbydernes vurdering af jobcentrenes fokus på den grønne omstilling gennem spørgeskemaundersøgelsen.

7.3.1 Kun hver femte respondent vurderer, at jobcentre er optaget af den grønne omstilling

Hver femte respondent svarer, at de jobcentre, de på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, i høj grad eller i nogen grad er optaget af den grønne omstilling, mens godt halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.5

I hvilken grad de jobcentre, man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, er optaget af den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q25): "I hvilken grad er de jobcentre, I er i kontakt med, optaget af den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

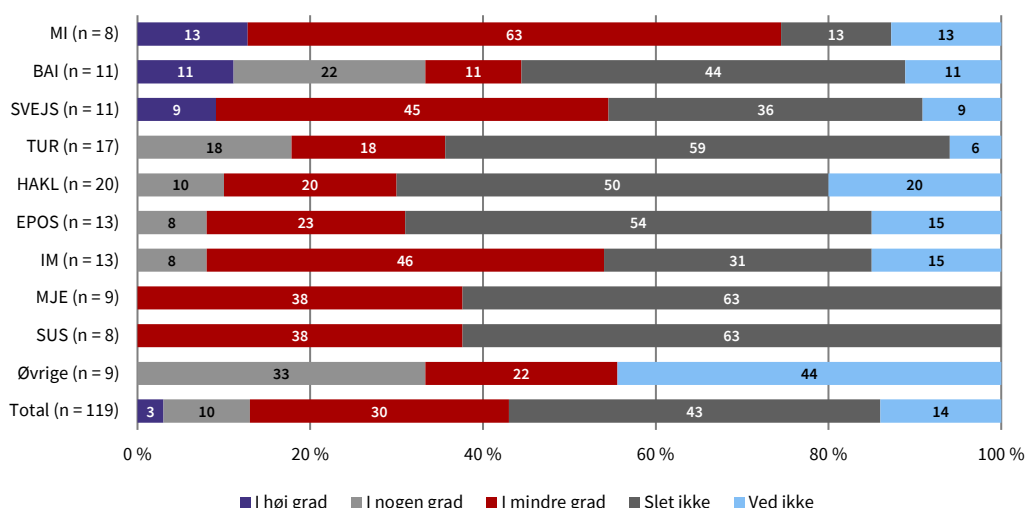
Figuren viser, at 3 % svarer "I høj grad", og 16 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad de jobcentre, de er i kontakt med, er optaget af den grønne omstilling. 28 % svarer "I mindre grad", 29 % "Slet ikke", og 21 % "Ved ikke". Tabellen viser samtidig, at det er få respondenter (3 %), som angiver, at de ikke er i kontakt med jobcentre. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

7.3.2 Tre ud af fire respondenter vurderer, at jobcentre i mindre grad eller slet ikke efterspørger bestemte grønne AMU-kurser

Kun en ud af otte respondent svarer, at de jobcentre, de på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, i høj grad eller i nogen grad efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, mens tre ud af fire svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.6

I hvilken grad de jobcentre, man på efteruddannelsesområdet på institutionen er i kontakt med, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q26): ”I hvilken grad efterspørger de jobcentre, I er i kontakt med, bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 3 % svarer ”I høj grad”, og 10 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de jobcentre, de er i kontakt med, efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling. 30 % svarer ”I mindre grad”, 43 % ”Slet ikke”, og 14 % ”Ved ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Et konkret eksempel fra caseundersøgelsen på, at jobcenteret efterspørger bestemte AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, er inden for fjernvarmesvejsning og kabelmontør, hvor efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft i lokalområdet er stor. Her har AMU-udbyderen etableret et samarbejde med bl.a. jobcenteret og virksomhederne om at uddanne ledige specifikt til de områder, som arbejdsmarkedet oplever et behov for. Samarbejdet er etableret gennem et fællessekretariat, der har fokus på den grønne omstilling, jævnfør tekstboksen i afsnit 3.3.3.

7.4 Økonomien i efterspørgslen efter grønne kurser

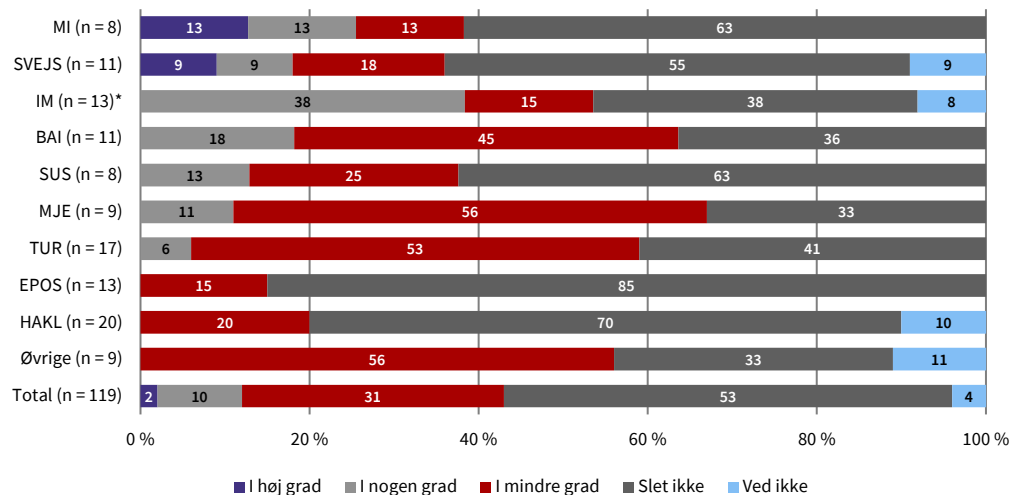
Dette afsnit belyser dels AMU-udbydernes oplevelse af, om efterspørgslen efter kurser med fokus på den grønne omstilling er tilstrækkelig stor til, at det kan hænge sammen økonomisk, dels AMU-udbydernes brug af IDV som et supplement til AMU.

7.4.1 Kun én ud af otte respondenter vurderer, at efterspørgslen er tilstrækkelig stor til, at de kan gennemføre grønne AMU-kurser, så det hænger sammen økonomisk

Kun én ud af otte respondenter vurderer, at efterspørgslen i høj grad eller i nogen grad er tilstrækkelig stor til, at de på efteruddannelsesområdet på institutionen kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk, mens otte ud af ti vurderer, at dette kun i mindre grad eller slet ikke er tilfældet. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.7

Respondenternes vurderinger af, i hvilken grad efterspørgslen er tilstrækkelig stor til, at man på efteruddannelsesområdet på institutionen kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q30): "I hvilken grad er efterspørgslen tilstrækkelig stor til, at I kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 2 % svarer "I høj grad", og 10 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad efterspørgslen er tilstrækkelig stor til, at de kan gennemføre AMU-kurser med fokus på den grønne omstilling, så det hænger sammen rent økonomisk. 31 % svarer "I mindre grad", 53 % "Slet ikke", og 4 % "Ved ikke". Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det er 38 %, der svarer "I høj grad" eller "I nogen grad" inden for Industriens Fællesudvalg (IM/IF), mens den tilsvarende andel for alle områder under et er 12 %.

Caseundersøgelsen nuancerer dette billede, for så vidt at nogle af lederne og lærerne peger på, at efterspørgslen er tilstrækkelig stor til, at det kan hænge sammen økonomisk, mens andre af lederne og lærerne oplever det modsatte. Dette skal dog ses i lyset af, at AMU-udbydere, som er del af caseundersøgelsen, er udvalgt på baggrund af, at der i høj grad har været fokus på den grønne omstilling på de kurser, som de har gennemført inden for de seneste 12 måneder.

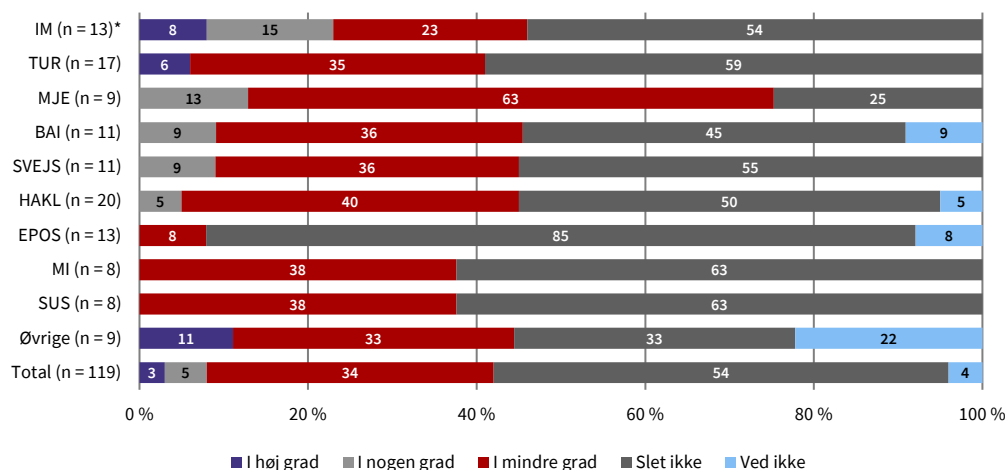
En af de interviewede ledere peger på, at det handler om "gynger og karruseller", hvor de tjener lidt på det ene og taber lidt på det andet. Lederen fortæller eksempelvis, at når de oplever, at virksomhederne efterspørger grønne AMU-kurser, og jobcentrene har ledige, så udbyder de de relevante AMU-kurser – også selvom holdet ikke er helt fyldt op. En anden af de interviewede ledere peger på, at det på virksomhedsholdene hænger sammen rent økonomisk, men at det ikke er tilfældet på de åbne hold. Samtidig fortæller lederen, at de også har AMU-forløb med fokus på den grønne omstilling, som de ikke gennemfører, fordi efterspørgslen på nuværende tidspunkt er for lille. Disse kurser bliver dog brugt som inspiration i det opsøgende arbejde.

7.4.2 Ni ud af ti respondenter svarer, at de i mindre grad eller slet ikke har indtægtsdækket virksomhed (IDV) om den grønne omstilling

Da man kan forestille sig, at nogle virksomheder ville foretrække indtægtsdækket virksomhed kurser (IDV-kurser) frem for AMU-kurser om grøn omstilling, fordi sådanne kurser i højere grad kan skræddersys til virksomhedens behov, har vi spurgt om netop dette. Men her viser resultatet, at dette kun i meget begrænset omfang er tilfældet. Næsten ni ud af ti repræsentant for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at man i kun i mindre grad eller slet ikke gennemfører IDV for virksomheder om den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 7.8

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen gennemfører indtægtsdækket virksomhed (IDV) for virksomheder om den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q24): ”I hvilken grad gennemfører I indtægtsdækket virksomhed (IDV) for virksomheder om den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 3 % svarer ”I høj grad”, og 5 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad man gennemfører IDV for virksomheder om den grønne omstilling. 34 % svarer ”I mindre grad”, 54 % ”Slet ikke”, og 4 % ”Ved ikke”. Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet andelen der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad” inden for Industriens Fællesudvalg (IM/IF) er 23 %, mens den tilsvarende andel for alle områder under et er 8 %.

Caseundersøgelsen peger ligeledes på, at det er begrænset, hvor meget IDV med fokus på den grønne omstilling som AMU-udbydere gennemfører. I interviewene med AMU-udbydere er der enkelte eksempler på IDV med fokus på den grønne omstilling, fx workshops om FN’s verdensmål, engelsksprogede kurser om økologi eller digitale kurser med fokus på fagspecifikke kompetencer inden for den grønne omstilling.

Ifølge nogle ledere og lærere kan en del af forklaringen på, at AMU-udbydere kun gennemfører få grønne IDV-kurser dels være, at virksomhederne efterspørger AMU-kurser, hvor der er mulighed for at få VEU-godtgørelse, og dels at AMU-udbuddet inden for den grønne omstilling i tilstrækkelig

grad dækker behovet. Som en gruppe interviewede lærere fortæller, har de ikke meget IDV med fokus på den grønne omstilling, fordi de oplever, at AMU kan dække behovet:

Lærer 1: Så er det, fordi at AMU faktisk dækker de der behov meget godt.

Lærer 2: Den måde, AMU var førhen, det er jo meget snævert. I dag er det mere åbent. Du kan nemlig godt tilpasse en anden virksomhed. Samtidig med at der kommer mange, mange flere uddannelser med et AMU-kursus, så vi kan have meget nemmere ved at dække det.

Lærere

Modsat er der nogle af de interviewede ledere og lærere, som ikke oplever, at AMU-udbuddet i tilstrækkelig grad dækker behovet i forbindelse med den grønne omstilling, men at de kan bruge IDV til at dække det, som AMU ikke rummer. En af de interviewede ledere peger eksempelvis på FN's verdensmål, som de tilbyder som IDV-kursus, da det ikke findes i regi af AMU:

Du spurgte også, hvorfor de 17 verdensmål ikke var som AMU. De findes ikke som AMU, og AMU er jo også på mange måder et rigtigt system, i og med der altid skal være AMU-prøver, så friheden til at tilrettelægge, i forhold til hvad er det for et behov, der er i virksomhederne, det er nogle gange en kunst. Det bliver nogle gange teach the test.

Leder

Som ovenstående citat ligeledes peger på, så oplever nogle ledere og lærere, at AMU-systemet kan være rigtigt i forhold til indhold og prøver, mens IDV giver større frihed i forhold til at tilpasse indholdet. Det er både med hensyn til fokus på den grønne omstilling, som nogle AMU-udbydere oplever kan være nemmere at integrere i IDV-kurser, og med hensyn til at tilpasse fokus på den grønne omstilling til virksomhederne og deres behov.

Eksempel på IDV-kurser med fokus på den grønne omstilling

FN's 17 verdensmål – IDV (IBC)

På kurset bliver deltagerne klædt på til at anvende verdensmålene i praksis og arbejder procesorienteret med at forstå og konkretisere de 17 verdensmål. Derudover lærer de, hvordan deres virksomhed kan arbejde bæredygtigt, og hvilke elementer i værdikæden der med fordel kan justeres på. Kurset er IDV og afholdes over flere dage eller som en endags workshop.

Kilde: IBC's hjemmeside lokaliseret på <https://kurser.ibc.dk/17-verdensmals-uddannelsen>.

8 AMU-udbydernes kapacitet i forhold til den grønne omstilling

I dette kapitel ser vi på AMU-udbydernes kapacitet i forhold til den grønne omstilling med særligt henblik på sammenhængen mellem udbud af og efterspørgsel efter grønne AMU-kurser, medarbejdernes viden og kompetencer samt nødvendigt udstyr i forhold til den grønne omstilling. Endelig ser vi på AMU-udbydernes forventninger til, hvad den grønne omstilling vil betyde for aktiviteten på AMU.

Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelsesspørgsmålet vedrørende, hvordan de på institutionerne vurderer deres kapacitet i forhold til at imødekomme efterspørgslen både med hensyn til udbuddet af relevante AMU-kurser og i forhold til indholdet i undervisningen på AMU.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at fire ud af ti respondenter svarer, at de oplever, at de på deres efteruddannelsesområde på institutionen i høj grad eller i nogen grad har de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger, mens godt en fjerdedel svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”, og en anden god fjerdedel svarer, at der ikke er nogen efterspørgsel. Der er dog flere efteruddannelsesudvalg, som skiller sig statistisk signifikant ud, hvor Metalindustrien (MI) og Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) på den ene side svarer, at de i mindre grad har de grønne AMU-kurser, som efterspørges, mens Industriens Fællesudvalg (IM/IF) og Mejeri- og Jordbrug (MJE) på den anden side i højere grad svarer, at de har dette. Caseundersøgelsen peger på, at dette kan hænge sammen med, at den grønne omstilling stadig er i en indledende fase, og at dette præger både udbuds- og efterspørgselsiden.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden, at halvdelen af respondenterne vurderer, at medarbejderne i nogen grad har den viden og de kompetencer, de skal bruge i forhold til den grønne omstilling. Caseundersøgelsen viser samtidig, at det kan være svært at følge med udviklingen i forhold til ny viden, og at en måde, man kan håndtere dette på, er ved at ansætte gæstelærere med ajourført specialviden.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad har det udstyr, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling. Caseundersøgelsen giver en række eksempler på, hvordan institutionerne får adgang til nyt udstyr, herunder gennem fonde og puljer og gennem samarbejde med leverandørvirksomheder, der stiller udstyr – nogle gange gratis – til rådighed for skolerne.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at halvdelen af respondenterne forventer, at den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet. Dette kan dog afhænge af efteruddannelsesområde. Caseundersøgelsen peger på, at der på nogle områder, som fx VVS, el-området og anlægsgartner, er eksempler på øget aktivitet som følge af den grønne omstilling, mens dette ikke nødvendigvis er tilfældet på andre områder. Det afhænger af mange forhold, herunder hvorvidt AMU-udbydere kan

tilbyde kurser, som giver en større værdi for virksomhederne end andre former for kompetenceudvikling, fx intern uddannelse, sidemandsoplæring og eksterne private kurser, og om der opleves et behov for kompetenceudvikling inden for den grønne omstilling.

8.1 Imødekommelse af efterspørgsel og aktivitetsforventninger

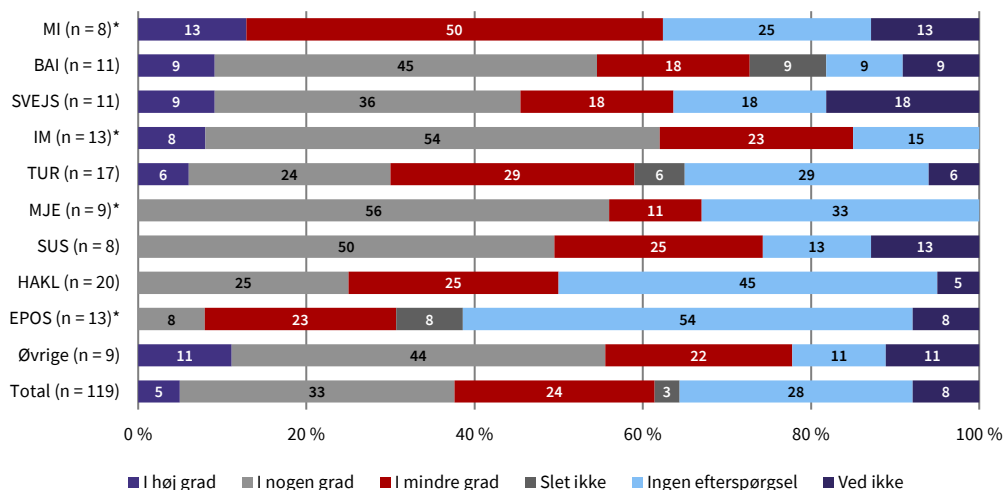
Dette afsnit belyser respondenternes vurderinger af AMU-udbydernes muligheder for at imødekomme efterspørgslen fra virksomheder og jobcentre samt deres forventninger til udviklingen i AMU-aktiviteten i kølvandet på den grønne omstilling.

8.1.1 Fire ud af ti respondenter oplever, at de i høj eller i nogen grad har de grønne AMU-kurser, som virksomheder og jobcentre efterspørger

Fire ud af ti respondenter svarer, at de oplever, at de på deres efteruddannelsesområde på institutionen i høj grad eller i nogen grad har de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger, mens godt en fjerdedel svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke" og en anden god fjerdedel svarer, at der ikke er nogen efterspørgsel. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.1

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen oplever at have de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q36): "I hvilken grad oplever I, at I har de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 5 % svarer "I høj grad", og 33 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad de oplever at have de AMU-kurser med grønt indhold, som virksomheder og jobcentre efterspørger, mens det er 24 % af respondenterne, der svarer "I mindre grad", og 3 %, der svarer "Slet

ikke". Samtidig angiver 28 %, at de ikke oplever, at virksomhederne og jobcentrene efterspørger AMU-kurser med grønt indhold. Fire efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten med hensyn til, hvor stor en andel, der svarer "I høj grad" eller "I nogen grad": På den ene side Metalindustrien (MI), hvor andelen er 13 %, og Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdssuddannelser (EPOS/FEVU), hvor andelen er 8 %, og på den anden side Industriens Fællesudvalg (IM/IF), hvor andelen er 62 %, og Mejeri- og Jordbrug (MJE), hvor andelen er 56 %.

Caseundersøgelsen peger ligeledes i forskellige retninger, med hensyn til hvor godt udbuddet hænger sammen med efterspørgslen i forhold til den grønne omstilling. På den ene side er der eksempler på, at virksomhederne oplever, at deres behov dækkes, og at den grønne omstilling integreres i undervisningen for at imødekomme de nye behov. På den anden side er der også AMU-udbydere, der oplever, at rammerne er for stramme i forhold til at imødekomme virksomhedernes meget differentierede behov, og hvor man gerne i højere grad ville kunne imødekomme dette i undervisningen.

Flere peger dog på, at den grønne omstilling stadig er i en indledende fase, og at dette præger både udbuds- og efterspørgselssiden. På udbudssiden handler det ikke mindst om den forandringsproces, der er i gang med hensyn til indholdet i AMU-kurserne og institutionernes kapacitet i den forbindelse. Som en leder formulerer det på et spørgsmål om, hvorvidt man på AMU har de kurser, der efterspørges af virksomhederne i forhold til den grønne omstilling:

Jeg tror, vi er i en forholdsvis tidlig fase i det her. Nu snakker jeg ikke kun om [...], men AMU generelt. Jeg tror, der er meget mere, der kan fintunes eller udvikles, også fordi viden på området bliver større og større, og der udvikles nye metoder og så videre, så vi er absolut ikke færdige her [...] Jeg tror ikke, det kommer ind i alle kurserne, men på alle områderne sniger det sig ind hen ad vejen. Det har også noget med kapacitet at gøre, hvor hurtigt kan man nå at følge med, og hvor mange har vi til at udvikle og så videre. Skolerne er jo skåret ind til benet, og der render ikke mange rundt her, der ikke ved, hvad de skal lave.

Leder

En anden barriere i forhold til hastigheden på forandringsprocessen med hensyn til udbuddet, som nogle informanter peger på, handler om, at det kan tage lang tid, før efteruddannelsesudvalgene får lavet bestemte AMU-kurser målrettet konkrete kompetencebehov i forbindelse med den grønne omstilling såsom at kunne udarbejde grønne regnskaber eller håndtere store elektriske køretøjer.

Med hensyn til efterspørgselssiden peger nogle informanter på, at det kan knibe med interessen blandt deres deltagere og sædvanlige kunder, selvom der blandt virksomhederne er et fokus på bæredygtighed på et mere strategisk niveau. Som en lærer formulerer det:

Det er det der med målgruppen. Hvem er det, vi henvender os til i AMU-systemet? Der foregår den største del af bæredygtighed på så højt et strategisk niveau endnu, at det ikke når den målgruppe, vi underviser her. Så vi prøver hele tiden at knække koden på, hvordan vi får fat i dem. Det tror jeg kommer. Det er det korte svar, for det er det, vi bøvlrer med.

Lærer

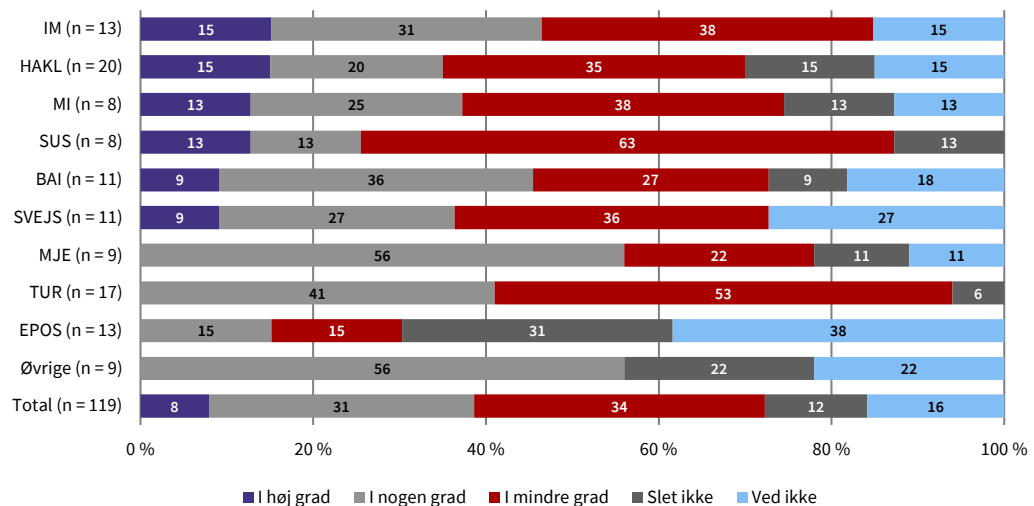
Nedenfor ser vi nærmere på udbudssiden med hensyn til AMU-udbydernes forudsætninger for at kunne levere de grønne kurser mv., som virksomhederne har brug for i forbindelse med den grønne omstilling.

8.1.2 To ud af fem respondenter vurderer, at AMU-systemet i høj grad eller i nogen grad lykkes med at udvikle de grønne kurser som efterspørges

To ud af fem respondenter vurderer, at AMU-systemet i høj grad eller i nogen grad lykkes med at udvikle kurser, som efterspørges af virksomhederne eller jobcentrene med hensyn til den grønne omstilling, mens knap halvdelen svarer "I mindre grad" eller "Slet ikke". Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.2

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen oplever, at AMU-systemet lykkes med at udvikle kurser, som efterspørges af virksomhederne eller jobcentrene med hensyn til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod repræsentanter for efteruddannelsesområde på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q32): "I hvilken grad oplever I, at AMU-systemet lykkes med at udvikle kurser, som efterspørges af virksomhederne eller jobcentrene med hensyn til den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 8 % svarer "I høj grad", og 31 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, i hvilken grad AMU-systemet lykkes med at udvikle kurser, som efterspørges af virksomhederne eller jobcentrene med hensyn til den grønne omstilling. 34 % svarer "I mindre grad", 12 % "Slet ikke", og 16 % "Ved ikke". Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

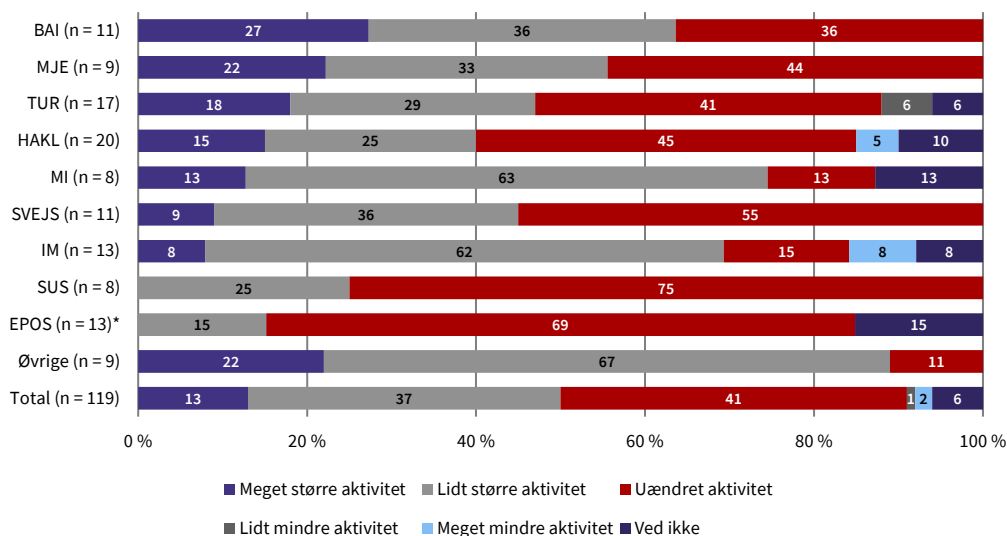
8.1.3 Halvdelen af respondenterne forventer, at den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet

Halvdelen af respondenterne forventer, at den grønne omstilling vil give større aktivitet på deres efteruddannelsesområde i de kommende 24 måneder, mens knap halvdelen forventer uændret eller næsten uændret aktivitet. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.3

Respondenternes forventninger til, hvordan den grønne omstilling vil påvirke aktiviteten hos på deres efteruddannelsesområde i de kommende 24 måneder

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q9): "Hvordan forventer I, at den grønne omstilling vil påvirke aktiviteten hos jer inden for jeres AMU-uddannelsesområde i de kommende 24 måneder?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 13 % forventer meget højere aktivitet, og 37 % forventer lidt større aktivitet som følge af den grønne omstilling. 41 % forventer uændret eller næsten uændret aktivitet, mens 3 % forventer mindre aktivitet, og 4 % svarer "Ved ikke". Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det – ikke overraskende – kun er 15 %, der forventer højere aktivitet inden for det pædagogiske område (EPOS/FEVU) på grund af den grønne omstilling.

Caseundersøgelsen giver både eksempler på AMU-udbydere, der forventer større aktivitet, og AMU-udbydere, der er mere forsigtige i deres forventninger, i forhold til om den grønne omstilling vil give større AMU-aktivitet. På nogle områder som fx VVS, el-området og anlægsgartner er der eksempler på øget aktivitet som følge af den grønne omstilling, mens det ikke nødvendigvis er på alle andre områder, at man ser en større AMU-aktivitet som følge af den grønne omstilling. Dette afhænger af mange forhold, herunder fx hvorvidt AMU-udbyderne kan tilbyde kurser, som giver en større værdi for virksomhederne end det, de selv kan arrangere af kompetenceudvikling i form af intern uddannelse eller sidemandsoplæring samt eksterne private kurser såsom leverandørkurser i forhold til mere specialiserede tekniske løsninger.

8.2 Medarbejderkompetencer og udstyr

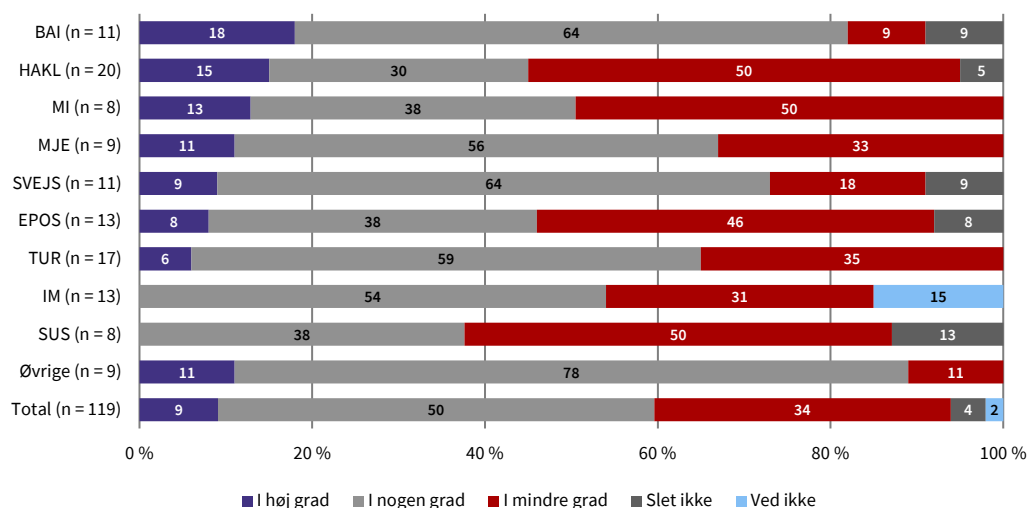
En væsentlig forudsætning for at kunne levere grønne kurser mv., som virksomhederne har brug for i forbindelse med den grønne omstilling, er, at medarbejderne har de nødvendige kompetencer, og AMU-udbyderne har det nødvendige udstyr. Dette afsnit belyser respondenternes vurderinger af AMU-udbydernes kapacitet med hensyn til medarbejderkompetencer og udstyr i forhold til at kunne imødekomme efterspørgslen på AMU-kurser i forbindelse med den grønne omstilling.

8.2.1 Halvdelen af respondenterne vurderer, at medarbejderne i nogen grad har den viden og de kompetencer, de skal bruge i forhold til grøn omstilling

Kun hver tiende respondent svarer, at lærerne i høj grad har den viden og de kompetencer, de skal bruge i forhold til grøn omstilling, mens halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne kun i nogen grad oplever dette. Fire ud af ti svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.4

I hvilken grad lærerne har den viden og de kompetencer, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q33): ”I hvilken grad har lærerne den viden og de kompetencer, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 9 % svarer ”I høj grad”, og 50 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad lærerne har den viden og de kompetencer, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling. 34 % svarer ”I mindre grad”, og 4 % ”Slet ikke”. Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

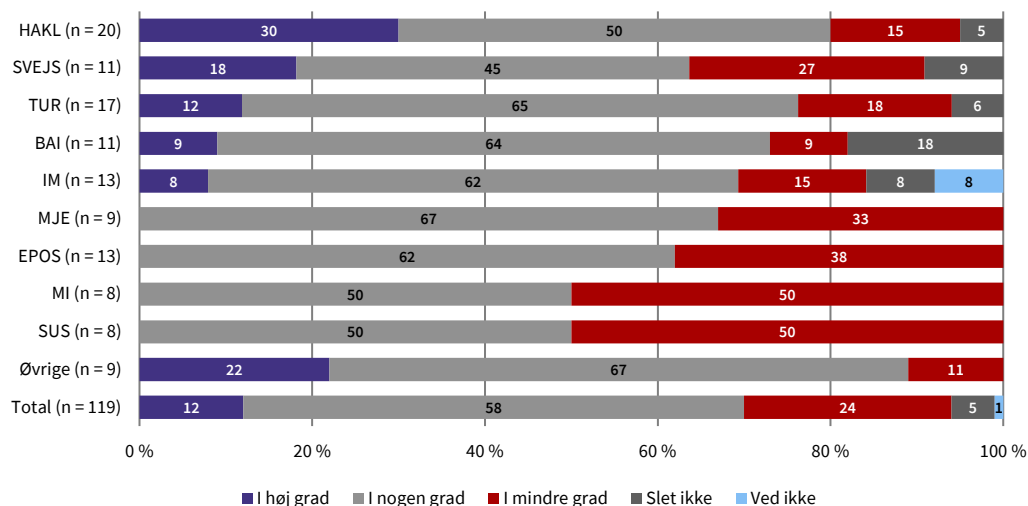
Da respondenterne primært er uddannelsesledere, har vi både bedt om deres vurderinger af lærernes viden og kompetencer i forhold til den grønne omstilling og deres vurderinger af deres egen viden og egne kompetencer i forhold til den grønne omstilling. Resultatet viser, at respondenternes vurderinger af lærernes og deres egen viden og kompetencer er på samme niveau.

Syv ud af ti respondenter for efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer således, at *de selv* i høj grad eller i nogen grad har den viden og de kompetencer, der skal til for, at de i deres arbejde kan leve op til forventningerne med hensyn til den grønne omstilling. Den tilsvarende andel med hensyn til lærerne var seks ud af ti. Knap hver tredje svarer ”I mindre grad” eller ”Slet ikke”,

hvor den tilsvarende andel med hensyn til lærerne var godt hver tredje. Dette fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.5

Respondenternes vurderinger af, i hvilken grad de selv har den viden og de kompetencer, der skal til for, at de i deres arbejde kan leve op til forventningerne med hensyn til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q34): "I hvilken grad vurderer du, at du selv har den viden og de kompetencer, der skal til for, at du i dit arbejde kan leve op til forventningerne med hensyn til den grønne omstilling?". Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 12 % svarer "I høj grad", og 53 % svarer "I nogen grad" på spørgsmålet om, hvorvidt de selv har den viden og de kompetencer, der skal til for, at de i deres arbejde kan leve op til forventningerne med hensyn til den grønne omstilling. 24 % svarer "I mindre grad", og 5 % "Slet ikke". Selvom der er forskelle efteruddannelsesområderne imellem, er disse ikke statistisk signifikante.

Caseundersøgelsen nuancerer dette billede af, hvorvidt medarbejderne har de nødvendige kompetencer og den nødvendige viden i forhold til den grønne omstilling. Nogle informanter peger på, at de mangler specifikke kompetencer om den grønne omstilling, mens andre oplever, at de godt kan følge med behovet.

Som en leder nedenfor beskriver det, er det vanskeligt at følge med den grønne omstilling, fordi udviklingen går så stærkt. Hertil kommer, at det både handler om at være klædt på med hensyn til den nyeste og ofte meget specifikke faglige viden og at kunne formidle denne i en undervisnings-sammenhæng. En særlig udfordring i den forbindelse er dels overhovedet at få kendskab til den nyeste viden, dels, i det omfang den allerede er på institutionen, at få den delt. Dette har vi tidligere belyst i kapitel 5 om kompetenceudvikling.

Som vi snakkede om, så går det jo enormt stærkt, så man bliver jo aldrig uddannet nok [...] Uanset hvor gerne vi vil, så kan vi jo bare ikke nå at følge med. Så det her med at have en mulighed for at få en brush up på det sidste nye, hele tiden, men breddemæssigt i et undervisningsperspektiv. [...] Altså der er ikke noget værre end at stå og fortælle noget, som var i går [...] Der er jo altid en miljønørd iblandt, ikke? Hvor de sidder og har en mere opdateret viden. Det er simpelthen den store frygt. [...] Det er jo i forhold til lige nøjagtig den el-lastbil. Det er meget specifik viden. [...] Det kan da også være, at der bliver udviklet en ny mørtel fx, som er mere bæredygtig. Men den viden når heller ikke ud, og det er jo sådan noget, der kunne være interessant at vide [...] Jeg aner ikke, at det er på vej, og de er ikke klar over, at jeg sidder og mangler den viden, fordi de ser det ikke i det perspektiv, som jeg skal bruge den viden til. Så det kan sagtens være i huset. Vi kan bare ikke komme til den, eller vi aner ikke, at den er i huset.

Lærer og uddannelseskonsulent

Et greb, som en institution gør brug af i forhold til sikre, at lærergruppen som helhed har den nyeste viden og de kompetencer, man har brug for på virksomhederne, er at ansætte timelærere eller gæstelærere fra virksomhederne. Dette er samtidig en måde at håndtere vanskelige rekrutteringsudfordringer på. Som en leder fortæller om det:

Vi som skole har svært ved at rekruttere medarbejdere [...] til gengæld har vi lavet et timelærerkorps, så vi har en stor gruppe af timelærere, som vi kan trække ind. Det er timelærere, som vi bl.a. har lavet nogle aftaler med nogle af vores virksomheder om. [...] Vi har flere samarbejder med byggebranchen, hvor de har nogle medarbejdere, der er rigtigt dygtige til det, de gør, og har den nyeste viden omkring det. Så laver vi en aftale om, at de kan komme ind. Så sikrer vi den pædagogiske tilgang, og at vi overholder AMU-rammen og målene, mens timelæreren sikrer den nyeste viden og det faglige indhold. [...] Til at starte med er vores timelærere på en tolærerordning, indtil vi har set dem an og har set, at de kender strukturen.

Leder

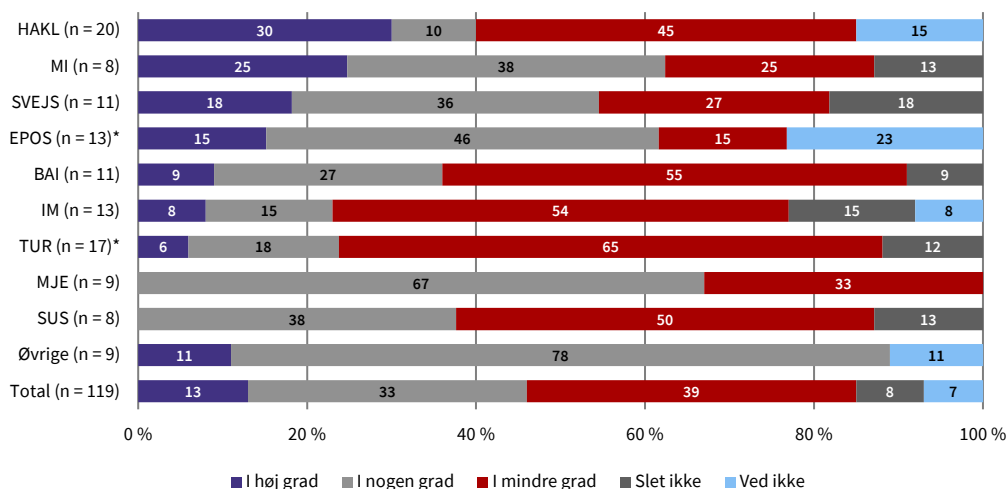
Som det fremgår, benytter man sig af en tolærerordning for at sikre, at undervisningen såvel lever op til de faglige krav med hensyn til den nyeste viden mv. som til pædagogiske og andre uddannelsesmæssige krav til undervisningen.

8.2.2 Behovet for udstyr kan være meget forskelligt afhængigt af efteruddannelsesområde

Knap halvdelen af respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne svarer, at de i høj grad eller i nogen grad har det udstyr, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling. Samtidig peger spørgeskemaundersøgelsen på, at behovet for udstyr kan være meget forskelligt afhængigt af efteruddannelsesområde. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 8.6

Respondenternes vurderinger af, i hvilken grad de har det udstyr, de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q35): ”I hvilken grad har I det udstyr, som I skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Figuren viser, at 13 % svarer ”I høj grad”, og 33 % svarer ”I nogen grad” på spørgsmålet om, i hvilken grad de har det udstyr, som de skal bruge for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling, mens 39 % svarer ”I mindre grad”, og 8 % ”Slet ikke”. To efteruddannelsesområder skiller sig statistisk signifikant ud fra resten: På den ene side Transporterhvervet (TUR), hvor 24 % svarer ”I høj grad” eller i nogen grad, og på den anden side Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), hvor 61 % svarer det samme.

Caseundersøgelsen peger som spørgeskemaundersøgelsen på, at behovet for udstyr kan være meget forskelligt afhængigt af efteruddannelsesområde. Særligt inden for nogle områder – som fx TUR – kan man opleve, at det er svært at følge med de behov, der er i virksomhederne, og hele tiden have det nyeste udstyr, samtidig med at det er en udfordring, som er svær at løse. Som en leder formulerer det:

Vi mangler udstyr, men vi skal også hele tiden have for øje, at det udstyr, vi købte i går, det er altså forældet i dag. Lige så hurtigt som vores virksomheder får nyt udstyr. De har bare nogle andre rammer. Det er dem, der er 100 meter-mester. Den samme agilitet har vi ikke. De gaskedler, vi købte for to år siden, der er computerstyret – de griner af os i dag. Den sygetransport, jeg købte sidste år, den er allerede forældet, og svejseapparatet. Selvfølgelig mangler vi noget udstyr, men vi prøver også at få så meget nyt udstyr som muligt, men der har vi bare nogle rammer, som ikke imødekommer virksomhedernes [behov].

Leder

Der er dog i caseundersøgelsen ligeledes eksempler på – også inden for de samme efteruddannelsesområder – at dette fokus på det nyeste udstyr problematiseres. Som en lærer formulerer det:

Det er ikke et spørgsmål om udstyr. Det er et spørgsmål om viden. Det er det jo. Og indhold selvfølgelig også. Nogle ting er faktisk en fordel at forklare ud fra det gamle udstyr, fordi det er meget mere synligt.

Lærer

Selvom det således ikke altid er nødvendigt at have det nyeste udstyr, ændrer det ikke ved, at det er en udbredt vurdering på langt de fleste efteruddannelsesområder, at man kun i mindre grad eller slet ikke har det udstyr, der skal bruges for at kunne levere den undervisning, der er brug for med hensyn til den grønne omstilling.

De gennemførte interview giver en række eksempler på, hvordan AMU-udbyderne får adgang til nyt udstyr, herunder gennem fonde og puljer og gennem samarbejde med leverandørvirksomheder, der stiller udstyr – nogle gange gratis – til rådighed for AMU-udbyderne, fordi de ser en interesse i, at det netop er deres mærker, som deltagerne oplæres i at bruge.

9 Barrierer og muligheder i forhold til den grønne dagsorden – samlet set

I dette afsluttende kapitel ser vi samlet på AMU-udbydernes barrierer og muligheder i forhold til at spille en stærk rolle i den grønne omstilling. Kapitlet har særligt fokus på at besvare undersøgelses-spørgsmålet vedrørende, hvilke behov og udfordringer AMU-udbyderne oplever i forbindelse med at understøtte den grønne omstilling.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at respondenterne fra efteruddannelsesområderne på institutionerne især peger på *manglende efterspørgsel og/eller interesse efter AMU-kurser vedrørende den grønne omstilling fra virksomheder, jobcentre samt ufaglærte og faglærte* som de vigtigste barrierer i forhold til at kunne spille en større rolle i den grønne omstilling. Af andre væsentlige barrierer peger de på *de økonomiske rammer, utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer samt utids-svarende kursusudbud*. Samlet set peger dette på, at der er væsentlige barrierer på både udbudssi-den og efterspørgselssiden, som kan forstærke hinanden.

Caseundersøgelsen peger på nogle af de samme barrierer, herunder især stram økonomi, som kan betyde manglende ledig tid blandt medarbejderne til udviklingsarbejde, opsøgende arbejde mv., samt manglende viden på nogle områder og vanskeligheder i forbindelse med rekruttering af medarbejdere. Desuden peges der på, at rammerne kan gøre det vanskeligt at tilpasse indholdet i undervisningen til deltagerne på de enkelte hold.

Endelig viser spørgeskemaundersøgelsen, at tre ud af fire respondenter vurderer, at de samlet set som AMU-udbydere har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling. Halvdelen af respondenterne vurderer, at de samlet set som AMU-udbydere i høj grad eller i nogen grad lykkes med at bidrage til den grønne omstilling. I forlængelse heraf viser caseundersøgelsen, at informan-terne generelt set ser det som en mulighed, at AMU kan spille en større rolle, hvis en række af de ovenstående barrierer adresseres.

9.1 Barrierer i forhold til den grønne omstilling

I spørgeskemaundersøgelsen har vi spurgt ind til i alt 12 potentielle barrierer, hvor respondenterne fra efteruddannelsesområderne har vurderet, i hvilken grad der var tale om væsentlige barrierer for, at man som AMU-udbyder kunne spille en større rolle i den grønne omstilling.

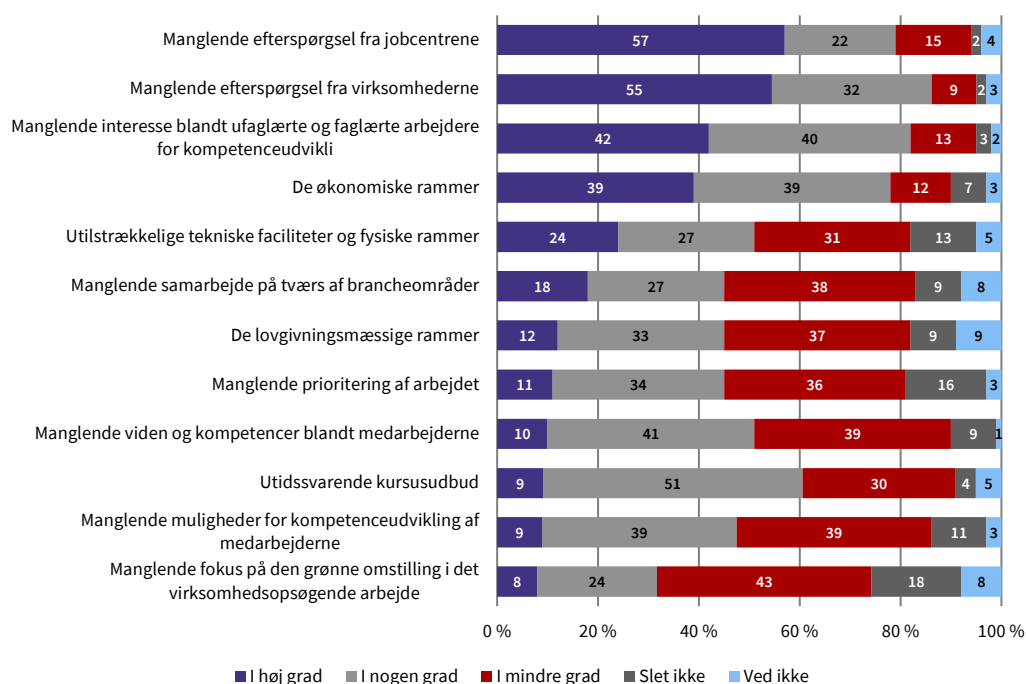
Resultatet viser, at manglende efterspørgsel fra hhv. jobcentre og virksomheder samt manglende interesse blandt ufaglærte og faglærte arbejdere for kompetenceudvikling er de tre barrierer, som flest af respondenterne peger på i forhold til at kunne spille en større rolle i den grønne omstilling. Dette skal ses i lyset af, at respondenterne samtidig i vidt omfang peger på tre andre væsentlige barrierer, nemlig hhv. *de økonomiske rammer, utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer* samt *utidssvarende kursusudbud*.

Tilsammen peger dette på, at der er væsentlige barrierer på både udbudssiden og efterspørgselssiden, som kan forstærke hinanden: Hvis udbuddet af kurser opleves som utilstrækkeligt, eller faciliteterne er utilstrækkelige, kan det have konsekvenser for efterspørgslen, ligesom en svag efterspørgsel omvendt kan betyde, at fx det økonomiske grundlag for kursusudbuddet svækkes.

Figuren nedenfor viser AMU-udbydernes vurderinger af de 12 barrierer, rangordnet efter hvor stor en andel der har vurderet, at den i høj grad er en væsentlig barriere.

FIGUR 9.1

Respondenternes vurderinger af, i hvilken grad følgende er væsentlige barrierer for, at man som AMU-udbyder kan spille en større rolle i den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q39): "I hvilken grad er følgende en væsentlig barriere for, at I som AMU-udbyder kan spille en større rolle i den grønne omstilling?". Herefter kunne man i forhold til de 12 potentielle barrierer angive de nævnte svarmuligheder. Note 2: I de to kolonner længst til højre er de efteruddannelsesområder angivet, som adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$). Note 3: I forhold til fire af barriererne skiller det Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU) sig dog også her ud ved i mindre grad end de øvrige områder at vurdere de pågældende forhold som barrierer. Det drejer sig om de økonomiske rammer, utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer, manglende samarbejde på tværs af brancheområder samt manglende prioritering af arbejdet. Og med hensyn til utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer skiller SUS og HAKL sig ud ved at ligge hhv. over og under de resterende efteruddannelsesområder i forhold til vurderingen af, hvor vigtig barrieren er.

Som det ses af figuren, er det især den *manglende efterspørgsel fra virksomheder og jobcentre*, der peges på. Således svarer 79 %, at den manglende efterspørgsel fra jobcentrene, og 87 %, at den manglende efterspørgsel fra virksomhederne i høj grad eller i nogen grad er en væsentlig barriere for, at de som AMU-udbyder kan spille en større rolle i den grønne omstilling. Tilsvarende peger 82 % på, at *manglende interesse blandt ufaglærte og faglærte arbejdere* for kompetenceudvikling er en væsentlig barriere.

Herefter følger de *økonomiske rammer*, som 78 % peger på som en barriere for, at de som AMU-udbydere kan spille en større rolle i den grønne omstilling. Af andre udefrakommende barrierer peger 45 % på de *lovgivningsmæssige rammer* og 60 % på et *utidssvarende kursusudbud*. 51 % peger på *utilstrækkelige tekniske faciliteter og fysiske rammer* som noget, der i høj grad eller i nogen grad er en væsentlig barriere. Selvom dette også er noget institutionerne selv har indflydelse på, hænger det også sammen med de økonomiske rammer.

Af barrierer, der handler om det, AMU-udbyderne har direkte indflydelse på, er der flest (45 %), der peger på *manglende samarbejde på tværs af brancheområder, manglende prioritering af arbejdet* (45 %), *manglende viden og kompetencer blandt medarbejderne* (51 %) og *manglende muligheder for kompetenceudvikling af medarbejderne* (48 %).

Med hensyn til vurderingen af, om barriererne i høj grad eller i nogen grad er væsentlige barrierer, er der kun i begrænset omfang efteruddannelsesområder, der adskiller sig signifikant fra de øvrige områder (se note til figur 9.1). Med andre ord er der tale om en relativt ensartet vurdering på tværs af efteruddannelsesområder, med hensyn til hvordan man vurderer de forskellige barrierer.

Caseundersøgelsen viser, at informanterne især peger på stram økonomi, som kan betyde manglende ledig tid blandt medarbejderne til udviklingsarbejde, opsøgende arbejde mv., samt manglende viden på nogle områder og vanskeligheder i forbindelse med rekruttering af medarbejdere. Desuden er der informanter, der fremhæver, at rammerne, fx med hensyn til indholdet i prøverne, kan gøre det svært at tilpasse indholdet i undervisningen til deltagerne på de enkelte hold. En leder formulerer sammenhængen mellem en række af disse barrierer på følgende måde:

Det hænger lidt sammen med økonomi og tid. Altså vi har lige nøjagtigt de faglærere og de undervisere, vi skal have, og ikke flere. Vi har ikke råd til at have nogen stående. De kan kun være et sted ad gangen. Så tid er en stor barriere, i forhold til at vi egentlig gerne ville noget mere, noget hurtigere. [...] Det er fint, hvis jeg får tre opgaver inde fra Industriens Hus i morgen og skal udvikle noget, men hvornår søren skulle jeg sætte dem til at udvikle det? For jeg har kun de undervisere jeg har. [...] [Hertil kommer] manglende viden på nogle områder, hvor vi simpelthen ikke ved nok og er nødt til at dygtiggøre os [...] Det kan være, det er nogle andre lærertyper, vi skal have ansat i fremtiden, måske nogle med en anden basis, en anden grundviden på nogle områder. Eller eksterne, vi skal købe ind, som har en viden, vi ikke selv har i huset. Så der er mange hvis'er, mange ubekendte.

Leder

En anden udfordring, som flere peger på som en barriere, der særligt har med den grønne omstilling at gøre, handler om, at begrebet bæredygtighed bruges på forskellige måder, og at virksomhederne arbejder meget forskelligt med bæredygtighed. En leder efterlyser i den forbindelse nogle standarder svarende til det, man har med det røde økologiske stempel, så det både bliver mere klart for alle, hvad man som virksomhed skal leve op til, og dernæst hvad man som fx AMU-udbydere skal uddanne i forhold til. En lærer fra en anden institution formulerer udfordringen på denne måde:

Når samtalen går på bæredygtighed, så vi er nødt til aktivt at spørge ind til det. Vores største udfordring, synes jeg, er oversættelsesopgaven, der ligger i, at det er utroligt fluffy. Hvis vi tager ti forskellige virksomheder og spørger dem omkring bæredygtighed, så får vi ti forskellige svar. Det er lidt som at sige, nu skal vi lave noget inden for kommunikation eller kvalitet. Det bliver så abstrakt, og det vil vores kunder ikke have. De skal have noget konkret, så hvad betyder det, hvilken forskel skal vi gøre i morgen?

Lærer

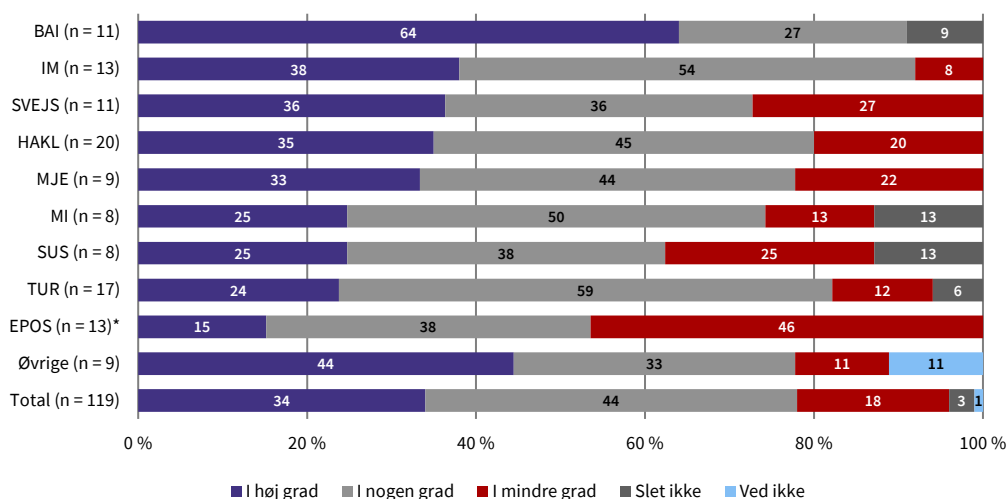
Udfordringen, der her bliver italesat, handler både om at udvikle grønne kurser, der møder de behov, virksomhederne har, og om at være i dialog med virksomhederne om deres behov for at kunne tilpasse undervisningens indhold i forhold til dette.

9.2 Muligheder i forhold til den grønne omstilling

Tre ud af fire respondenter vurderer, at de samlet set som AMU-udbyder har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling. Det fremgår af figuren nedenfor.

FIGUR 9.2

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen vurderer, at man samlet set har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling

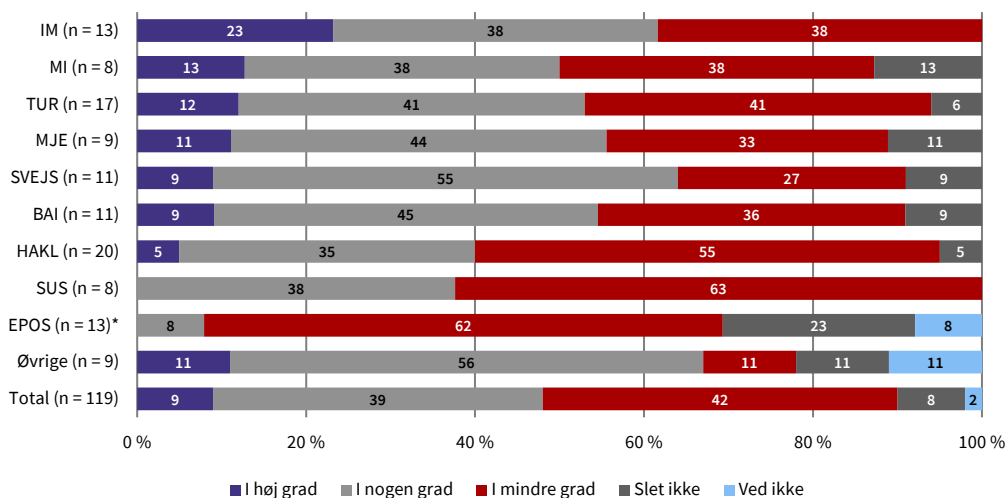
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q37): ”I hvilken grad vil du samlet set vurdere, at I som AMU-udbyder har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling?”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder ($p < 0,05$).

Tabellen viser, at 34 % vurderer, at de i høj grad, og 44 %, at de i nogen grad samlet set har gode muligheder for at bidrage til den grønne omstilling. Et efteruddannelsesområde skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det er 53 %, der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad” inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), mens det for alle områder under et er 78 %.

En ting er, hvor gode mulighederne er for at bidrage til den grønne omstilling. Noget andet er, hvor godt man lykkes med det. Dette belyser den følgende figur, der viser at halvdelen af respondenterne vurderer, at de samlet set som AMU-udbydere i høj grad eller i nogen grad lykkes med at bidrage til den grønne omstilling.

FIGUR 9.3

I hvilken grad man på efteruddannelsesområdet på institutionen vurderer, at man som AMU-udbyder lykkes med at bidrage til den grønne omstilling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse rettet mod respondenter fra efteruddannelsesområder på AMU, som institutionen udbyder. Note 1: Spørgsmålet lød (Q38): ”I hvilken grad vil du samlet set vurdere, at I som AMU-udbyder lykkes med at bidrage til den grønne omstilling”. Note 2: * angiver, at efteruddannelsesområdet adskiller sig statistisk signifikant fra de andre områder (p<0,05).

Figuren viser, at 9 % vurderer, at de i høj grad, og 39 %, at de i nogen grad lykkes med at bidrage til den grønne omstilling. Et efteruddannelsesområder skiller sig dog statistisk signifikant ud fra resten, idet det er 8 %, der svarer ”I høj grad” eller ”I nogen grad” inden for Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (EPOS/FEVU), mens det for alle områder under et er 48 %.

Caseundersøgelsen viser, at informanterne generelt set ser det som en mulighed, at AMU kan spille en større rolle, hvis en række af de barrierer, vi præsenterede ovenfor, bliver adresseret. Det gælder særligt med hensyn til økonomi, tid og relevant viden i forhold til den grønne omstilling samt kursusudvikling og styrket opsøgende arbejde. En leder sammenfatter det optimistisk på denne måde:

Det er min fornemmelse, at vi har rigtig god mulighed for at bidrage. Jeg er ikke sikker på, at vi bidrager så meget endnu, som vi gerne vil. Eller, det gør vi ikke. Vi er på vej, men vi er absolut ikke der, hvor vi siger: ”Bare kom, så skal vi nok hjælpe jer, på alle områder”. Der er vi ikke. Så det er en proces, som er i gang, eller en sti, man er på vej udad i øjeblikket, som jeg er helt sikker på er det rigtige, men vi har meget at lære endnu. Vi har meget, vi kan blive bedre til, og vi har meget, vi kan udvikle endnu. Men vi har fået en god start.

Leder

Appendiks A – Litteraturliste

Aftale. (2021). *Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet om udmøntning af pulje til grøn efteruddannelse og opkvalificering.*

Andersen M. (2019). *VEU-håndbogen. Overblik og perspektiver på voksenuddannelse.* Samfundslitteratur.

BEK nr. 1795 af 27/12/2018. AMU-bekendtgørelsen.

CONCITO. (2019). *Den danske grønne beskæftigelse.* <https://concito.dk/files/media/document/DKGV-Besk%C3%A6ftigelsesanalyse.pdf>.

[CONCITO. \(2021\). *Hvad ved vi om fremtidens kompetencebehov til den grønne omstilling? Fremtidens grønne arbejdsmarked.*](#)

[CONCITO. \(2022\). *Job til grøn omstilling. Beskæftigelseeffekter ved en kommende CO2-afgift og nødvendige klimainvesteringer. Fremtidens grønne arbejdsmarked.*](#)

Danmarks Statistik. (2022). <https://www.statistikbanken.dk/gron1>.

IDA. (2020). *Udvikling og uddannelse i den grønne sektor. En kortlægning af uddannelsesmæssige kompetencer i den grønne sektor.*

Industriens Uddannelser. (2022) (hentet 08.03.2022). <https://iu.dk/nyheder/temaer/baeredygtighed/nu-skal-20-gronne-amu-kurser-testes-pa-500-virksomheder/>.

LBK nr. 616 af 03/06/2019. AMU Loven.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2020). *Fremtidens grønne løsninger. Strategi for investeringer i grøn forskning, teknologi og innovation.*

Appendiks B – Metodebeskrivelse for spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen har været henvendt til institutioner, der udbyder AMU, hvor spørgeskemaet har skullet besvares af en respondent for hvert efteruddannelsesområde, hvor institutionen udbyder AMU-kurser.

Indsamling af kontaktoplysninger

Da et samlet overblik over uddannelsesrespondenter på AMU ikke har været tilgængeligt, har det været nødvendigt at etablere et udsendelsesgrundlag. Undersøgelsespopulationen bestod af 84 AMU-udbydere, som i alt omfattede 262 uddannelsesområder.

På baggrund af e-mailadresser i institutionsregisteret sendte Epinion en invitation til at indberette kontaktoplysninger til AMU-udbydere med henblik på at indsamle kontaktoplysninger på uddannelsesrespondenter. Epinion indsamlede herefter navn, e-mailadresse og så vidt muligt telefonnummer på en uddannelsesrespondent for hvert af AMU-udbydernes uddannelsesområder.

TABEL B.1

Endelig population og indsamlede kontaktoplysninger

	AMU-udbydere i alt	Uddannelsesområder i alt	Indsamlede AMU-udbydere	Indsamlede uddannelsesområder
Antal	84	262	62	194

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse, udarbejdet af Epinion.

Indsamlingen af kontaktoplysninger fandt sted i perioden fra 1. september til og med 24. oktober 2022.

Alle 84 AMU-udbydere modtog indledningsvist en e-mailinvitation, der indeholdt et link til spørgeskemaet, hvor de kunne indberette kontaktoplysninger på uddannelsesrespondenter på tværs af uddannelsesområder. Herefter er der sendt løbende påmindelser samt telefoniske påmindelser til de AMU-udbydere, som ikke har indberettet kontaktoplysninger, og som ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. Tidspunkt for udsendelse af e-mailinvitationer og påmindelser fremgår af tabellen nedenfor.

TABEL B9.2

Oversigt over udsendelse af e-mailpåmindelser og telefoniske påmindelser til AMU-udbydere

Udsendelse	Dato (2022)
E-mailinvitation	1. september
E-mailpåmindelse 1	8. september
E-mailpåmindelse 2	20. september
Telefoniske påmindelser	I perioden 10.-16. oktober
E-mailpåmindelse 3	11. oktober

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse, udarbejdet af Epinion.

Pilottest af spørgeskema

Pilottesten af spørgeskemaet blev gennemført blandt seks uddannelsesrespondenter, som blev rekrutteret via e-mail. Rekrutteringen af interviewpersoner blev lavet med henblik på at skabe spredning på uddannelsesområde og region.

TABEL B.3

Interviewpersoner rekrutteret til pilottestinterview fordelt på uddannelsesområde og region

Hovedområde	Uddannelsesområde	Region
Interviewperson 1	Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser	Region Midtjylland
Interviewperson 2	Mejeri- og Jordbrug	Region Nordjylland
Interviewperson 3	Metalindustrien	Region Midtjylland
Interviewperson 4	Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen	Region Nordjylland
Interviewperson 5	Mejeri- og Jordbrug	Region Nordjylland
Interviewperson 6	Tekniske installationer og energi	Region Hovedstaden

Resultaterne fra pilottesten blev samlet i et kort notat, og på baggrund heraf blev der foretaget ændringer i spørgeskemaet.

Spørgeskemaundersøgelse

Med et indsamlet kontaktgrundlag på i alt 194 kontaktpersoner blev der sendt en invitation ud til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Tidspunkt for udsendelse af e-mailinvitationer og påmindelser fremgår af tabellen nedenfor. Indsamlingen af spørgeskemabesvarelser fandt sted i perioden fra 27. oktober til og med 21. november 2022.

TABEL B.3

Oversigt over udsendelse af e-mailpåmindelser og telefoniske påmindelser til uddannelsesrespondenter

Udsendelse	Dato (2022)
E-mailinvitation	27. oktober
E-mailpåmindelse 1	2. november
E-mailpåmindelse 2	8. november
Telefoniske påmindelser	14.-18. november
E-mailpåmindelse 3	17. november

Kilde: Methodenotat for spørgeskemaundersøgelse, udarbejdet af Epinion.

Svarprocenter

I alt deltog 119 uddannelsesrespondenter i spørgeskemaundersøgelsen. Dermed blev der opnået en samlet svarprocent på 61 % i forhold til udsendelsesgrundlaget på 194 kontaktpersoner. Mens svarprocenten, hvis man tæller antal institutioner, er 74 %.

TABEL B.4

Svarprocenter

Hovedområde	Population	Svar	Svarprocent
I forhold til antal institutioner	84	62	74 %
I forhold til antal identificerede uddannelsesrespondenter	194	119	61 %

Kilde: Methodenotat for spørgeskemaundersøgelse, udarbejdet af Epinion.

AMU og grøn omstilling

© 2023 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Henrik Sørensen

ISBN (www) 978-87-7182-687-6

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk